

N:o 8.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 31 maj 1907.

— — — — Andra Kammaren den 31 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden n:o 9, 12, 150 och 170 samt memorial n:o 171 äfvensom sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 7.)

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Ordinarie anslag.

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1907 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:t i punkten 1 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen medgifva, att det under ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli uppförda

anslag å 500 kronor till arfvode åt den kanslisekreterare, som af Eders Kungl. Maj:t förordnades att på eget ansvar till föredragning bereda vissa ärenden, som skulle föreläggas Riksdagen, finge från och med år 1908 tills vidare, så länge å extra stat beviljades medel för beredande af arfvode åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet och i följd häraf nämnda anslag å 500 kronor icke vore erforderligt för det med detsamma afsedda ändamål, användas till bestridande af en del af detta arfvode.

Riksdagen, som, på sätt i punkt 27 här nedan omförmäles, beviljat anslag till arfvode åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet, har medgifvit, att det under ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli uppförda anslag å 500 kronor till arfvode åt den kanslisekreterare, som af Eders Kungl. Maj:t förordnas att på eget ansvar till föredragning bereda vissa ärenden, som skola föreläggas Riksdagen, må från och med år 1908 tills vidare, så länge å extra stat beviljas medel för beredande af arfvode åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet och i följd häraf nämnda anslag å 500 kronor icke är erforderligt för det med detsamma afsedda ändamål, användas till bestridande af en del af detta arfvode.

2:o Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det till departementschefens förfogande ställda anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. från dess nuvarande belopp, 19,700 kronor, till 26,500 kronor, eller med 6,800 kronor.

Riksdagen har ej funnit något att erinra mot den begärda anslagshöjningen, som afser beredande af möjlighet till anställande af ytterligare en amanuens med arfvode af 1,500 kronor på hvar och en af departementets fyra byråer samt en extra vaktmästare med arfvode af 800 kronor; hvadan Riksdagen höjt det till departementschefens förfogande ställda anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. från dess nuvarande belopp 19,700 kronor till 26,500 kronor, eller med 6,800 kronor.

På grund af detta beslut har anslaget till ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 80,600 kronor, höjts till 87,400 kronor.

Riks- och landsarkiven.

3:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, att i staten för landsarkivet i Uppsala må vid uppgiften om vaktmästarens aflöningsförmåner införas följande anmärkning: »om vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, den kontanta lönen minskas med 150 kronor.»

På grund af hvad till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikären den 12 januari 1907 i detta ärende anförts, har Riksdagen medgifvit, att i staten för landsarkivet i Uppsala må vid uppgiften om vaktmästarens aflöningsförmåner införas följande anmärkning: »Om vaktmästaren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvarstår, den kontanta lönen minskas med 150 kronor.»

Universitetet.

4:o) Under punkterna 4—15 har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen

att på ordinarie stat bevilja *dels* till upprättande af en ordinarie professur i pedagogik vid universitetet i Uppsala 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, *dels ock* till upprättande af en ordinarie professur i pedagogik vid universitetet i Lund 6,000 kronor, däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af dessa professurer till ålderstillägg och pension i enlighet med hvad därom för de ordinarie professorerna vid universiteten, med vissa särskilda undantag, är stadgadt;

att — med uteslutande af det nu för universitetet i Uppsala uppförda anslaget å 2,500 kronor till underhåll å Uppsala akademiska lasarett af fattiga sjuka från ort utom Uppsala län — för sjukvård å det akademiska sjukhuset i Uppsala åt fattiga eller mindre bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län å ordinarie stat för nämnda universitet uppföra ett belopp af 5,000 kronor; hvarigenom skulle komma att orsakas en anslagsökning af 2,500 kronor;

att för höjande af det nu till materiell för botaniska trädgården vid universitetet i Uppsala utgående anslaget af 6,000 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af 1,000 kronor;

att medgifva, att vaktmästaren och preparatorn vid mineralogisk-geologiska institutionen vid universitetet i Uppsala A. R. Andersson må äga att från och med den 1 januari 1908 åtnjuta ett personligt ålderstillägg å 500 kronor, att utgå från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg;

att för bestridande af kostnaden för elektrisk belysning m. m. inom Uppsala universitets bibliotek på ordinarie stat bevilja ett anslag af 1,200 kronor;

att såsom ersättning till extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare vid Uppsala universitets bibliotek för eftermiddagstjänstgöring på ordinarie stat anvisa ett anslag af 3,000 kronor;

att höja det till Uppsala universitets bibliotek utgående årsanslag från dess nuvarande belopp, 24,000 kronor, till 60,000 kronor eller med 36,000 kronor;

att till förhöjning af arfvodet till notarien vid teologiska fakulteten vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 100 kronor;

att till upprättande af en extra ordinarie professur i historia vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett anslag af 4,500 kronor; däraf 3,300 kronor såsom lön och 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna professur till ålders-tillägg i enlighet med hvad därom för de extra ordinarie professorerna vid universiteten, med vissa särskilda undantag, är stadgadt;

dels att å ordinarie stat bevilja till aflöning åt en vid universitetets i Lund geologisk-mineralogiska institution anställd vaktmästare ett belopp af 600 kronor samt till ersättning åt bemälde vaktmästare för fri bostad ett belopp af 150 kronor, att utgå intill dess fri bostad må varda honom beredd, tillhoppa 750 kronor; dels ock att medgifva, att nämnde vaktmästare må äga att komma i åtnjutande af två ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor, efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, att utgå af det under riksstatsens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg;

att till förhöjande af det nu i staten för universitetet i Lund under rubriken extra utgifter upptagna beloppet 11,000 kronor till 12,500 kronor å ordinarie stat bevilja ett anslag af 1,500 kronor;

att dels — för att jämte hittills från universitetets i Lund löningsfond utgående 100 kronor till vaktmästare vid historiska museet utgöra arfvode åt en vid gamla bibliotekshuset, med dess förändrade användning, anställd vaktmästare, hvilken det skall åligga jämväl att ombesörja lokalernas renhållning och värmeledningens skötande — å ordinarie stat bevilja 500 kronor, äfvensom därutöfver 150 kronor såsom ersättning åt ifrågavarande vaktmästare för fri bostad, sistnämnda belopp att utgå intill dess fri bostad må varda honom beredd, tillhoppa 650 kronor, dels ock medgifva, att nämnde vaktmästare må äga att komma i åtnjutande af två ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor, efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, att utgå af det under rikstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg; samt

att höja de för universiteten beviljade förslagsanslagen från deras nuvarande belopp, tillhoppa 162,700 kronor, till 174,026 kronor, eller med 11,326 kronor.

Sedermära har Eders Kungl. Maj:t i en till Riksdagen den 8 sistlidne mars aflåten proposition n:o 99, under åberopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, med återkallande af de i 1907 års statsverksproposition å ordinarie stat under riks-

statens åttonde hufvudtitel framställda äskandena för universiteten, föreslagit Riksdagen att, med uteslutande ur riksstaten af åttonde hufvudtitelns rubrik: universiteten och afförande af det under denna rubrik upptagna anslagsbelopp jämte däri ingående särskilda poster samt med upphäfvande af alla utaf Riksdagen förut fattade beslut, som afsåge vederbörande i de enligt nämnda statsrådsprotokoll af departementschefen föreslagna staterna för universiteten i Uppsala och Lund omförmälda anslag och därtill hörande särskilda föreskrifter

dels, med godkännande af de under A) i den föreslagna utgiftsstaten för universitetet i Uppsala upptagna aflöningar m. m., såvidt desamma icke utginge af donationsmedel, äfvensom af de i de till staten hörande särskilda föreskrifter under mom. 1, 2 och 8 inforda bestämmelser om storleken af tjänstgöringspenningar, om ålderstillägg och om afdrag i visst fall å aflöning, för tillämpning af nämnda utgiftsstat under en ny rubrik: universitetet i Uppsala på ordinarie stat bevilja ett belopp af 550,100 kronor,

dels ock, med godkännande af de under A) i den föreslagna utgiftsstaten för universitetet i Lund upptagna aflöningar m. m. äfvensom af de i de till staten hörande särskilda föreskrifter under mom. 1, 2 och 6 inforda bestämmelser om storleken af tjänstgöringspenningar, om ålders-tillägg och om afdrag i visst fall å aflöning, för tillämpning af sistnämnda utgiftsstat under en ny rubrik: universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 426,700 kronor.

I detta sammanhang har Riksdagen till behandling förehaft en inom Riksdagen väckt motion, däri föreslagits, att Riksdagen måtte besluta, att extra ordinarie professorsämbetet i geologi och mineralogi vid Lunds universitet förändras till ordinarie.

Såsom framgår af de föreslagna nya staterna för universiteten äro i desamma inräknade dels, i det under inkomststaten för Uppsala universitet upptagna statsanslaget 550,100 kronor, det af Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen äskade beloppet af 11,326 kronor till förhöjande af de nu till universiteten utgående förslagsanslagen, dels ock under de respektive utgiftsstaterna samtliga öfriga belopp, om hvilkas beviljande, på sätt ofvan omförmäles, i statsverkspropositionen gjorts framställning; och vill Riksdagen till en början yttra sig angående dessa sistnämnda anslagskraf.

På sätt såväl af statsutskottet vid 1905 års riksdag som af Riksdagen sistlidet är framhållits, anser Riksdagen att frågan om undervisning i pedagogik vid universiteten är af en synnerligen beaktansvärd natur, och har Riksdagen funnit tiden vara inne för att det behof af sådan undervisning, som otvifvelaktigt föreligger, med hänsyn till såväl de allmänna och enskilda läroverkens som ock folkskoleseminariernas intresse af att äga till-

gång till lärarekrafter med den bästa möjliga pedagogiska utbildning, må åtminstone i någon mån varda tillgodosedt. För sådant ändamål lär emellertid tillsvidare och intilldess någon erfarenhet vunnits angående sättet för den pedagogiska universitetsundervisningens ordnande samt verkningarna af densamma, inrättandet af mer än en lärostol i berörda ämne icke vara erforderligt; och torde i så fall universitetet i Uppsala i främsta rummet böra komma i åtanke vid erhållande af denna professur, med hänsyn ej mindre till sitt centrala läge och den omständigheten, att i Uppsala redan finnes inrättadt ett pedagogiskt seminarium med öfnings- och experimentalskola, än äfven därtill, att de akademiska myndigheterna i Lund, på sätt af statsrådsprotokollet inhämtas, uttalat sig mot inrättandet af de föreslagna professurerna. Beträffande det af Riksdagen ifrågasatta upphörandet af den teoretiska profårskursen i sammanhang med inrättandet af ifrågavarande professurer, har af öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk framlagts förslag i sådant hänseende, hvaremot universitetskanslern uttalat, att det syntes honom uppenbart, att berörda kurs måste åtminstone tillsvidare bibehållas för de lärares skull, hvilka icke haft tillfälle att åtnjuta någon undervisning i pedagogik, och ansåge kanslern därför att denna fråga icke borde stå hindrande i vägen för de begärda lärostolarnes upprättande. Jämväl departementschefen har förklarat sig icke kunna i detta sammanhang tillstyrka hvad öfverstyrelsen föreslagit i förevarande hänseende, då hithörande frågor borde pröfvas i samband med eller efter den under behandling varande frågan om omorganisation af det filosofiska examensväsendet. I likhet med universitetskanslern och departementschefen och på af dem anförda skäl, anser jämväl Riksdagen, med hänsyn äfven därtill att af Riksdagen endast beviljas medel till professur i pedagogik vid det ena universitetet, att inrättandet af denna professur icke nu bör göras beroende af lösningen af frågan om den teoretiska profårskursens upphörande eller omorganisation. Emellertid anser sig Riksdagen böra uttala, att det synes Riksdagen uppenbart, att en examen med vitsord om kunskaper i pedagogik bör kunna medföra befrielse från profårskursens teoretiska afdelning.

På de af departementschefen anförda skäl har Riksdagen ansett sig böra bifalla den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna förändrade användningen af anslaget till underhåll å Uppsala akademiska sjukhus af fattiga sjuka från ort utom Uppsala län, så att förutom fattiga jämväl mindre bemedlade sjuka må kunna erhålla sådan vård samt den i sammanhang härmed föreslagna höjningen af anslaget från 2,500 kronor till 5,000 kronor.

Likaledes har Riksdagen bifallit framställningen om höjande af ma-

teriellanslaget till botaniska trädgården i Uppsala, nu 6,000 kronor, med 1,000 kronor.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställning om ett personligt ålderstillägg å 500 kronor åt vaktmästaren och preparatorn vid mineralogisk-geologiska institutionen vid universitetet i Uppsala A. R. Andersson, har Riksdagen med anledning af hvad i ärendet blifvit upplyst angående Anderssons framstående skicklighet som preparator och synnerligen förtjänstfulla verksamhet på detta område samt då, på sätt departementschefen framhållit, Anderssons nuvarande löneförmåner, 1,000 kronor i lön samt bostad och vedbrand, icke äro sådana, att en löneförbättring i och för sig synes opåkallad, ansett sig böra bevilja det begärda lönstillägget.

Riksdagen, som, på sätt i punkt 52 här nedan omförmäles, beviljat anslag för införande af elektrisk belysning m. m. i, bland andra universitetets institutioner, biblioteket, har icke funnit något att erinra mot den gjorda beräkningen af den häraf föranledda årliga kostnaden, hvadan Riksdagen funnit sig böra bevilja det härför äskade beloppet 1,200 kronor.

Framställningen om beviljande af medel för universitetsbibliotekets i Uppsala öppenhållande under eftermiddagarne står, såsom af departementschefen framhållits, i nära sammanhang med frågan om införande af elektrisk belysning i biblioteket. Då Riksdagen, som på sätt här nedan omförmäles, anvisat medel för sistnämnda åtgärd, funnit behöfligheten af att biblioteket under en större del af dagen än nu är fallet hålles för allmänheten tillgängligt, vara, genom hvad därom i statsrådsprotokollet anföres, ådagalagdt samt ej funnit anledning till erinran mot det för en sådan anordning beräknade beloppet 3,000 kronor, har Riksdagen ansett sig böra bifalla ifrågavarande anslagskraf.

Såsom ofvan nämnts, har Eders Kungl. Maj:t gjort framställning om höjande af det till Uppsala universitets bibliotek utgående årsanslag från dess nuvarande belopp 24,000 kronor till 60,000 kronor, eller med 36,000 kronor.

Af den i detta ärende förebragta utredning har Riksdagen funnit sig till fullo öfvertygad ej mindre om det nuvarande årsanslagets otillräcklighet för att ens nödtorftigt tillgodose de kraf, som kunna och böra ställas på utvecklingen och tillväxten af ett bibliotek af den oomtvistliga rang som universitetsbiblioteket i Uppsala, än äfven därom, att kraftiga och skyndsamma åtgärder behöfva vidtagas för att undanröja detta missförhållande, därest icke genom detsamma biblioteket skall tillfogas en skada, som svårligen eller omöjligen låter sig bota, och hur betydande den för beredande af ökad möjlighet till bokinköp begärda förhöjningen af ifrågavarande anslag än måste anses vara, har Riksdagen dock funnit sig öfvertygad om att det äskade beloppet icke är större än

hvad behovet för närvarande tydligen kräfver. Riksdagen har emellertid icke ansett det lämpligt att genast från början uppföra hela det äskade anslaget på ordinarie stat. Det har nämligen synts Riksdagen, som om någon tids erfarenhet angående det förhöjda anslagets verkningar i afseende å bibliotekets årliga tillväxt och ekonomi borde afvakts, innan staten definitivt binder sig vid ett anslag af den storlek som det ifrågasatta; och torde därför någon mindre del af anslaget tills vidare böra uppföras å extra stat.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen dels höjt det nuvarande å ordinarie stat uppförda anslaget 24,000 kronor till 50,000 kronor, dels ock på extra stat för år 1908 till universitetsbiblioteket anvisat ett anslag af 10,000 kronor.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag att till förhöjning af arfvodet till notarien vid teologiska fakulteten i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af 100 kronor, har Riksdagen icke haft något att erinra.

Såsom af statsrådsprotokollet inhämtas, funnos under äldre tider vid universitetet i Lund en professor och en adjunkt i historia. Sistnämnda lärarebefattning förändrades år 1877 till en extra ordinarie professur i historia och statskunskap med undervisningsskyldighet i båda dessa ämnen, men har emellertid, sedan tjänsten år 1887 besatts med sin nuvarande innehafvare, dennes undervisningsverksamhet uteslutande riktat sig på statskunskapen. År 1894 beviljade Riksdagen anslag till en extra ordinarie professur i geografi och historia, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att vid tillsättande af lärarebefattningarna inom den historiska ämnesgruppen vid universitetet göra den fördelning af ämnena, som af omständigheterna påkallades, dock att undervisningen i geografi därigenom blefve på ett tillfredsställande sätt tillgodosedd. Med anledning häraf föreskref Eders Kungl. Maj:t, att den nya befattningens läroämnen skulle vara geografi och historia, hvarefter i af kanslern utfärdad instruktion den extra ordinarie professorn i berörda ämnen ålades att, jämte den undervisnings- och examinationsskyldighet i geografi, som tillhörde honom, dels sköta examinationen i historia i de förberedande examina, som fordrades för inträde i teologiska och juridiska fakulteterna, dels ock, efter samrådande med den ordinarie professorn i historia, uppehålla undervisning i detta ämne, i främsta rummet afsedd för de studerande, som förberedde sig för nyssnämnda examina. Dessa bestämmelser skulle gälla tills vidare eller till dess vid uppkommande ledighet af någon utaf lärarebefattningarna inom ämnesgruppen ny anordning af ämnenas fördelning mellan de särskilda lärostolarna inom densamma kunde anses erforderlig. Sedan den ordinarie professuren i historia år 1902 blifvit ledig och fråga uppstått om ny fördelning af ämnena inom den historiska ämnesgruppen, förordnade Eders Kungl. Maj:t den 11

juni 1902, att de tre till denna ämnesgrupp hörande lärostolarna skulle företräda hvar sitt af de till samma ämnesgrupp hörande ämnena historia, statskunskap och geografi samt benämnas ordinarie professur i historia, extra ordinarie professur i statskunskap och statistik samt extra ordinarie professur i geografi.

Ämnet historia, som ursprungligen haft två representanter vid universitetet i Lund, företrädes sålunda numera af endast en lärare. Att detta måste anses otillräckligt med hänsyn såväl till den historiska vetenskapens betydelse som till de undervisnings- och examinationskraft, som ställas på denne lärare, synes Riksdagen uppenbart. Riksdagen anser sig emellertid icke kunna underlåta att uttala, att det vill synas Riksdagen som om vid här ofvan omförmälda uppdelningar af de till ifrågavarande ämnesgrupp hörande läroämnena historiens ställning i jämförelse med de båda öfriga ämnenas blifvit väl mycket försvagad. Såsom förhållandena emellertid nu faktiskt gestaltat sig och på grund af de af departementschefen till stöd för framställningen anförda skäl, har Riksdagen icke velat motsätta sig förslaget om inrättande af en extra ordinarie professur i historia vid universitetet i Lund.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag om beviljande af medel för anställande af en vaktmästare vid geologisk-mineralogiska institutionen vid universitetet i Lund har Riksdagen funnit behovet af en sådan tjänst, genom hvad därom i statsrådsprotokollet anförts, ådagalagdt samt icke haft något att erinra mot de för den ifrågasatta befattningen föreslagna löneförmånerna.

Den af Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta höjningen af anslaget till extra utgifter vid universitetet i Lund, nu 11,000 kronor, med 1,500 kronor samt anställandet af en vaktmästare vid gamla bibliotekshuset därstädes, står, såsom af departementschefen påpekats, i sammanhang med den efter fullbordandet af den nya byggnad för biblioteket, till hvilken 1897 och 1900 års Riksdagar beviljat medel, uppkomna frågan om förändrad inredning af gamla bibliotekshuset för dess användande till andra universitetets ändamål. Af den i denna fråga förebragta utredning synes Riksdagen framgå, att samtliga de lokaler, hufvudsakligen afsedda för seminarier med tillhörande bibliotek samt samlingar, hvilka enligt omändringsförslaget skola inrymmas i gamla bibliotekshuset, äro af behovet påkallade och då upplyst blifvit, att ingen möjlighet finnes för universitetet att af egna medel bestrida den för ändringsarbetena beräknade kostnaden 37,450 kronor, mot hvars belopp Riksdagen icke funnit anledning till anmärkning, har Riksdagen, såsom af punkt 64 här nedan framgår, ansett sig böra anvisa nämnda summa på extra stat. De nu närmast ifrågavarande anslagskraften på

ordinarie stat, 1,500 kronor för upplysning och uppvärmning af den omändrade biblioteksbyggnaden samt 650 kronor till aflöning af en vaktmästare därstädes, har Riksdagen funnit af behovet påkallade samt förty bifallit jämväl denna del af ifrågavarande framställning.

Vidkommande ofvanberörda motion om förändring af e. o. professors-ämbetet i geologi och mineralogi vid universitetet i Lund till ordinarie, har Riksdagen funnit de i motionen till stöd för framställningen anförda skäl ådagalägga lämpligheten af en dylik åtgärd. Då det emellertid icke lärer låta sig göra att, på sätt i motionen ifrågasatts, till bestridande af den för en sådan åtgärd erforderliga anslagssumman använda dels det den nuvarande e. o. professorn på extra stat till tillfällig löneförbättring beviljade belopp af 1,000 kronor dels ock det honom tillkommande ålders-tillägg å 500 kronor, utan särskildt anslag å ordinarie stat torde vara för ändamålet behöfligt, men förslag om beviljande af sådant anslag icke föreligger, har Riksdagen icke ansett sig för närvarande kunna bifalla motionen. Däremot har Riksdagen ansett sig böra hos Eders Kungl. Maj:t göra hemställan om, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga under öfvervägande frågan om ifrågavarande e. o. professors förändring till ordinarie och därefter till Riksdagen inkomma med förslag i ämnet.

Beträffande härefter de af Eders Kungl. Maj:t framlagda nya staterna för universiteten har Riksdagen icke funnit något att erinra mot de grunder, enligt hvilka de äro uppställda. Särskildt har Riksdagen ur redans och öfverskådlighetens synpunkt funnit det lämpligt, att, på sätt af Eders Kungl. Maj:t föreslagits, samtliga till de respektive universiteten å ordinarie stat utgående statsanslag sammanslås till ett anslag, upptaget särskildt för sig under universitetets inkomststat, att jämte universitetets öfriga tillgångar användas till bestridande af samtliga de i utgiftsstaten angifna utgifter. För genomförande af denna åtgärd erfordras emellertid, såsom af departementschefen framhållits, att de nu till universiteten utgående 1876 och 1877 årens förslagsanslag, tillhopa 162,700 kronor, som äro afsedda att bereda sådana tjänstinnehafvare, i hvilkas lön spannmål ingår, fyllnad i lönen, så att densamma uppgår till i hvarje fall bestämdt belopp, fixeras till bestämda anslag. Denna fixering är verkställd med 1887—1906 årens medelmarkegångspris för de olika spannmålsslagen till grund och ger vid handen, att en anslagshöjning af 11,303 kronor 66 öre är erforderlig. Af det sålunda bestämda anslaget 174,003 kronor 66 öre skulle belöpa på Uppsala universitet ett belopp af 113,077 kronor 34 öre, för afrundande af summan af universitetets statsanslag, förhöjdt med 21 kronor 42 öre till 113,098 kronor 76 öre, samt på Lunds universitet ett belopp af 60,926 kronor 32 öre, för nyssnämnda ändamål förhöjdt med 1 krona 28 öre

till 60,327 kronor 60 öre. Mot den sålunda föreslagna fixeringen af förslagsanslagen har Riksdagen intet att erinra.

I det under Uppsala universitets inkomststat, enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag upptagna statsanslag 550,100 kronor, ingå följande belopp:

Den på universitetet belöpande andelen i de gamla förslagsanslagen, på sätt ofvan omförmäles numera beräknad såsom bestämdt anslag och förhöjd till belopp af kronor 113,098: 76

Summan af de i riksstaten för år 1907 bestämda anslagen för universitetet » 386,401: 24

Anslaget till befordran af vetenskapliga studier, som ej tillhöra de egentliga examensämnena, hvilket anslag, ehuru hittills egentligen gemensamt för båda universiteten, likväl af gammalt varit fäst vid Uppsala universitet och nu ansetts böra å dess stat uppföras » 900: —

Summan af de i 1907 års statsverksproposition för Uppsala universitet äskade nya bestämda anslag » 49,700: —

Summa kronor 550,100: —

På grund af Riksdagens beslut om beviljande af en förhöjning på ordinarie stat af allenast 26,000 kronor å anslaget till universitetsbiblioteket, i stället för af Eders Kungl. Maj:t äskade 36,000 kronor, kommer ofvanberörda belopp 550,100 kronor att minskas med 10,000 kronor till 540,100 kronor.

I det för universitetet i Lund af Eders Kungl. Maj:t i inkomststaten beräknade statsanslag å 426,700 kronor ingå följande belopp:

Det belopp, hvartill de hittillsvarande förslagsanslagen, enligt hvad ofvan omförmäles, skulle fixeras kronor 60,927: 60

Summan af de i riksstaten för år 1907 ingående bestämda anslag för Lunds universitet » 352,272: 40

Sammanlagda beloppet af de i 1907 års statsverksproposition för Lunds universitet äskade nya bestämda anslag » 13,500: —

Summa kronor 426,700: —

Med anledning af Riksdagens beslut om beviljande af anslag till professor i pedagogik endast i Uppsala kommer ofvanberörda belopp 426,700 kronor att minskas med 6,000 kronor till 420,700 kronor.

De i staterna i öfrigt upptagna belopp samt de föreslagna bestämmelserna för staternas tillämpning hafva icke gifvit Riksdagen anledning till särskildt yttrande.

Slutligen har Riksdagen velat erinra om, att den af Riksdagen antagna lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension skall i tillämpliga delar gälla beträffande nu ifrågavarande tjänstemän.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen *ej mindre* anmäla att Riksdagen, i anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, med uteslutande ur riksstaten af åttonde hufvudtitelns rubrik: universiteten och afförande af det under denna rubrik upptagna anslagsbelopp jämte däri ingående särskilda poster samt med upphäfvande af alla utaf Riksdagen förut fattade beslut, som afse vederbörande i de enligt statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 8 mars 1907 af departementschefen föreslagna staterna för universiteten i Uppsala och Lund omförmälda anslag och därtill hörande särskilda föreskrifter,

dels på det sätt bifallit framställningen om anslag för inrättande af en professur i pedagogik vid hvarterdera af universiteten i Uppsala och Lund, att Riksdagen för inrättande af en dylik professur vid universitetet i Uppsala anvisat ett anslag af 6,000 kronor;

dels för sjukvård å det akademiska sjukhuset i Uppsala åt fattiga eller mindre bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län i staten för nämnda universitet uppfört ett belopp af 5,000 kronor;

dels för höjande af det nu till materiell för botaniska trädgården vid universitetet i Uppsala utgående anslaget af 6,000 kronor beviljat ett belopp af 1,000 kronor;

dels medgifvit, att vaktmästaren och preparatorn vid mineralogisk-geologiska institutionen vid universitetet i Uppsala A. R. Andersson må äga att från och med den 1 januari 1908 åtnjuta ett personligt ålders-tillägg å 500 kronor, att utgå från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg;

dels för bestridande af kostnaden för elektrisk belysning inom Uppsala universitets bibliotek m. m. beviljat ett anslag af 1,200 kronor;

dels till extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare vid Uppsala universitets bibliotek för eftermiddagstjänstgöring anvisat ett anslag af 3,000 kronor;

dels höjt det i Uppsala universitets bibliotek utgående årsanslag från dess nuvarande belopp, 24,000 kronor, till 50,000 kronor, eller med 26,000 kronor;

dels till förhöjning af arfvodet till notarien vid teologiska fakulteten vid universitetet i Lund beviljat ett belopp af 100 kronor;

dels till upprättande af en extra ordinarie professur i historia vid universitetet i Lund beviljat ett anslag af 4,500 kronor;

dels beviljat till aflöning åt en vid universitetets i Lund geologisk-mineralogiska institution anställd vaktmästare ett belopp af 600 kronor samt ersättning åt bemälda vaktmästare för fri bostad ett belopp af 150 kronor, att utgå intill dess fri bostad må varda honom beredd, tillhoppa 750 kronor;

dels till förhöjande af det nu i staten för universitetet i Lund under rubriken extra utgifter upptagna beloppet 11,000 kronor till 12,500 kronor beviljat ett anslag af 1,500 kronor;

samt — för att jämte hittills från universitetets i Lund löningsfond utgående 100 kronor till en vaktmästare vid historiska museet utgöra arfvode åt en vid gamla bibliotekshuset, med dess förändrade användning, anställd vaktmästare, hvilken det skall åligga jämväl att ombesörja lokalernas renhållning och värmeledningens skötande — beviljat 500 kronor, äfvensom därutöfver 150 kronor såsom ersättning åt ifrågavarande vaktmästare för fri bostad, sistnämnda belopp att utgå intill dess fri bostad må varda honom beredd, tillhoppa 650 kronor;

dels höjt de för universiteten beviljade förslagsanslagen från deras nuvarande belopp, tillhoppa 162,700 kronor, till 174,026 kronor 36 öre, eller med 11,326 kronor 36 öre samt beslutit att det sålunda förhöjda beloppet skall i staterna upptagas såsom bestämdt anslag;

dels med godkännande såväl af följande under A) i den föreslagna utgiftsstaten för universitetet i Uppsala upptagna aflöningar m. m., så vidt desamma icke utgå af donationsmedel:

A) Aflöningar m. m.	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål	Allmänna medel	Summa	Summa allmänna medel
a) Professorer, e. o. professorer m. fl.	kronor	kronor	kronor	kronor
Teologiska fakulteten.				
En förste teologie professor, tillika domprost: 12 famnar ved, beräknade efter 15 kronor för famn till kr. 180.....	180 —	2,000 —	2,180 —	
Innehar Uppsala stads och Vaksala pre- bendepastorat.				
En professor: inkomst af Danmarks prebendepastorat, kr. 1,075	1,075 —	4,925 —	6,000 —	
En professor	—	6,000 —	6,000 —	
En professor: inkomst af Helga Trefaldighets prebende- pastorat, kr. 880	880 —	5,120 —	6,000 —	
En professor, Kalsenianus: inkomst af Gamla Uppsala prebendepastorat..... kr. 1,425: — ränta å Kalsenianska fonden » 291: 67	1,716 67	4,283 33	6,000	
Transport	3,851 67	22,328 33	26,180 —	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	3,851 67	22,328 33	26,180 —	— —
En e. o. professor: inkomst af Börje prebende- pastorat kr. 960: — 6 famnar ved » 90: —	1,050 —	3,540 —	4,590 —	—
En e. o. professor: inkomst af Upsala-Näs pre- bendepastorat kr. 95: — 6 famnar ved » 90: —	185 —	4,405 —	4,590 —	—
En e. o. professor: inkomst af Hagby-Ramsta pre- bendepastorat kr. 460: — 6 famnar ved » 90: —	550 —	4,040 —	4,590 —	—
En assistent vid den praktiska afdelningen inom fakulteten: arfvode kr. 3,000 och 4 famnar ved, kr. 60	60 —	3,000 —	3,060 —	—
Till uppehållande af kostnadsfri undervisning och examination i kyrkosång	— —	1,500 —	1,500 —	—
<i>Anmärkning.</i> Af den teologiska fakultetens 8 lärostolar omfatta 2 hvardera exegetik samt 2 hvar- dera dogmatik och moralteologi; de öfriga 4 hvar- dera ett af följande ämnesområden: 1) pastoralteologi; 2) kyrkohistoria; 3) teolo- giska prenotioner och teologisk encyklopedi; samt 4) praktisk teologi. [Se för öfrigt särskilda föreskrifter: 18.]				
Juridiska fakulteten.				
En professor	— —	6,000 —	6,000 —	—
4 professorer	— —	24,000 —	24,000 —	—
En e. o. professor: 6 famnar ved, kr. 90	90 —	4,500 —	4,590 —	—
2 e. o. professorer: 12 famnar ved, kr. 180	180 —	9,000 —	9,180 —	—
Till uppehållande af den praktiska kursen inom fakulteten	— —	1,500 —	1,500 —	—
<i>Anmärkning.</i> Den juridiska fakultetens 8 läro- stolar omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) civilrätt; 2) nationalekonomi och finansrätt; 3) statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt; 4) rättshistoria;				
Transport	5,966 67	83,813 33	89,780 —	— —

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	5,966 67	83,813 33	89,780 —	—
5) speciell privaträtt; 6) straffrätt; 7) processrätt; och 8) juridisk encyklopedi, romersk rätt och inter- nationell privaträtt. [Se för öfrigt särskilda föreskrifter: 18.]				
Medicinska fakulteten.				
En professor	—	6,000 —	6,000 —	
4 professorer	—	24,000 —	24,000 —	
En professor i anatomi: ränta af Rönnowska fonden kr. 125	125 —	6,000 —	6,125 —	
En professor i medicinsk och fysiologisk kemi: boställsrum, beräknade till kr. 600	600 —	5,400 —	6,000 —	
En e. o. professor: 6 famnar ved, kr. 90	90 —	4,500 —	4,590 —	
5 e. o. professorer: 30 famnar ved, kr. 450	450 —	22,500 —	22,950 —	
En e. o. professor i psykiatri, arfvide	—	2,500 —	2,500 —	
Befattningen förenad med öfverläkarbe- ställningen vid Uppsala hospital.				
En laborator i experimentell patologi och pato- logisk anatomi:				
4 famnar ved, kr. 60	60 —	4,500 —	4,560 —	
En laborator i experimentell fysiologi och medicinsk fysik:				
4 famnar ved, kr. 60	60 —	4,500 —	4,560 —	
Till förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi	—	2,000 —	2,000 —	
<i>Anmärkning.</i> De 5 professorsbefattningar inom medicinska fakulteten, för hvilka ämnen ej ofvan an- gifvits, omfatta hvardera ett af följande ämnesområ- den: 1) praktisk medicin; 2) kirurgi och obstetrik; 3) patologi och allmän hälsovård; 4) fysiologi; samt 5) obstetrik och gynekologi.				
Af de 6 e. o. professorsbefattningar inom medi- cinska fakulteten, för hvilka ämnen ej ofvan angifvits, omfatta 2 hvardera anatomi; de öfriga 4 hvardera ett af följande ämnesområden: 1) allmän och experi- mentell farmakodynamik samt farmakognosi; 2) me- dicinsk och fysiologisk kemi; 3) pediatrik och prak- tisk medicin; och 4) oftalmiatrik.				
Transport	7,351 67	165,713 33	173,065 —	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	7,351 67	165,713 33	173,065 —	—
Filosofiska fakulteten.				
<i>Humanistiska sektionen.</i>				
En professor	— —	6,000 —	6,000 —	—
10 professorer	— —	60,000 —	60,000 —	—
En professor i värtalighet och statskunskap, Skytteanus:				
lön af riksrådet Skyttes donation och bo- stad i Skytteanska huset.				
Ersättning för spannmålsindelning	— —	1,785 —	1,785 —	—
En e. o. professor:				
6 famnar ved, kr. 90	90 —	4,500 —	4,590 —	—
6 e. o. professorer:				
36 famnar ved, kr. 540	540 —	27,000 —	27,540 —	—
E. o. professorn i finsk-ugrisk språkforskning K. B. Wiklund:				
aflöning från rikets allmänna indragnings- stat		kr. 4,500: —		
6 famnar ved	4,590 —	— —	4,590 —	—
<i>Anmärkning.</i> De 11 professorsbefattningar inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion, för hvilka ämnen ej ofvan angifvits, omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) teoretisk filosofi; 2) praktisk filosofi; 3) historia; 4) semitiska språk; 5) grekiska språket och litteraturen; 6) latinska språket och litteraturen; 7) estetik samt litteratur- och konst-historia; 8) nordiska språk; 9) romanska språk; 10) engelska språket eller tyska språket [se <i>särskilda föreskrifter</i> : 18]; och 11) pedagogik.				
De 7 e. o. professorsbefattningar inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion, för hvilka ämnen ej ofvan angifvits, omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) historia; 2) svenska språket; 3) sanskrit med jämförande indo-europeisk språkforskning; 4) klassiska språk; 5) tyska språket eller engelska språket [se <i>särskilda föreskrifter</i> : 18]; 6) slaviska språk; och 7) geografi [se <i>särskilda föreskrifter</i> : 6].				
<i>Matematisk-naturvetenskapliga sektionen.</i>				
En professor	— —	6,000 —	6,000 —	—
3 professorer	— —	18,000 —	18,000 —	—
Transport	12,571 67	288,998 33	301,570 —	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	12,571 67	288,998 33	301,570 —	—
En professor i fysik: boställsrum, beräknade till kr. 600	600 —	5,400 —	6,000 —	—
En professor i astronomi: boställsrum, beräknade till kr. 600	600 —	5,400 —	6,000 —	—
En professor i kemi: boställsrum, beräknade till kr. 600	600 —	5,400 —	6,000 —	—
En professor i botanik och praktisk ekonomi, Borgströmanus: boställsrum, beräknade till kr. 600	600 —	5,400 —	6,000 —	—
En e. o. professor: 6 famnar ved, kr. 90	90 —	4,500 —	4,590 —	—
4 e. o. professorer: 24 famnar ved, kr. 360	360 —	18,000 —	18,360 —	—
En e. o. professor i växtbiologi: lön af konsul F. Kempes donation kr. 5,500 6 famnar ved	5,590 —	—	5,590 —	—
En laborator i experimentell fysik: 4 famnar ved, kr. 60	60 —	3,000 —	3,060 —	—
En observator i astronomi: 4 famnar ved, kr. 60	60 —	3,000 —	3,060 —	—
<p><i>Anmärkning.</i> De 4 professorsbefattningar inom filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion, för hvilka ämnen ej ofvan angifvits, omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) matematik; 2) zoologi; 3) mineralogi och geologi; samt 4) mekanik och matematisk fysik.</p> <p>De 5 e. o. professorsbefattningar inom filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion, för hvilka ämnen ej ofvan angifvits, omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) matematik; 2) kemi; 3) botanik; 4) meteorologi; samt 5) jämförande anatomi.</p>				
b) Stipendier m. m.				
15 fasta docentstipendier, hvarje å kr. 1,500 af dem 3 i teologiska fakulteten, 2 i juri- diska fakulteten, 1 i medicinska fakulteten, 6 i filosofiska fakultetens humanistiska sektion och 3 i den matematisk-natur- vetenskapliga sektionen af samma fakultet.	—	22,500 —	22,500 —	—
Transport	21,131 67	361,598 33	382,730 —	—

	Naturaför- månar och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	21,131 67	361,598 33	382,730 —	—
5 rörliga docentstipendier, hvarje å kr. 1,200	— —	6,000 —	6,000 —	—
Till arfvoden åt vikarierande akademiska lärare	— —	5,000 —	5,000 —	—
Till befordran af vetenskapliga studier, som ej tillhöra de egentliga examensämnena...	— —	900 —	900 —	—
Till någon lärare vid universitetet eller tjänsteman vid biblioteket, ränta å Bar- chaeiska fonden enligt testamenteriskt för- ordnande, kr. 85	85 —	— —	85 —	—
Riksstatens stipendier:				
14 stipendier i teologiska fakulteten, hvart- dera å kr. 150	— —	2,100 —	2,100 —	—
8 stipendier i medicinska fakulteten, hvart- dera å kr. 150	— —	1,200 —	1,200 —	—
Kungliga stipendier att fördelas af det större akademiska konsistoriet mellan de särskilda fakulteterna samt musikaliska kapellet ...	— —	2,900 —	2,900 —	—
c) Tjänstemän och betjante vid uni- versitetets samlingar och inrätt- ningar m. m.				
Biblioteket.				
En bibliotekarie	— —	6,000 —	6,000 —	—
En vice bibliotekarie, 6 famnar ved, kr. 90	90 —	4,000 —	4,090 —	—
En vice bibliotekarie, 6 famnar ved, kr. 90	90 —	4,000 —	4,090 —	—
En amanuens, 3 famnar ved, kr. 45	45 —	2,500 —	2,545 —	—
En amanuens, 3 famnar ved, kr. 45	45 —	2,500 —	2,545 —	—
En amanuens, 3 famnar ved, kr. 45	45 —	2,500 —	2,545 —	—
En amanuens, Lidénianus: ränta af Lidénska fonden kr. 116: 55 3 famnar ved » 45: —	161 55	2,383 45	2,545 —	—
3 vaktmästare, en hvar arfvode kr. 700	— —	2,100 —	2,100 —	—
Ersättning till e. o. tjänstemän och vakt- mästare för eftermiddagstjänstgöring	— —	3,000 —	3,000 —	—
Medicinska kliniken.				
En amanuens, tillika underläkare, arfvode... Boställsrum.	— —	700 —	700 —	—
Transport	21,693 22	409,381 78	431,075 —	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	21,693 22	409,381 78	431,075 —	—
En amanuens, Strandbergianus, arfvode, däri inberäknadt ränta å Strandbergiska fon- den, kr. 58: 33	58 33	441 67	500 —	—
Boställsrum.				
Kirurgiska kliniken.				
En amanuens, tillika underkirurg, arfvode... Boställsrum.	— —	700 —	700 —	—
En amanuens, Nilsson-Aschanus, arfvode, däri inberäknadt ränta å Nilsson-Aschan- ska amanuensfonden, kr. 150	150 —	350 —	500 —	—
Boställsrum.				
En amanuens, arfvode	— —	900 —	900 —	—
Boställsrum.				
Obstetrisk-gynekologiska kliniken.				
En amanuens, tillika amanuens vid gyne- kologiska polikliniken, arfvode	— —	900 —	900 —	—
Boställsrum.				
Oftalmiatriska kliniken.				
En amanuens, tillika amanuens vid oftal- miatriska polikliniken, arfvode	— —	900 —	900 —	—
Boställsrum.				
Kliniken för bröstsjuka.				
En amanuens, arfvode	— —	900 —	900 —	—
Boställsrum.				
Medicinska poliklinikerna.				
2 amanuenser, arfvoden å kr. 750	— —	1,500 —	1,500 —	—
En amanuens vid gynekologiska och en vid oftalmiatriska polikliniken, se ofvan under obstetrisk-gynekologiska och oftalmiatri- ska klinikerna.				
Transport	21,901 55	415,973 45	437,875 —	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	21,901 55	415,973 45	437,875 —	—
Anatomiska institutionen.				
En amanuens, arfvode kr. 950 samt 2 fam- nar ved, kr. 30	30 —	950 —	980 —	
Boställsrum.	— —	500 —	500 —	
En amanuens, arfvode	— —	1,000 —	1,000 —	
Boställsrum.	— —	750 —	750 —	
En preparator, arfvode	— —			
En vaktmästare, arfvode	— —			
Patologiska institutionen.				
En assistent, arfvode kr. 1,500 och 2 famnar ved, kr. 30	30 —	1,500 —	1,530 —	
Boställsrum.	— —			
En amanuens, arfvode kr. 500 och 2 famnar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	
Boställsrum.	— —	750 —	750 —	
En vaktmästare, arfvode	— —			
Fysiologiska institutionen.				
En amanuens, arfvode kr. 500 och 2 fam- nar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	
Boställsrum.	— —	750 —	750 —	
En vaktmästare, arfvode	— —			
Institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi.				
En amanuens, arfvode kr. 500 och 2 fam- nar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	
Boställsrum.	— —	750 —	750 —	
En vaktmästare, arfvode	— —			
Farmakologiska institutionen.				
En amanuens, arfvode kr. 500, däri inbe- räknadt ränta från Wahlenbergs amanuens- fond kr. 350	350 —	150 —	500 —	
Till städning och uppässning	— —	500 —	500 —	
Transport	22,401 55	425,073 45	447,475 —	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	22,401 55	425,073 45	447,475	—
Institutionen för allmän och analytisk kemi.				
4 amanuenser, för hvar och en arfvode kr. 500 och 2 famnar ved, kr. 30.....	120 —	2,000 —	2,120 —	—
Boställsrum för hvar och en.	— —	1,500 —	1,500 —	—
2 vaktmästare, hvardera arfvode kr. 750 ...	— —	1,150 —	1,150 —	—
En maskinist, arfvode.....	— —	— —	— —	—
Ränta å kemiska fonden att användas till arfvoden åt biträden vid vetenskapliga undersökningar	170 —	— —	170 —	—
Mineralogisk-geologiska institutionen.				
En amanuens, arfvode kr. 500 och 2 famnar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	—
Boställsrum.	— —	— —	— —	—
En amanuens, arfvode kr. 500 och 2 famnar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	—
En vaktmästare, tillika preparator, arfvode	— —	1,150 —	1,150 —	—
Fysiska institutionen.				
En amanuens, arfvode kr. 500 och 2 famnar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	—
Boställsrum.	— —	— —	— —	—
En vaktmästare, arfvode	— —	750 —	750 —	—
Astronomiska institutionen.				
En amanuens, arfvode kr. 500, räntan å Melanderhjemska, Malletska, Prosperinska och Bredmanska amanuensfonden kr. 44 2 famnar ved » 30	74 —	500 —	574 —	—
Boställsrum.	— —	— —	— —	—
En vaktmästare, arfvode	— —	750 —	750 —	—
Meteorologiska institutionen.				
En amanuens, arfvode	— —	500 —	500 —	—
Boställsrum.	— —	— —	— —	—
En vaktmästare, arfvode	— —	750 —	750 —	—
Transport	22,855 55	435,623 45	458,479	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	22,855 55	435,623 45	458,479 —	—
Botaniska institutionen.				
<i>a) Botaniska museum.</i>				
En konservator, 3 famnar ved, kr. 45	45 —	1,500 —	1,545 —	—
En vaktmästare, tillika vaktmästare vid bo- taniska laboratoriet, arfvode	— —	750 —	750 —	—
Till städning och uppässning i föreläsningssalen	— —	150 —	150 —	—
<i>b) Botaniska trädgården.</i>				
En amanuens, arfvode kr. 500, däri inberäknadt ränta från Wahlenbergiska fonden kr. 120	120 —	380 —	500 —	—
En trädgårdsmästare, 6 famnar ved, kr. 90 Boställsrum.	90 —	2,200 —	2,290 —	—
2 underträdgårdsmästare, hvardera arfv. kr. 950	— —	1,900 —	1,900 —	—
2 trädgårdsmedhjälpare, hvardera arfv. kr. 650	— —	1,300 —	1,300 —	—
<i>c) Botaniska laboratoriet.</i>				
Vaktmästare, se under botaniska museum.				
Zoologiska institutionen.				
<i>a) Zoologiska museum.</i>				
En konservator, 6 famnar ved, kr. 90	90 —	2,200 —	2,290 —	—
En amanuens, arfvode kr. 500 samt 2 fam- nar ved, kr. 30	30 —	500 —	530 —	—
En vaktmästare, arfvode	— —	700 —	700 —	—
<i>b) Zootomiska laboratoriet.</i>				
En amanuens, arfvode	— —	500 —	500 —	—
En vaktmästare, arfvode	— —	700 —	700 —	—
Seminarierna för klassiska, nordiska och romanska språk, tyska språket, engelska språket, historia, statskunskap, filosofi, estetik och litteraturhistoria, semitiska och slaviska språk samt sanskrit och jämförande indo- europeisk språkforskning.				
Till arfvoden	— —	1,900 —	1,900 —	—
Transport	23,230 55	450,303 45	473,534 —	—

	Naturaför- mäner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	23,230 55	450,303 45	473,534 —	— —
Myntkabinettet.				
Prefekten, arfvode	— —	120 —	120 —	
En vaktmästare, arfvode	— —	75 —	75 —	
Museum för nordiska fornsaker.				
En amanuens, arfvode kr. 200				
ersättning för boställsrum » 120				
2 famnar ved » 30	30 —	320 —	350 —	
En vaktmästare, arfvode	— —	325 —	325 —	
Konstmuseum och ritsalen.				
Vaktmästare, se under kansliet.				
Victoriamuseet för egyptiska forn- saker.				
En amanuens, arfvode	— —	500 —	500 —	
Musikaliska kapellet.				
En vaktmästare, arfvode	— —	250 —	250 —	
Boställsrum.				
Gymnastikinrättningen.				
En biträdande lärare, arfvode	— —	500 —	500 —	
En vaktmästare, arfvode	— —	125 —	125 —	
Exercitiemästare.				
En gymnastiklärare, 6 famnar ved, kr. 90...	90 —	2,000 —	2,090 —	
En ritmästare, arfvode	— —	800 —	800 —	
En musikdirektör, som äfven är skyldig före- läsa i harmonilära eller musikens historia, 6 famnar ved, kr. 90	90 —	2,500 —	2,590 —	
Boställsrum.				
För tillsyn öfver Linnéanska stiftelsen vid Hammarby	— —	500 —	500 —	
En instrumentmakare, arfvode	— —	500 —	500 —	
Transport	23,440 55	458,818 45	482,259 —	— —

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	23,440 55	458,818 45	482,259	—
Kanslersexpeditionen.				
Bidrag till dess upprätthållande	—	3,000	3,000	—
Kansliet.				
En sekreterare, 8 famnar ved, kr. 120	120	4,500	4,620	—
En notarie, 6 famnar ved, kr. 90	90	2,500	2,590	—
En kanslist, arfvode kr. 1,200 och 6 famnar ved, kr. 90	90	1,200	1,290	—
En ombudsman, arfvode kr. 1,000 och 6 fam- nar ved, kr. 90	90	1,000	1,090	—
En notarie i teologiska fakulteten, arfvode	—	200	200	—
En notarie i juridiska » d:o	—	400	400	—
En notarie i medicinska » d:o	—	200	200	—
En notarie i filosofiska » d:o	—	300	300	—
En vaktmästare, arfvode kr. 1,050				
Ersättning för biträde vid konst- museum och ritsalen » 200	—	1,250	1,250	—
Fri vedbrand.				
En fakultetsvaktmästare, arfvode	—	900	900	—
En portvakt, arfvode	—	750	750	—
Fri vedbrand.				
Drätselverket.				
En räntmästare 6,000				
Missräknings- och renskriftningspen- ningar 500	—	6,500	6,500	—
En kamrerare kr. 4,000				
Renskriftnings- och skrifmateriell- penningar » 200				
För in-teckningsföryn-yelser » 75				
9 famnar ved » 135	135	4,275	4,410	—
Arfvoden å kr. 400 till drätsel-nämndens ledamöter	—	1,200	1,200	—
En bokhållare, tillika amanuens vid kontoret: lön kr. 3,000				
respenningar vid uppbörden » 150				
6 famnar ved » 90	90	3,150	3,240	—
Transport	24,055 55	490,143 45	514,199	—

	Naturaför- måner och medel afsedda för särskilda ändamål kronor	Allmänna medel kronor	Summa kronor	Summa allmänna medel kronor
Transport	24,055 55	490,143 45	514,199 —	—
En fogde:				
lön kr. 5,000				
respenningar » 1,000				
7 famnar ved » 105	105 —	6,000 —	6,105 —	
En skogsförvaltare kr. 3,000				
respenningar » 500				
7 famnar ved » 105	105 —	3,500 —	3,605 —	
En skogsvaktare, arfvode kr. 800 och bostad	— —	800 —	800 —	
En d:o, d:o kr. 725 och boställe värd:t till kr. 75	75 —	725 —	800 —	
En d:o, d:o » 715 » » » » 85	85 —	715 —	800 —	
En d:o, d:o » 730 » » » » 70	70 —	730 —	800 —	
En d:o, d:o » 725 » » » » 75	75 —	725 —	800 —	
En d:o, d:o » 800 » bostad	— —	800 —	800 —	
En d:o, d:o » 730 » boställe värd:t till kr. 70	70 —	730 —	800 —	
En d:o, d:o » 740 » » » » 60	60 —	740 —	800 —	
En d:o, d:o » 750 » » » » 50	50 —	750 —	800 —	
Till dagarfvoden åt skogsvaktarna, högst	— —	900 —	900 —	
Till aflöning af rättare	— —	1,050 —	1,050 —	
En ränteri- och kontorsvaktmästare, arfvode	— —	950 —	950 —	
Fri vedbrand.				
En maskinist vid universitetsbyggnaden, arfv.	— —	1,350 —	1,350 —	
Fri vedbrand.				
Humlegårdersättning	— —	630 —	630 —	
Till ålderstillägg åt fogden med flera, för- slagsvis	— —	4,150 —	4,150 —	
Summa	24,750 55	515,388 45	540,139 —	515,388 45

som ock af följande, i de till staten hörande särskilda föreskrifter under mom. 1, 2 och 8 införda bestämmelser:

1. Af årliga aflöningen för vissa löntagare utgöra följande belopp tjänstgöringspenningar, nämligen:

2,000 kronor för ej mindre en hvar af ordinarie professorerna, med undantag af professor Skytteanus, än äfven räntmästaren och bibliotekarien; dock att tjänstgöringspenningarna för nuvarande förste teologie professorn beräknas till endast 1,500 kronor, såvida han icke ingår på den nya staten,

hvarom tillkännagifvande af honom skall hos universitetskanslern göras före utgången af år 1907;

1,500 kronor för en hvar af laboratorerna i medicinska fakulteten, vice bibliotekarierna och fogden;

1,200 kronor för såväl hvarje e. o. professor utom e. o. professorn i psykiatri som äfven bokhållaren;

1,000 kronor för hvarje biblioteksamanuens;

900 kronor för sekreteraren;

800 kronor för kamreraren;

750 kronor för laboratorn i experimentell fysik och observatorn i astronomi;

500 kronor för notarien å universitetskansliet; samt

300 kronor för hvarje skogvaktare.

2. Följande tjänstinnehafvare äro berättigade till ett eller två *ålderstillägg* å lönen eller, i fråga om arfvode, den del däraf som motsvarar egentlig lön, det första efter fem års väl vitsordad tjänstgöring, det andra, om sådant förekommer, efter ytterligare fem års dylik tjänstgöring, nämligen:

två ålderstillägg å 500 kronor: ej mindre hvarje ordinarie eller e. o. professor, med undantag af förste teologie professorn och Skytteanska professorn samt e. o. professorerna i psykiatri och växtbiologi, än äfven räntmästaren, bibliotekarien och en hvar af biblioteksamanuenserna;

ett ålderstillägg å 500 kronor: fogden och en hvar af vice bibliotekarierna;

två ålderstillägg å 100 kronor: en hvar af fakultetsvaktmästaren, ränteri- och kontorsvaktmästaren, underträdgårdsmästarna, trädgårdsmedhjälparna samt vaktmästarna vid kansliet, biblioteket, anatomiska, patologiska och fysiologiska institutionerna, institutionerna för medicinsk och fysiologisk kemi samt för allmän och analytisk kemi, fysiska, astronomiska och meteorologiska institutionerna, botaniska museum och laboratoriet samt zoologiska museum och zootomiska laboratoriet;

ett ålderstillägg å 100 kronor: hvarje skogvaktare.

två ålderstillägg å 50 kronor: portvakten.

De af ofvannämnda ålderstillägg å 100 kronor, som tillkomma innehafvaren af den jämlikt nådiga brefvet den 19 maj 1899 inrättade vaktmästarbefattningen vid biblioteket, äfvensom alla ålderstillägg å 500 kronor, utom ålderstillägget till fogden, utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg med iakttagande af hvad i mom. 3 säges om bidrag från ålderstilläggsfonden. Öfriga ålders-

tillägg utgå af det i universitetets stat uppförda anslaget till ålderstillägg åt fogden med flera.

De nuvarande skogsvaktarna äga att i fråga om åtnjutande af ålders- tillägg tillgodoräkna sig den tid före denna stats trädande i tillämpning, som de varit anställda i universitetets tjänst.

Vaktmästaren och preparatorn vid mineralogisk-geologiska institutionen A. R. Andersson äger åtnjuta ett personligt ålderstillägg å 500 kronor att utgå från det under riksstatsens åttonde hufvudtitel uppförda förslags- anslaget till ålderstillägg.

8. Om någon af nedannämnda betjante i sådan egenskap åtnjuter fri bostad skall, så länge denna förmån kvarstår, hans arfvode minskas med 150 kronor, nämligen: ränteri- och kontorsvaktmästaren, maskinist- erna vid institutionen för allmän kemi och universitetsbyggnaden, port- vaken, underträdgårdsmästarna, trädgårdsmedhjälparna samt vaktmästarna vid kansliet och anatomiska, patologiska och fysiologiska institutionerna, vid institutionerna för medicinsk och fysiologisk kemi samt för allmän och analytisk kemi, vid mineralogisk-geologiska, fysiska, astronomiska och meteorologiska institutionerna, vid botaniska museum och laboratoriet samt vid museum för nordiska fornsaker;

för tillämpning af den i Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 99 fram- lagda utgiftsstat för universitetet i Uppsala med den förändring däri, som betingas af Riksdagens här ofvan omförmälda beslut angående anslaget till universitetsbiblioteket, under ny rubrik: universitetet i Uppsala, be- viljat ett belopp af 540,100 kronor, däri inräknade de belopp, om hvilkas beviljande för ifrågavarande universitet Riksdagen här ofvan gjort anmälan;

dels med godkännande

så väl af följande under A) i den föreslagna utgiftsstaten för universi- tetet i Lund upptagna aflöningar m. m.

A) Aflöningar m. m.

a) Professorer, e. o. professorer m. fl.

Teologiska fakulteten.

En professor i dogmatik och moralteologi, förste teologie pro- fessor, tillika domprost..... 3,480: —

Uppbär dessutom:

1) Inkomsten af Lunds stads- och landsförsamlingars preben- depastorat med därtill hörande löningsjord i Hardeberga samt

Transport 3,480: —

	Transport	3,480: —
predikstolshemmanen $\frac{1}{2}$ mtl Brönnestad n:o 16, $\frac{1}{2}$ mtl ibm och $\frac{3}{4}$ mtl Lilla Bjällerup n:o 9.		
2) Lösen för kronotionde från Norrhviddinge socken 26,309 hl. råg, 39,268 hl. korn och 20,47 hl. hafre jämte forsellönsersättning 24 kronor 74 öre och kontant 84 öre.		
3) Ersättning för den till domprosten i Lund från Kristianstads län anslagna, men enligt kungl. förordningen den 23 juli 1869 till statsverket indragna ränta 2 kronor 9 öre samt kronotiondespannmål 164,868 hl., $\frac{1}{2}$ råg och $\frac{1}{2}$ korn, jämte 50 kronor 40 öre forsellönsersättning.		
En professor i kyrkohistoria och symbolik	1,200: —	
Uppbär dessutom inkomsten af Västra Kärrstorps och Glosstorps församlingars prebendepastorat.		
En professor i exegetisk teologi	840: —	
Uppbär dessutom inkomsten af Stångby och Vallkärra församlingars prebendepastorat.		
En professor i praktisk teologi	2,400: —	
Uppbär dessutom inkomsten af Stora Uppåkra och Flackarps församlingars prebendepastorat.		
En e. o. professor i praktisk teologi och moralteologi: Uppbär inkomsten af Hellestads, Dalby och Bonderups församlingars prebendepastorat.		
En e. o. professor i exegetisk teologi: Uppbär inkomsten af Husie och Västra Skreflinge församlingars prebendepastorat.		

Juridiska fakulteten.

En professor	6,000: —
4 professorer	24,000: —
En e. o. professor	4,500: —
En e. o. professor	4,500: —
Till uppehållande af den praktiska kursen inom juridiska fakulteten	1,500: —

Anmärkning. Af de 5 ordinarie professurerna inom juridiska fakulteten äro
3 förenade hvardera med ett af följande ämnesområden: 1) civilrätt; 2) straffrätt

Transport 48,420: —

Transport 48,420: —

och juridisk encyklopedi; och 3) processrätt. De 2 öfriga ordinarie professurerna samt de 2 e. o. professurerna omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) statsrätt, förvaltningsrätt, kyrkorätt och folkrätt; 2) nationalekonomi och finansrätt; 3) speciell privaträtt; samt 4) romersk rätt och rättshistoria. [Se för öfrigt *särskilda föreskrifter*: 18.]

Medicinska fakulteten.

En professor	6,000: —
5 professorer	30,000: —
En e. o. professor	4,500: —
5 e. o. professorer	22,500: —
Öfverläkaren vid Lunds hospital och asyl åtnjuter för undervisning i psykiatri ett årligt arvode å	1,500: —

Anmärkning. Af de 6 ordinarie professurerna inom medicinska fakulteten omfatta 5 hvardera ett af följande ämnesområden: 1) kirurgi; 2) medicinsk och fysiologisk kemi; 3) anatomi; 4) praktisk medicin; och 5) fysiologi.

Af de 6 e. o. professurerna inom medicinska fakulteten omfatta 5 hvardera ett af följande ämnesområden: 1) anatomi — innehafvaren af denna e. o. professur är tillika prosector; 2) pediatrik och praktisk medicin; 3) obstetrik och gynekologi; 4) oftalmiatrik; och 5) farmakologi.

Den återstående ordinarie professuren och den återstående e. o. professuren omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) patologisk anatomi och rättsmedicin; 2) allmän patologi, bakteriologi och allmän hälsovård. [Se för öfrigt *särskilda föreskrifter*: 18.]

Filosofiska fakulteten.

Humanistiska sektionen:

En professor	6,000: —
9 professorer	54,000: —
En e. o. professor	4,500: —
5 e. o. professorer	22,500: —

Anmärkning. De 10 professurerna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) praktisk filosofi; 2) estetik samt litteratur- och konsthistoria; 3) romersk vältalighet och poesi; 4) nordiska språk; 5) teoretisk filosofi; 6) historia; 7) grekiska språket och litteraturen; 8) romanska språk; 9) österländska språk och 10) tyska språket eller engelska språket [se *särskilda föreskrifter*: 18.]

Transport 199,920: —

Transport 199,920: —

De 6 e. o. professurerna inom filosofiska fakultetens humanistiska sektion omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) statskunskap och statistik; 2) sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning; 3) klassiska språk; 4) engelska språket eller tyska språket [se särskilda föreskrifter: 18]; 5) geografi och 6) historia.

Matematisk-naturvetenskapliga sektionen.

En professor	6,000: —
5 professorer	30,000: —
En e. o. professor	4,500: —
3 e. o. professorer	13,500: —
En laborator i kemi	3,000: —
En observator i astronomi	3,000: —

Anmärkning. De 6 professurerna inom filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) kemi; 2) astronomi; 3) matematik; 4) fysik; 5) botanik; och 6) zoologi.

De 4 e. o. professurerna inom filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion omfatta hvardera ett af följande ämnesområden: 1) fysik; 2) geologi och mineralogi; 3) botanik; och 4) zoologi.

b) Stipendier och premier m. m.

11 fasta docentstipendier, hvartdera å 1,500 kronor	16,500: —
Af dessa stipendier tillhöra:	
ett den teologiska fakulteten,	
2 den juridiska fakulteten,	
ett den medicinska fakulteten,	
5 filosofiska fakultetens humanistiska sektion och	
2 filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga	
sektion.	
5 rörliga docentstipendier, hvartdera å 1,200 kronor	6,000: —
Teologiska och medicinska stipendier	1,200: —
Stipendier åt medellösa teologie studerande	1,500: —
31 mindre stipendier, hvartdera å 37 kronor 50 öre	1,162: 50
Musikstipendier	187: 50
Premier, 4 stycken å 45 kronor hvartdera och 4 stycken å 30	
kronor hvartdera	300: —
Till arfvoden åt vikarierande akademiska lärare	5,000: —

Transport 291,770: —

Transport 291,770: —

c) Tjänstemän och betjante vid universitetets
samlingar och inrättningar m. m.

Biblioteket:

En bibliotekarie	6,000: —
En vice bibliotekarie	4,000: —
En amanuens	2,500: —
3 amanuenser	7,500: —
2 vaktmästare, hvardera arfvode 750 kronor	1,500: —

Seminarier

för klassiska, nordiska, romanska, germanska och semitiska
språk, historia, statskunskap, filosofi samt estetik och
litteraturhistoria:

Till arfvoden	1,750: —
---------------------	----------

Matematiska seminariet:

En assistent, arfvode	1,500: —
-----------------------------	----------

Anatomiskt-histologiska institutionen:

En amanuens på anatomiska afdelningen, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En amanuens på histologiska afdelningen, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En preparator, arfvode	1,000: —
En vaktmästare å anatomiska afdelningen, arfvode	750: —
En uppasserska å histologiska afdelningen, som åtnjuter fri bostad, aflönas med 250 kronor, hvilka utgå af materiell- anslaget.	

Fysiologiska institutionen:

En instrumentmakare, jämte fritt verkstadsrum, arfvode	500: —
En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Medicinskt-kemiska institutionen:

En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

 Transport 322,270: —

Transport 322,270: —

Patologiskt-anatomiska institutionen:

En assistent, arfvode	1,500: —
En amanuens vid patologiska afdelningen, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	900: —
En amanuens vid bakteriologiska afdelningen, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Kirurgiska kliniken:

En amanuens, arfvode	900: —
----------------------------	--------

Medicinska kliniken:

En amanuens, arfvode	900: —
----------------------------	--------

Oftalmiatrika kliniken:

En amanuens, arfvode	900: —
----------------------------	--------

Pediatriska kliniken:

En amanuens, arfvode	900: —
----------------------------	--------

Obstetrisk-gynekologiska kliniken:

En amanuens, arfvode	900: —
----------------------------	--------

Astronomiska observatoriet:

En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Botaniska institutionen:

En assistent vid växtfysiologiska laboratoriet, arfvode	1,500: —
En konservator	1,350: —
En amanuens vid växtfysiologiska afdelningen, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En amanuens i systematisk botanik, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En trädgårdsmästare, jämte fri bostad	1,800: —
Anslag till trädgårdsdrängar	1,600: —

Transport 338,920: —

Transport 338,920: —

Fysiska institutionen:

En assistent, arfvode	1,500: —
En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Geologisk-mineralogiska institutionen:

En assistent, arfvode	1,500: —
En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Kemiska institutionen:

En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En amanuens, jämte fri bostad med bränsle, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Zoologiska institutionen:

En konservator	1,800: —
En amanuens, arfvode	500: —
En vaktmästare, arfvode	750: —

Historiska museet:

En amanuens, som äfven tjänstgör vid mynt- och medaljkabinettet, arfvode	500: —
--	--------

Mynt- och medaljkabinettet:

Amanuens (se ofvan under Historiska museet).

Gamla bibliotekshuset:

En vaktmästare, hvilken det jämväl åligger att ombesörja lokalernas renhållning och värmeledningens skötande, arfvode ...	750: —
---	--------

Ritsalen:

En ritmästare, arfvode	1,000: —
------------------------------	----------

Transport 351,470: —

Transport 351,470: —

Musikkapellet:

En kapellmästare	2,500: —
En uppasserska, arfvode	200: —

Inrättningen för gymnastik och fäktkonst:

En lärare i gymnastik och fäktkonst	2,000: —
En uppasserska, jämte fri bostad, arfvode	200: —

Kanslersexpeditionen:

Bidrag till dess upprätthållande	2,000: —
--	----------

Kansliet:

En sekreterare	4,500: —
En ombudsman, arfvode	500: —
En amanuens vid kansliet och räntekammaren, arfvode	1,000: —
En notarie i teologiska fakulteten, arfvode	300: —
En notarie i juridiska fakulteten, arfvode	300: —
En notarie i medicinska fakulteten, arfvode	200: —
En notarie i filosofiska fakulteten, arfvode	500: —
En vaktmästare (kursor), arfvode	1,050: —

Räntekammaren:

En räntmästare	6,000: —
En kamrerare	3,000: —
En amanuens (se under kansliet).	
En byggnadskonduktör, arfvode	600: —
En universitetsvaktmästare, arfvode	1,050: —
En eldare, som tillika är trädgårdsdräng, arfvode	750: —
En portvakt i universitetshuset, arfvode	600: —

Diverse anslag:

Rektors honorarium	1,500: —
Arfvoden till drätselnämndens tre valda ledamöter, 300 kronor till hvardera	900: —
Vederlag för fyra ängslotter, hvardera å 200 kronor, att redovisas till universitetets »ålderstilläggsfond», enligt nådigt bref den 31 december 1902	800: —

 381,920: —

som ock af följande, i de till staten hörande särskilda föreskrifter under mom. 1, 2 och 6 införda bestämmelser:

1. Af årliga aflöningen för vissa löntagare utgöra följande belopp *tjänstgöringspenningar*, nämligen:

2,000 kronor för en hvar af ordinarie professorerna samt räntmästaren och bibliotekarien, dock att tjänstgöringspenningarna för nuvarande innehafvare af ordinarie professurer inom teologiska fakulteten beräknas till endast 1,500 kronor för år;

1,500 kronor för vice bibliotekarien;

1,200 kronor för en hvar af de e. o. professorerna;

1,000 kronor för hvarje biblioteksamanuens;

900 kronor för sekreteraren;

750 kronor för laboratorn i kemi och observatorn i astronomi; samt

600 kronor för kamreraren;

åliggande det ordinarie och e. o. professor i teologiska fakulteten, hvilken från universitetet icke uppbär så stort bidrag, som motsvarar tjänstgöringspenningarna, då han är pliktig afstå sådana, att för vikaries aflönande till universitetets räntekammare vid slutet af hvarje månad inleverera hvad utöfver bidraget från universitetet erfordras till fyllnad i det belopp, hvarmed tjänstgöringspenningarna för löpande månad bära utgå.

2. Från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg, dock med iakttagande af hvad i mom. 4 säges om bidrag från ålderstilläggsfonden, äro följande tjänstinnehafvare berättigade till ett eller två *ålderstillägg* å lönen eller arfvodet, det första efter fem års väl vitsordad tjänstgöring, det andra, om sådant förekommer, efter ytterligare fem års dylik tjänstgöring, nämligen:

två ålderstillägg å 500 kronor: en hvar af ordinarie och e. o. professorer inom juridiska, medicinska och filosofiska fakulteterna äfvensom räntmästaren, bibliotekarien och en hvar af biblioteksamanuenserna;

ett ålderstillägg å 500 kronor: vice bibliotekarien och kapellmästaren; samt

två ålderstillägg å 100 kronor: en hvar af universitetsvaktmästaren och portvakten samt vaktmästarna vid universitetskansliet (kursor), biblioteket, gamla bibliotekshuset, anatomiska, fysiologiska, medicinskt-kemiska, patologiskt-anatomiska, astronomiska, fysiska, geologisk-mineralogiska, kemiska och zoologiska institutionerna, äfvensom eldaren-trädgårdsdrängen; dock äger den nuvarande kursorn endast rätt till ett ålderstillägg å 50 kronor efter tio års väl vitsordad tjänstgöring.

Nuvarande universitetsvaktmästare, portvakt, kursor och eldare-trädgårdsdräng äga att i fråga om åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräkna sig

den tid före denna stats trädande i tillämpning, som de varit anställda i universitetets tjänst.

6. Om någon af de i mom. 2 här ofvan uppräknade betjante med undantag af portvakten i sådan egenskap åtnjuter fri bostad skall, så länge denna förmån kvarstår, hans arfvode minskas med 150 kronor, dock skall sådant afdrag icke göras för nuvarande kursorn (vaktmästaren vid kansliet), som åtnjuter lön enligt staten den 13 november 1885;

för tillämpning af den i Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 99 framlagda utgiftsstat för universitetet i Lund med den förändring däri, som betingas af Riksdagens här ofvan omförmälda beslut angående den föreslagna professuren i pedagogik, under ny rubrik: universitetet i Lund, beviljat ett belopp af 420,700 kronor, däri inräknade de belopp, om hvilkas beviljande för ifrågavarande universitet Riksdagen här ofvan gjort anmälan;

än äfven anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga under öfvervägande frågan om extra ordinarie professurens i geologi och mineralogi vid universitetet i Lund förändring till ordinarie professur och därefter till Riksdagen inkomma med förslag i ämnet.

På grund af ofvan omförmälda beslut i anslagsfrågorna har det belopp, som å 1907 års riksstat är anvisadt till universiteten, 902,274 kronor, höjts med 58,526 kronor till 960,800 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 16 föreslagit Riksdagen att besluta, att det i staten för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppförda ordinarie anslaget till förbättrande af arfvodena åt vikarierande lärare skall, utan förändring i anslagets belopp, i nämnda stat upptagas såsom reservationsanslag.

På de af departementschefen anförda skäl har Riksdagen beslutat, att det i staten för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppförda ordinarie anslaget till förbättrande af arfvodena åt vikarierande lärare skall, utan förändring i anslagets belopp, i nämnda stat upptagas såsom reservationsanslag.

Allmänna läroverken.

6:o) Under punkt 17 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken *dels* med 40,050 kronor för beredande af medel ej mindre för tillsättande af vissa utaf de lärar-

och lärarinnebefattningar, hvilka vore erforderliga för fyllande af den 1904 års Riksdag förelagda normalstaten för de allmänna läroverken, nämligen en adjunkts- och 12 ämneslärarinnebefattningar, att på särskilda af statens samskolor fördelas på sätt i ofvanberörda statsrådsprotokoll den 12 januari 1907 angifvits, än äfven för genomförande af den för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken fastställda nya löne- och pensionsregleringen med afseende å förut omförmälda, hittills å gammal stat uppförda 5 rektors-, 16 adjunkts-, 5 teckningslärar-, 5 gymnastiklärar- och 5 musiklärarbefattningar, *dels ock* med 300 kronor till fyllande af en adjunktslön vid realskolan i Kristinehamn i stället för det hittills från staden utgående lönebidrag å samma belopp, eller tillhopa med 40,350 kronor.

I sammanhang härmed har Riksdagen till behandling förehaft en inom Riksdagen väckt motion om inrättande af 75 nya adjunktsplatser.

Den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningen i reservationsanslaget till de allmänna läroverken afser, såsom af statsrådsprotokollet framgår, dels att fylla det enligt 1904 års normalstat för läroverken beräknade behovet af 81 adjunktsbefattningar samt tillsättande af, förutom 14 ämneslärarinnebefattningar, till hvilka Riksdagen redan beviljat medel, ytterligare 12 sådana tjänster, hvilka i berörda normalstat upptagits till ett antal af 57, dels att genomföra den nya löne- och pensionsregleringen i afseende å vissa å gammal stat uppförda lärare, dels ock beredande af lönefyllnad vid en adjunktstjänst vid realskolan i Kristinehamn med 300 kronor; och har Riksdagen icke haft något att erinra mot dessa framställningar.

Riksdagen får anmäla, att Riksdagen *ej mindre* höjt reservationsanslaget till de allmänna läroverken

dels med 40,050 kronor för beredande af medel såväl för tillsättande af vissa utaf de lärar- och lärarinnebefattningar, hvilka äro erforderliga för fyllande af den 1904 års Riksdag förelagda normalstaten för de allmänna läroverken, nämligen en adjunkts- och 12 ämneslärarinnebefattningar, att på särskilda af statens samskolor fördelas på sätt i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1907 angifvits, som ock för genomförande af den för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken fastställda nya löne- och pensionsregleringen med afseende å i samma statsrådsprotokoll omförmälda, hittills å gammal stat uppförda 5 rektors-, 16 adjunkts-, 5 teckningslärar-, 5 gymnastiklärar- och 5 musiklärarbefattningar,

dels ock med 300 kronor till fyllande af en adjunktslön vid realskolan i Kristinehamn i stället för det hittills från staden utgående lönebidrag å samma belopp,

eller tillhopa med 40,350 kronor,

än äfven medgifvit Eders Kungl. Maj:t att af de besparingar, som finnas å reservationsanslaget till allmänna läroverken, för år 1908 använda de medel, som erfordras för inrättande af ett så stort antal ordinarie adjunktsplatser, dock högst 75, som Eders Kungl. Maj:t på grund af företagen utredning angående behovet af platser och tillgången till kompetenta lärarkrafter kan finna skäligt.

7:o) I två särskilda inom Riksdagen väckta motioner har föreslagits, att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, det Eders Kungl. Maj:t tacktes vidtaga åtgärder för realskolans i Borås förändring till högre allmänt läroverk med realgymnasium och till nästa års Riksdag inkomma med de framställningar, som däraf betingas.

Med hänsyn ej mindre till Borås stads jämförelsevis stora folkmängd, vid sistlidet års slut uppgående till 19,530 personer, och stadens tendens till stark tillväxt än äfven det betydande antalet lärjungar vid realskolan därstädes, under innevarande vårtermin uppgående till 223, anser Riksdagen frågan om realskolans förändring till högre allmänt läroverk böra tagas under ompröfning; och får Riksdagen fördenskull anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, huruvida realskolan i Borås må böra förändras till högre allmänt läroverk, samt därefter till Riksdagen inkomma med det förslag i ämnet, som af omständigheterna må anses påkalladt.

8:o) I punkt 18 under åttonde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att öka anslaget till arfvoden till skrifbiträden åt rektorerna vid de högre läroverken samt vid vissa lägre läroverk från dess nuvarande belopp, 15,000 kronor, till 20,000 kronor, eller med 5,000 kronor.

Då Riksdagen funnit behovet af den äskade anslagshöjningen, genom hvad till stöd för framställningen anförts, ådagalagdt, har Riksdagen ökat anslaget till arfvoden till skrifbiträden åt rektorerna vid de högre läroverken samt vid vissa lägre läroverk från dess nuvarande belopp, 15,000 kronor, till 20,000 kronor, eller med 5,000 konor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att öka anslaget till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk från dess nuvarande belopp, 10,000 kronor, till 15,000 kronor, eller med 5,000 kronor.

Enligt hvad Riksdagen inhämtat, hafva af 35 ansökningar om resestipendier under år 1905 endast 14 kunnat beviljas, och utgjorde motsvarande siffror för år 1906 44 och 15. Då det sålunda otvifvelaktigt föreligger behof af anslagets höjning och med anledning af hvad departements-

chefen till stöd för framställningen anført, har Riksdagen ökat anslaget till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk från dess nuvarande belopp, 10,000 kronor, till 15,000 kronor, eller med 5,000 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, till höjande af det för tillfällig adjunktion, hyra för lokal och expenser för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk anslagna belopp af 7,000 kronor till 10,000 kronor, på ordinarie stat bevilja ett anslag af 3,000 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet framgår, är det föreslagna förhöjda anslaget å 10,000 kronor afsedt att användas till utgifter för renskrifning, papper, skrifmaterial, tryckning och annonsering med 4,000 kronor, till utgifter för ved, ljus, städning och eldning med 1,400 kronor, till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän med 2,500 kronor, till arfvode åt såsom biträde tillkallade sakkunnige med 1,200 kronor, samt till vaktmästarearfvode med 900 kronor. Den begärda ökningen i anslaget belöper på de tre förstnämnda posterna; och har Riksdagen af den i ärendet förebragta utredningen angående öfverstyrelsens utgifter under de två senaste åren för de ändamål, som äro afsedda att med dessa belopp tillgodoses, icke kunnat finna annat, än att den äskade anslagshöjningen är af behovet påkallad. Att, såsom i särskilda inom Riksdagen väckta motioner ifrågasatts, söka åstadkomma en minskning i öfverstyrelsens utgifter för nu ifrågavarande ändamål genom en inskränkning i dess verksamhetsområde, torde icke vara att tillråda. Riksdagen håller emellertid, i likhet med motionärerna, före, att de högre flickskolorna och öfriga enskilda läroverk böra beredas tillfälle att, såsom förut ägt rum, arbeta under andra och friare former än de allmänna läroverken, och Riksdagen anser sig kunna förvänta, att en sådan möjlighet allt fortfarande kommer att stå dessa läroanstalter öppen.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till höjande af det för tillfällig adjunktion, hyra för lokal och expenser för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk anslagna belopp af 7,000 kronor till 10,000 kronor, på ordinarie stat beviljat ett anslag af 3,000 kronor.

Med anledning af detta beslut har anslaget till öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk ökats från dess nuvarande belopp, 32,000 kronor, till 35,000 kronor.

På grund af de i punkterna 6 samt 8—10 omförmälda beslut har reservationsanslaget till de allmänna läroverken, nu 5,280,349 kronor, ökats med 53,350 kronor, eller till 5,333,699 kronor.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen medgifva, det

lektor vid teknisk elementarskola må, vid öfvergång till de allmänna läroverken, för tillgodonjutande af aflöning i högre lönegrad räkna sig till godo föregående tjänstgöring såsom ordinarie lektor vid teknisk elementarskola under den tid, han varit behörig att utnämnas till lektor vid allmänt läroverk.

Då billigheten synes kräfva, att ifrågavarande lärare ej må vara sämre lottade i afseende å lönetursberäkning än lektorerna vid sjökrigsskolan samt lärare vid högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna, har Riksdagen medgifvit, att lektor vid teknisk elementarskola må, vid öfvergång till de allmänna läroverken, för tillgodonjutande af aflöning i högre lönegrad räkna sig till godo föregående tjänstgöring såsom ordinarie lektor vid teknisk elementarskola under den tid, han varit behörig att utnämnas till lektor vid allmänt läroverk.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, *dels* att rektor vid skeppsgosseskolan i Karlskrona hädanefter må, vid öfvergång till de allmänna läroverken, för tillgodonjutande af aflöning i högre lönegrad räkna sig till godo föregående tjänstgöring i egenskap af ordinarie rektor enligt enahanda grunder, som angående ämneslärare vid de allmänna läroverken äro stadgade, *dels ock* att förmånen af sådan lönetursberäkning, som nyss omförmålts, må tillgodokomma förutvarande rektorn vid skeppsgosseskolan i Karlskrona, adjunkten vid högre latinläroverket i Göteborg Gustaf Adolf K:son Gårdstam.

På de af departementschefen till statsrådsprotokollet anförda skäl har Riksdagen medgifvit,

dels att rektor vid skeppsgosseskolan i Karlskrona hädanefter må, vid öfvergång till de allmänna läroverken, för tillgodonjutande af aflöning i högre lönegrad, räkna sig till godo föregående tjänstgöring i egenskap af ordinarie rektor enligt enahanda grunder, som angående ämneslärare vid de allmänna läroverken äro stadgade;

dels ock att förmånen af sådan lönetursberäkning, som nyss omförmålts, må tillgodokomma förutvarande rektorn vid skeppsgosseskolan i Karlskrona, adjunkten vid högre latinläroverket i Göteborg Gustaf Adolf K:son Gårdstam.

Understöd åt enskilda läroverk.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att, med ändring i vissa delar af hithörande, nu gällande föreskrifter, medgifva, att från förslagsanslaget till understöd åt enskilda läroverk finge enligt de närmare

bestämmelser i afseende å revision af läroverkens räkenskaper, läsårets längd, antalet elever, som skola undervisas kostnadsfritt eller mot nedsatt afgift, samt öfriga villkor, som Eders Kungl. Maj:t kunde finna godt föreskrifva, utgå understöd dels åt enskilda läroverk, hvilkas organisation, undervisningsformer och metoder af Eders Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, med högst 15,000 kronor för sådana, som förbereda till studentexamen, och högst 9,000 kronor åt sådana, som förbereda till realskolexamen, dels ock åt seminariekurser, hvilka afse utbildande af lärarinnor för högre flickskolor, samskolor och familjer, med högst 1,500 kronor för hvarje läsafdelning,

samt att höja omförmälda förslagsanslag, nu högst 60,000 kronor, till högst 120,000 kronor, eller med 60,000 kronor.

Det nuvarande förslagsanslaget till understöd åt enskilda läroverk, högst 60,000 kronor, utgår, enligt 1902 års Riksdags beslut, med högst 9,000 kronor åt sådana läroverk, som förbereda till mogenhetspröfning, högst 3,000 åt sådana, som motsvara femklassiga allmänna läroverk med tillägg af en särskild afslutningskurs, samt med högst 1,500 kronor för hvarje läsafdelning af sådana seminariekurser, som afse utbildande af lärarinnor för högre flickskolor, samskolor och familjer. Närmare bestämmelser angående anslaget användning äro af Eders Kungl. Maj:t utfärdade genom kungörelse den 13 juni 1902. Understöd från detta anslag hafva beviljats vederbörande läroverk för treårsperioder och utgår den nu löpande perioden med innevarande år. Af Eders Kungl. Maj:t har nu äskats en förhöjning i anslaget med 60,000 kronor dels för höjande af de för närvarande utgående maximiunderstöden, för de högre läroverken till 15,000 kronor och för de läroverk, som motsvara statens nuvarande realskolor, till 9,000 kronor samt för beredande af understöd för nyinrättade läsafdelningar af redan befintliga seminariekurser, dels ock för beredande af understöd enligt nu angifna grunder åt läroanstalter af ifrågavarande art, som för närvarande ej åtnjuta sådant understöd eller som i den närmaste framtiden kunna komma att upprättas. För sistnämnda ändamål har Eders Kungl. Maj:t beräknat ett belopp af 20,000 kronor.

I likhet med departementschefen anser Riksdagen talande skäl föreligga att genom ökad understöd till de enskilda läroverken af nu ifrågavarande art bereda dem ekonomisk lättnad i deras för vårt undervisningsväsende betydelsefulla verksamhet såsom försöksskolor, där olika undervisningsformer och metoder afvensom skolorganisationer kunna prövas. Emellertid har Riksdagen icke kunnat undgå att finna, att ej mindre de för närvarande utgående anslagen till enskilda läroanstalter, såväl det nu ifrågavarande som det anslag, från hvilket understöd lämnas till högre skolor för kvinnlig ungdom och till samskolor, än äfven det anslag till tilläggsundestöd

åt sistnämnda skolor, om hvars beviljande Riksdagen under punkt 85 här nedan gör anmälan, sakna med önskvärd tydlighet angifven begränsning i afseende å de särskilda slags läroverk, som skola från det ena eller andra anslaget tillgodoses, hvilket åter haft till följd att, såsom det vill synas Riksdagen, i vissa fall understöd tilldelats en skola från ett af anslagen, under det att det andra anslaget med lika goda skäl skulle kunna hafva användts. Denna oegentlighet lär icke få anses sakna praktisk betydelse vid det förhållande, att åtnjutande af understöd från anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom är förenadt med vissa villkor, som däremot ej äro förbundna med anslaget till enskilda läroverk. En uppdelning af hvart och ett af anslagen på de olika läroverksformer, som böra af dem tillgodoses, och utfärdande af allmänna bestämmelser angående eventuella villkor för de sålunda uppdelade anslagens åtnjutande synes Riksdagen därför skäligen kunna ifrågasättas.

Då hvarken i afseende å ofvan berörda anslag till tilläggsunderstöd åt högre flickskolor och samskolor eller beträffande det här förevarande anslaget äro föreslagna bestämda grunder för understödens beräkning, och Riksdagen, på de af departementschefen anförda skäl, icke ansett sig böra för närvarande bestämma sådana grunder, synes jämväl frågan härom böra ingå i den utredning, som lär bli för erforderlig för åstadkommande af en gemensam plan för samtliga anslag till de enskilda läroanstalterna. För underlättande af genomförandet af en sådan plan har Riksdagen emellertid ansett, att det belopp, som i anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning beviljas, bör uppföras å extra stat, enär det synes önskligt, att de perioder, för hvilka understöd från här omhandlade båda anslag utgå, sammanfalla med hvarandra, men, såsom nämnts, den treårsperiod, för hvilken de enskilda läroverken erhållit understöd, utgår med innevarande år, under det att den för högre skolor för kvinnlig ungdom löpande anslagsperioden, likaledes på tre år, tilländagår först med år 1908. Beträffande beloppet af den föreslagna anslagshöjningen har detta synts Riksdagen väl högt tilltaget och torde det utan olägenhet kunna nedsättas till 50,000 kronor, och detta så mycket hellre som dels de understöd, hvilka för nästa år kunna komma i fråga, i första rummet torde böra tillkomma skolor, som förbereda till studentexamen, därvid emellertid lär böra tillses, att skolan först då erhåller det föreslagna maximumunderstödet, när dess gymnasium, särskildt för sig, uppnått ett lärjungeantal, som kan anses berättiga till så stort understöd, dels ock understöden böra utdelas med tillbörligt afseende fästadt å huruvida vederbörande läroanstalt har karaktär af verklig försökskola. Dessutom torde hela det för understöd till nyinrättade skolor beräknade beloppet, 20,000 kronor, icke genast behöfva tagas i anspråk. Riks-

dagen vill vidare uttala, att de förhöjda understöden i första hand synas böra komma lärarpersonalen till godo, i de fall, där behof af löneförbättring skäligen kan anses föreligga. Slutligen har Riksdagen velat framhålla, att insändande till öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, på sätt departementschefen ifrågasatt, af vederbörande läroverks räkenskaper med verifikationer för revision, synes vara en med alltför stor omgång förenad åtgärd, och att den nödiga kontrollen öfver understödens användande torde med fullt tillräcklig säkerhet kunna vinnas genom tillhandahållande allenast af ett räkenskapssammandrag.

Riksdagen, som sålunda icke ansett sig böra vidtaga någon förändring i det nu utgående ordinarie anslaget till understöd åt enskilda läroverk, får alltså

dels anmäla, att Riksdagen till förhöjning af understöden åt enskilda läroverk på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 50,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att vid understödens utdelande vidtaga de ändringar i hithörande, nu gällande föreskrifter, hvartill omständigheterna må föranleda;

dels ock anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till gemensam plan för fördelningen och användningen af de nu utgående anslagen till enskilda läroanstalter.

Högre lärarinneseminariet.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, att lärarinnorna Maria Matilda Aurora Widegren, Anna Lindhagen och Dagmar Lauritzen må vid redan skedd eller blifvande befordran till ordinarie ämneslärarinnor vid högre lärarinneseminariet för uppflyttning i högre lönegrad räkna sig till godo den tid före den 1 januari 1905, de efter aflagd examen vid seminariet med nit och skicklighet därstädes tjänstgjort såsom på extra stat anställda hufvudlärarinnor.

Riksdagen har medgifvit, att lärarinnorna Maria Matilda Aurora Widegren, Anna Lindhagen och Dagmar Lauritzen må vid redan skedd eller blifvande befordran till ordinarie ämneslärarinnor vid högre lärarinneseminariet för uppflyttning i högre lönegrad räkna sig till godo den tid före den 1 januari 1905, de efter aflagd examen vid seminariet med nit och skicklighet därstädes tjänstgjort såsom på extra stat anställda hufvudlärarinnor.

Pedagogier och folkskolor.

15:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, med utslutande ur riksstaten af anslagsrubriken pedagogier och folkskolor, under

åttonde hufvudtitelns rubrik: folkundervisningen uppföra dels ett anslag af 4,500 kronor med titel: »Sällskapet för folkundervisningens befrämjande», dels ock ett anslag af 83 kronor med titel: »Folkskolan i Västerlösa, ersättning, att utgå enligt hittills gällande grunder, förslagsvis» samt från åttonde hufvudtiteln afföra öfriga under rubriken pedagogier och folkskolor såsom anvisning i kontant eller såsom indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag: ersättningar, nu upptagna anslagsposter.

Ifrågavarande förslag är föranledt af hvad Riksdagen i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 23 maj 1906 uttalat därom, att det syntes kunna ifrågasättas, huruvida giltig anledning förefunnes att för de jämförelsevis obetydliga anslag, som vore afsedda att fortfarande kvarstå under rubriken pedagogier och folkskolor, för framtiden i riksstaten bibehålla denna anslagsrubrik.

Riksdagen, som icke haft något att emot framställningen erinra, har, med uteslutande ur riksstaten af anslagsrubriken pedagogier och folkskolor, under åttonde hufvudtitelns rubrik: folkundervisningen uppfört dels ett anslag af 4,500 kronor med titel: »Sällskapet för folkundervisningens befrämjande», dels ock ett anslag af 83 kronor med titel: »Folkskolan i Västerlösa, ersättning, att utgå enligt hittills gällande grunder, förslagsvis», samt från åttonde hufvudtiteln affört öfriga under rubriken pedagogier och folkskolor såsom anvisning i kontant eller såsom indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag: ersättningar, nu upptagna anslagsposter.

Med anledning häraf har åttonde hufvudtitelns anslagssumma minskats med 1,127 kronor.

Folkundervisningen.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för beredande af ökad anslag till materiell, ved och ljus m. m. vid folkskoleseminariet i Härnösand, höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande, nu 536,735 kronor, till 540,485 kronor, eller med 3,750 kronor.

Då Riksdagen ansett behovet af den äskade anslagshöjningen, genom hvad i ärendet förekommit, styrkt, har Riksdagen, för beredande af ökad anslag till materiell, ved och ljus m. m. vid folkskoleseminariet i Härnösand, höjt anslaget till seminarier för folkskollärares bildande, nu 536,735 kronor, till 540,485 kronor, eller med 3,750 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att, med uteslutande ur riksstaten af det under det gemensamma reservationsanslaget till folkundervisningen uppförda anslaget till arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer, nu 110,000 kronor, dels under nämnda

reservationsanslag uppföra ett anslag med titel: »Arfvoden åt folkskoleinspektörer» å 45,000 kronor, dels ock såsom särskildt förslagsanslag under åttonde hufvudtiteln uppföra ett anslag med titel: »Till resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer» å 93,000 kronor; hvarigenom skulle komma att orsakas en anslagsökning af 28,000 kronor.

Riksdagen, som anser den föreslagna uppdelningen af det nuvarande anslaget i två särskilda anslag, ett reservationsanslag för bestridande af folkskoleinspektörernas arfvoden och ett förslagsanslag för deras resekostnader, af omständigheterna påkallad, har jämväl af den i ärendet förbragta utredningen funnit det framgå, att ytterligare medel utöfver det nuvarande anslaget äro erforderliga för nämnda båda ändamål; och har Riksdagen, som icke velat yttra sig angående den af departementschefen vidrörda frågan om hvilken klass i ett blifvande resereglemente folkskoleinspektörerna böra tillhöra eller eljest beloppet af deras dagtraktamenten under resor, ansett sig böra bifalla den föreslagna anslagsökningen. Riksdagen har emellertid icke velat underlåta att i detta sammanhang framhålla önskvärdheten af att folkskoleinspektörernas resor må för framtiden ordnas på ett för staten i minsta möjliga mån betungande sätt.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med utslutande ur riksstaten af det under det gemensamma reservationsanslaget till folkundervisningen uppförda anslaget till arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer, nu 110,000 kronor, dels under nämnda reservationsanslag uppfört ett anslag med titel: »Arfvoden åt folkskoleinspektörer» å 45,000 kronor, dels ock såsom särskildt förslagsanslag under åttonde hufvudtiteln uppfört ett anslag med titel: »Till resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer» å 93,000 kronor.

Häriigenom har orsakats en anslagsökning af 28,000 kronor.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen *dels* medgifva, att sådan materiell, som framställes med understöd från anslaget till undervisningsmateriell m. m. för folkskolor, må på rekvisition af vederbörande få tillhandahållas, förutom de anstalter, som nu äga åtnjuta en sådan förmån, äfven andra af staten inrättade eller af staten understödda undervisningsanstalter på samma villkor, som sådan materiell tillhandahålles de allmänna folkskolorna; samt att enskilda, examensberättigade småskoleseminarier äfvensom andra undervisningsanstalter, hvilka Kungl. Maj:t anser däraf förtjänta, må på dylika villkor erhålla till nedsatt pris sådan materiell, för hvilken mellangift utgår från berörda anslag; *dels ock* för sådant ändamål öka ifrågavarande anslag med 10,000 kronor, eller från 20,000 kronor till 30,000 kronor.

På grund af hvad departementschefen till stöd för framställningen anfört, har Riksdagen

dels medgifvit, att sådan materiell, som framställes med understöd från anslaget till undervisningsmateriell m. m. för folkskolor, må på rekvisition af vederbörande få tillhandahållas, förutom de anstalter, som nu äga åtnjuta en sådan förmån, äfven andra af staten inrättade eller af staten understödda undervisningsanstalter på samma villkor, som sådan materiell tillhandahålles de allmänna folkskolorna; samt att enskilda examensberättigade småskoleseminarier äfvensom andra undervisningsanstalter, hvilka Eders Kungl. Maj:t anser däraf förtjänta, må på dylika villkor erhålla till nedsatt pris sådan materiell, för hvilken mellanavgift utgår från berörda anslag;

dels ock för sådant ändamål öka ifrågavarande anslag med 10,000 kronor eller från 20,000 kronor till 30,000 kronor.

På grund af de i punkterna 16—18 omförmälda beslut har reservationsanslaget till folkundervisningen, nu utgörande 754,235 kronor, minskats med 51,250 kronor, eller till 702,985 kronor.

19:o) I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 39) af den 31 december 1906 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden samma dag, föreslagit Riksdagen att

dels godkänna följande bestämmelser angående anslag till högre folkskolor:

1. Högre folkskola, hvarmed förstås en sådan skola, som för en eller gemensamt för flera församlingar på landet eller i stad, där allmänt läroverk icke finnes, inrättas i ändamål att bereda de arbetande klassernas barn tillfälle att inhämta ett högre mått af bildning, utan att barnen dragas från sina vanliga lefnadsförhållanden eller nödig öfning för duglighet och hårdighet vid kroppsarbete, kan erhålla understöd af statsmedel,

dels till högst dubbla beloppet af hvad till skolan i distriktet sammanskjutes, dock högst 1,200 kronor årligen för hvarje årsklass och för hvarje skola ej öfverskridande 2,400 kronor om året,

dels ock därutöfver två tredjedelar af i punkt 2 omförmälda ålders-tillägg till lärares aflöning, allt under de i följande punkter angifna villkor.

2. Lärare, som erhållit ordinarie anställning vid högre folkskola, skall af skolområdet förses med tjänlig bostad och nödigt bränsle eller ersättning därför samt därutöfver i årlig lön åtnjuta, manlig lärare minst ettusen femhundra kronor och tre ålderstillägg å trehundra kronor

hvartdera samt kvinnlig lärare minst ettusen fyrahundra kronor och tre ålderstillägg å tvåhundra kronor hvartdera. Ålderstilläggen skola utgå det första efter fem, det andra efter tio och det tredje efter femton års oförvitlig tjänstgöring, räknadt från och med början af kalenderåret närmast efter det, hvarunder det femte, tionde eller femtonde året gått till ända; dock under villkor att läraren under den tjänstetid af fem år, som erfordras för vinnande af hvarje särskildt ålderstillägg, meddelat undervisning vid skolan under mer än fyra femtedelar af den å nämnda tjänstetid belöpande fastställda undervisningstiden, hvarvid iakttages, att tjänst-innehafvaren må räkna sig till godo den tid, hvarunder han åtnjutit tjänstledighet för att, på grund af särskildt förordnande eller val, bestrida allmänt uppdrag eller offentlig befattning, och äfven den tid, hvarunder till följd af rådande smittsam sjukdom undervisningen i skolan varit inställd. Vid beräkning af den tjänstetid, som erfordras för vinnande af ålderstillägg, må lärare räkna sig till godo den tid, han tjänstgjort såsom ämneslärare vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium eller ock innehaft ordinarie anställning vid folkskola, dock icke mera än sammanlagdt tio år; skolande denna förmån jämväl tillgodokomma den vid högre folkskola nu anställda lärarpersonal.

3. Högre folkskola skall vara försedd med ett af Kungl. Maj:t godkändt reglemente.

4. Till lärjungar i högre folkskola må ej antagas andra än de, som visat sig redan innehafva de kunskaper, hvilka meddelas i den egentliga folkskolan.

5. I högre folkskola skall undervisningen i allmänhet fortgå högst trettio veckor hvarje år.

6. För att kunna antagas till ordinarie lärare vid högre folkskola erfordras

att hafva blifvit genom intyg om genomgången pröfning väl vitsordad för studier vid universitet och hafva antingen med godt vitsord genomgått den praktiska öfningskursen vid ett folkskoleseminarium eller på annat af Kungl. Maj:t godkänt sätt förvärfvat sig undervisningsskicklighet; eller

att hafva erhållit godkänt afgangsbetyg från högre lärarinneseminarium; eller

att hafva förvärfvat behörighet till adjunktstjänst vid folkskoleseminarium eller allmänt läroverk; eller ock

att hafva med goda vitsord genomgått folkskoleseminarium samt där-
efter med hänsyn till fortsatta studier eller väl vitsordad tjänstgöring vid högre folkskola eller högre afdelning af folkskola eller annan motsvarande

undervisningsanstalt af Kungl. Maj:t blifvit förklarad behörig att antagas till ordinarie lärare vid högre folkskola;

dels öka förslagsanslaget: understöd åt högre folkskolor från dess nuvarande belopp, 25,000 kronor, till 32,000 kronor, eller med 7,000 kronor;

dels medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om de i nådiga kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund af sjukdom den 13 juni 1902 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode, manlig lärare efter minst etthundranittio kronor och kvinnlig lärare efter minst etthundraåttio kronor för läsmånad;

dels besluta, att lärare, som ingår på den nya löneregleringen, eller som förordnas, efter det kungörelse i ämnet utkommit, skall vara skyldig ej mindre att, så snart han uppnått sextio års ålder och i vederbörlig ordning förklarats berättigad till hel pension, afgå från tjänsten, vederbörande skolstyrelse dock obetaget att låta med afskedet anstå, därest och så länge den pensionsberättigades fortsatta tjänstgöring anses vara gagnelig för skolan, än äfven att såsom bidrag till kostnaderna för pensioneringen erlagga en årlig afgift, motsvarande två och en half procent af den lön, för hvilken skolområdet med afseende å hans pensionering vunnit delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning;

dels besluta, att skolområde, som underhåller högre folkskola, skall för hvar och en af där befintliga ordinarie lärartjänster vara förbundet till delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning efter det högsta lönebelopp, hvaraf lärare, på grund af tjänstålder, enligt gällande författning äger att komma i åtnjutande;

dels föreskrifva, att såsom tjänstår för erhållande af pension skall räknas, förutom den i § 17 af gällande reglemente för folkskollärarnas pensionsinrättning angifna tid, jämväl den tid, som vederbörande lärare tjänstgjort såsom ämneslärare vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium;

dels och öka det under riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares pensionering» med 3,081 kronor samt det under samma hufvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares änke- och pupillkassa» med 165 kronor.

I detta sammanhang har Riksdagen till behandling förehaft en inom Riksdagen väckt motion, däri föreslagits,

att Riksdagen måtte besluta, att, med bifall i öfrigt till Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 39 angående förändrade bestämmelser rörande anslag till högre folkskolor, 1:a och 5:e punkterna i nämnda proposition erhålla följande ändrade lydelse:

1. Högre folkskola, hvarmed förstås en sådan skola, som för ett eller gemensamt för flera skoldistrikt på landet eller i stad, där allmänt läroverk icke finnes, inrättas i ändamål att bereda barn, som genomgått den egentliga folkskolan eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, tillfälle att inhämta ett högre mått af bildning, utan att barnen dragas från sina vanliga lefnadsförhållanden eller nödig öfning för duglighet och hårdighet vid arbete, kan erhålla understöd o. s. v.

5. I högre folkskola skall undervisningen fortgå minst 30 veckor hvarje år, Kungl. Maj:t dock obetaget att, där särskilda förhållanden där- till föranleda, medgifva kortare undervisningstid.

Förevarande proposition är närmast föranledd af Riksdagens i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 27 april 1905 gjorda anhållan, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta utreda, på hvad sätt och under hvilka villkor lärarne vid högre folkskolor kunde erhålla en efter nutida förhållanden lämpad aflöning, äfvensom i hvad mån ytterligare bidrag från staten därtill skäli- gen borde utgå, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utred- ningen kunde föranleda. Riksdagen vill till en början framhålla, att det synes Riksdagen otvifvelaktigt, att förbättrande af lärarpersonalens vid de högre folkskolorna aflöningsförmåner, hvarigenom möjligheten att för dessa skolor erhålla dugande lärarkrafter ökas, kommer att i väsentlig mån bidraga till upphörande af den ringa benägenhet till anordnande af skolor af ifrågavarande art, som alltsedan denna skolforms införande utan tvifvel varit rådande. De af Eders Kungl. Maj:t föreslagna minimilönerna eller 1,500 kronor med tre ålderstillägg å 300 kronor hvarterdera för manlig lärare samt 1,400 kronor med tre ålderstillägg å 200 kronor hvarterdera för kvinnlig lärare, jämte bostad och bränsle eller ersättning därför, synas Riksdagen lämpligt afvägda och hafva således icke lämnat rum för erinran. Lika- ledes har Riksdagen ej haft något att erinra mot de af Eders Kungl. Maj:t före- slagna minimiersättningarna åt vikarie för lärare under sjukdom eller 190 kronor för manlig och 180 kronor för kvinnlig lärare för läsmånad. Be- träffande de föreslagna villkoren och bestämmelserna i öfrigt, har Riksdagen i afseende å de under mom. 2 förekommande orden: »Lärare, som erhållit ordinarie anställning» etc., ansett, att då lärarne vid dessa skolor anställas i enlighet med därom gifna bestämmelser i för hvarje skola utfärdadt, af Kungl. Maj:t fastställt reglemente och således icke äro ordinarie på samma sätt som exempelvis folkskollärarne, detta uttryck bör, till förtydligande häraf och till förekommande af missförstånd vid afgörande af frågor angående lärares rätt till de i förevarande mom. angifna löneförmåner, utbytas mot orden: »Lärare, som i vederbörlig ordning erhållit ordinarie anställning».

Vidare har Riksdagen i afseende å den föreslagna bestämmelsen an-

gående skolområdes skyldighet att bidraga till lärarnes pensionering ansett, att densamma med dess nu föreslagna formulering möjligen kan lämna rum för anspråk på sådan förmån från lärare i ämnen, som icke äro afsedda att uppehållas på ordinarie tjänst, t. ex. öfningslärare. På grund häraf och med tillämpning af hvad Riksdagen här ofvan anfört i afseende å uttrycket »i vederbörlig ordning», har Riksdagen ansett, att uttrycket »för hvar och en af där befintliga ordinarie lärartjänster» lämpligen bör utbytas mot orden »för hvar och en af där befintliga lärartjänster, afsedda att uppehållas af i vederbörlig ordning tillsatt ordinarie innehafvare».

Vidkommande härefter ofvanberörda motion, har Riksdagen, hvad först beträffar den föreslagna förändringen af den af Eders Kungl. Maj:t under mom. 1 angifna definitionen å högre folkskola, ansett, att, då den af motionären ifrågasatta formuleringen af momentet på ett med de verkliga förhållandena mera öfverensstämmande sätt än den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna betecknar det ändamål, som med ifrågavarande art af skolor, enligt Riksdagens förmenande, bör afses, motionen i denna del är förtjänt af bifall.

I afseende å den af motionären föreslagna lydelsen af mom. 5 angående lästidens längd, har Riksdagen, som till fullo beaktar önskvärdheten och nödvändigheten af att undervisningen anordnas så, att eleverna i icke alltför hög grad undandragas sitt egentliga arbete, i likhet med motionären funnit den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen, att undervisningen skall i allmänhet fortgå högst 30 veckor, vara ur formell synpunkt mindre lämplig. Om således enligt Riksdagens förmenande en maximitid icke lämpligen bör fastställas, anser Riksdagen emellertid, att en minimitid, såsom af motionären föreslagits, ej heller är att förorda. Lämpligast torde vara, att en bestämd lästid angifves, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, på därom gjord framställning, i särskilda fall medgifva undantag från denna bestämmelse; och torde denna sålunda bestämda tid utan olägenhet kunna sättas till 30 veckor årligen.

Mot hvad Eders Kungl. Maj:t i öfriga, här ofvan ej omhandlade delar föreslagit, har Riksdagen intet att erinra.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, dels godkänt följande bestämmelser angående anslag till högre folkskolor:

1. Högre folkskola, hvarmed förstås en sådan skola, som för ett eller gemensamt för flera skoldistrikt på landet eller i stad, där allmänt läroverk icke finnes, inrättas i ändamål att bereda barn, som genomgått den egentliga folkskolan eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, tillfälle att inhämta ett högre mått af bildning, utan att barnen dragas

från sina vanliga lefnadsförhållanden eller nödig öfning för duglighet och hårdighet vid arbete, kan erhålla understöd af statsmedel

dels till högst dubbla beloppet af hvad till skolan i distriktet samman-skjutes, dock högst 1,200 kronor årligen för hvarje årsklass och för hvarje skola ej öfverskridande 2,400 kronor om året,

dels ock därutöfver två tredjedelar af i punkt 2 omförmälda ålders-tillägg till lärares aflöning, allt under de i följande punkter angifna villkor.

2. Lärare, som i vederbörlig ordning erhållit ordinarie anställning vid högre folkskola, skall af skolområdet föras med tjänlig bostad och nödigt bränsle eller ersättning därför samt därutöfver i årlig lön åtnjuta, manlig lärare minst ettusen femhundra kronor och tre ålderstillägg å trehundra kronor hvarterda samt kvinnlig lärare minst ettusen fyrahundra kronor och tre åldertillägg å tvåhundra kronor hvarterda. Ålderstilläggen skola utgå det första efter fem, det andra efter tio och det tredje efter femton års oförvitlig tjänstgöring, räknadt från och med början af kalenderåret närmast efter det, hvarunder det femte, tionde eller femtonde året gått till ända; dock under villkor att läraren under den tjänstetid af fem år, som erfordras för vinnande af hvarje särskildt ålderstillägg, meddelat undervisning vid skolan under mera än fyra femtedelar af den å nämnda tjänstetid belöpande fastställda undervisningstiden, hvarvid iakttages, att tjänstinnehafvaren må räkna sig till godo den tid, hvarunder han åtnjutit tjänstledighet för att, på grund af särskildt förordnande eller val, bestrida allmänt uppdrag eller offentlig befattning, och äfven den tid, hvarunder till följd af smittsam sjukdom undervisningen i skolan varit inställd. Vid beräkning af den tjänstetid, som erfordras för vinnande af ålderstillägg, må lärare räkna sig till godo den tid, han tjänstgiort såsom ämneslärare vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium eller ock innehaft ordinarie anställning vid folkskola, dock icke mera än sammanlagdt tio år; skolande denna förmån jämväl tillgodokomma den vid högre folkskola nu anställda lärarpersonal.

3. Högre folkskola skall vara försedd med ett af Kungl. Maj:t godkändt reglemente.

4. Till lärjungar i högre folkskola må ej mottagas andra än de, som visat sig redan innehafva de kunskaper, hvilka meddelas i den egentliga folkskolan.

5. I högre folkskola skall undervisningen fortgå trettio veckor hvarje år, därest ej Kungl. Maj:t på gjord ansökning annorlunda bestämmer.

6. För att kunna antagas till ordinarie lärare vid högre folkskola erfordras

att hafva blifvit genom intyg om genomgången pröfning väl vits-

ordad för studier vid universitet och hafva antingen med godt vitsord genomgått den praktiska öfningskursen vid ett folkskoleseminarium eller på annat af Kungl. Maj:t godkänt sätt förvärfvat sig undervisningsskicklighet; eller

att hafva erhållit godkänt afgangsbetyg från högre lärarinneseminarium; eller

att hafva förvärfvat behörighet till adjunktstjänst vid folkskoleseminarium eller allmänt läroverk; eller ock

att hafva med goda vitsord genomgått folkskoleseminarium samt där-
efter med hänsyn till fortsatta studier eller väl vitsordad tjänstgöring vid högre folkskola eller högre afdelning af folkskola eller annan motsvarande undervisningsanstalt af Kungl. Maj:t blifvit förklarad behörig att antagas till ordinarie lärare vid högre folkskola;

dels ökat förslagsanslaget: understöd åt högre folkskolor från dess nuvarande belopp, 25,000 kronor, till 32,000 kronor, eller med 7,000 kronor;

dels medgifvit vidtagande af sådan ändring i fråga om de i nådiga kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund af sjukdom den 13 juni 1902 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode, manlig lärare efter minst etthundranittio kronor och kvinnlig lärare efter minst etthundraåttio kronor för läsmånad;

dels beslutat, att lärare, som ingår på den nya löneregleringen, eller som förordnas, efter det kungörelse i ämnet utkommit, skall vara skyldig ej mindre att, så snart han uppnått sextio års ålder och i vederbörlig ordning förklarats berättigad till hel pension, afgå från tjänsten, vederbörande skolstyrelse dock obetaget att låta med afskedet anstå, därest och så länge den pensionsberättigades fortsatta tjänstgöring anses vara gagnelig för skolan, än äfven att såsom bidrag till kostnaderna för pensioneringen erlagga en årlig afgift, motsvarande två och en half procent af den lön, för hvilken skolområdet med afseende å hans pensionering vunnit delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning;

dels beslutat, att skolområde, som underhåller högre folkskola, skall för hvar och en af de där befintliga lärartjänster, afsedda att uppehållas af i vederbörlig ordning tillsatt ordinarie innehafvare, vara förbundet till delaktighet i folkskollärarnas pensionsinrättning efter det högsta lönebelopp, hvaraf lärare, på grund af tjänstålder, enligt gällande författning äger att komma i åtnjutande;

dels föreskrifvit, att såsom tjänstår för erhållande af pension skall räknas, förutom den i § 17 af gällande reglemente för folkskollärarnas

pensionsinrättning angifna tid, jämväl den tid, som vederbörande lärare tjänstgjort såsom ämneslärare vid allmänt läroverk eller folkskoleseminarium;

dels ock ökat det under riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares pensionering» med 3,081 kronor samt det under samma hufvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares änke- och pupillkassa» med 165 kronor.

20:o) I punkt 30 under åttonde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om statsbidrag till aflönande af icke ordinarie, examinerad, vid folkskola antagen lärare, att den årliga lön, som sådan lärare, förutom nu föreskrifna naturaförmåner, skall erhålla, för att skoldistriktet må äga att under i öfrigt nu gällande villkor bekomma statsbidrag till hans aflönande, bestämmes till minst 800 kronor, samt

öka förslagsanslaget: lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 50,000 kronor, eller från 8,100,000 kronor till 8,150,000 kronor;

dels medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om aflönande af de i § 1 mom. 1 af nådiga kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid folkskola eller småskola under tjänstledighet på grund af sjukdom den 1 juni 1900 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode efter minst 800 kronor för åtta månaders undervisningstid, eller 100 kronor för läsmånad, samt

öka förslagsanslaget: bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola med 25,000 kronor, eller från 100,000 kronor till 125,000 kronor;

dels ock medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om de i § 1 af nådiga kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, inrättadt småskolläraryseminarium under tjänstledighet på grund af sjukdom den 31 maj 1901 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, därest han aflagt folkskolläraryseminarium, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode efter minst 800 kronor för åtta månaders undervisningstid, eller 100 kronor för läsmånad.

På sätt Riksdagen i särskild skrifvelse anmält har Riksdagen

dels medgifvit vidtagande af sådan ändring i fråga om statsbidrag till aflönande af icke ordinarie, examinerad, vid folkskola antagen lärare, att den årliga lön, som sådan lärare, förutom nu föreskrifna naturaförmåner, skall erhålla, för att skoldistriktet må äga att under i öfrigt nu gällande villkor bekomma statsbidrag till hans aflönande, bestämmes till minst 800 kronor, samt

ökat förslagsanslaget: lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 50,000 kronor, eller från 8,100,000 kronor till 8,150,000 kronor;

dels medgifvit vidtagande af sådan ändring i fråga om aflönande af de i § 1 mom. 1 af kungl. kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid folkskola eller småskola under tjänstledighet på grund af sjukdom den 1 juni 1900 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode efter minst 800 kronor för åtta månaders undervisningstid eller 100 kronor för läsmånad, samt

ökat förslagsanslaget: bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola med 25,000 kronor eller från 100,000 kronor till 125,000 kronor;

dels ock medgifvit vidtagande af sådan ändring i fråga om de i § 1 af kungl. kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, inrättadt småskollärarseminarium under tjänstledighet på grund af sjukdom den 31 maj 1901 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, därest han aflagt folkskollärarexamen, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode efter minst 800 kronor för åtta månaders undervisningstid eller 100 kronor för läsmånad.

På grund af Riksdagens under punkterna 15—20 här ofvan omförmälda beslut har anslaget till folkundervisningen, nu 9,957,235 kronor, ökats med 128,333 kronor, eller till 10,085,568 kronor.

De tekniska läroverken.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att — med uteslutande ur staten för Chalmers tekniska läroanstalt af det till en lärare i allmän mekanik upptagna arfvode å 2,500 kronor — till upprättande vid nämnda läroanstalt af en lektorsbefattning i mekanik och matematik på ordinarie stat uppföra ett belopp af 4,000 kronor, däraf 2,600 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna lektorsbefattning till ålderstillägg i enlighet med hvad därom gäller för öfriga lektorer vid läroanstalten; hvarigenom staten för Chalmers tekniska läroanstalt skulle komma att ökas med 1,500 kronor.

Då Riksdagen ansett behovet af den föreslagna nya lektorsbefattningen vara styrkt, har Riksdagen — med uteslutande ur staten för Chalmers tekniska läroanstalt af det till en lärare i allmän mekanik upptagna arfvode å 2,500 kronor — till upprätthållande vid nämnda läroanstalt af en lektorsbefattning i mekanik och matematik på ordinarie stat uppfört ett

belopp af 4,000 kronor, däraf 2,600 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna lektorsbefattning till ålderstillägg i enlighet med hvad därom gäller för öfriga lektorer vid läroanstalten, hvarigenom staten för Chalmers tekniska läroanstalt ökats med 1,500 kronor.

På grund häraf har anslaget till de tekniska läroverken, nu utgörande 556,775 kronor, ökats till 558,275 kronor.

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen.

22:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva att, efter barnmorskeundervisningsanstaltens i Lund upphörande, det under anslagstiteln: barnmorskeundervisningen och barnbördshusen uppförda belopp af 1,358 kronor, utgörande ersättning till barnmorskeläraren i Lund för afskrifven kyrkotionde, må, under förutsättning att för medicine kandidater å det af Malmöhus läns landsting bekostade barnbördshuset i Lund beredes tillfälle till klinisk undervisning, utgå såsom bidrag för uppehållande af verksamheten vid detta barnbördshus.

På grund af hvad i ärendet förekommit, har Riksdagen medgifvit att, efter barnmorskeundervisningsanstaltens i Lund upphörande, det under anslagstiteln: »Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen» uppförda belopp af 1,358 kronor, utgörande ersättning till barnmorskeläraren i Lund för afskrifven kyrkotionde, må, under förutsättning att för medicine kandidater å det af Malmöhus läns landsting bekostade barnbördshuset i Lund beredes tillfälle till klinisk undervisning, utgå såsom bidrag för uppehållande af verksamheten vid detta barnbördshus.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att de under akademiens stat uppförda anslag dels för tryckningskostnader och dels till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. må sammanslås till ett anslag och med anslags titelns ändring till: »För tryckningskostnader samt utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.» höjas från dessa anslags nuvarande belopp, tillhoppa 5,000 kronor, till 7,000 kronor, eller med 2,000 kronor.

Med anledning af hvad departementschefen till stöd för framställningen anfört, har Riksdagen medgifvit, att de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens stat uppförda anslag dels för tryckningskostnader och dels till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. må sammanslås till ett anslag och med anslagstiteln ändring till: »För tryckningskostnader samt utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.» höjas från dessa anslags nuvarande belopp, tillhoppa 5,000 kronor, till 7,000 kronor, eller med 2,000 kronor;

På grund häraf har anslaget till vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, nu 42,200 kronor (däraf 1,000 kronor reservationsanslag), ökats till 44,200 kronor (däraf 1,000 kronor reservationsanslag.)

Naturhistoriska riksmuseum.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för beredande af aflöning åt en andre konservator vid naturhistoriska riksmuseet bevilja ett helopp af 2,000 kronor.

Riksdagen, som funnit behovet af den föreslagna andre konservators-tjänsten vara genom hvad därom i statsrådsprotokollet anförts, till fullo styrkt, har för beredande af aflöning åt en andre konservator vid naturhistoriska riksmuseet beviljat ett belopp af 2,000 kronor.

På grund häraf kommer museets ordinarie anslag, nu 92,700 kronor, att uppgå till 94,700 kronor.

Resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, med ändring af rubriken å det till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande under åttonde hufvudtiteln uppförda reservationsanslag till »Resestipendier samt läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgifvande», höja anslaget från dess nuvarande belopp, 26,500 kronor, till 45,000 kronor, eller med 18,500 kronor.

Ändamålet med den äskade anslagshöjningen är, såsom af statsrådsprotokollet inhämtas, dels att bereda en hvar af de åtta intendenterna vid naturhistoriska riksmuseum samt föreståndaren för meteorologiska centralanstalten tillfälle att minst hvart fjärde år företaga en utländsk studieresa för en beräknad kostnad af 735 kronor för hvarje resa, dels

ock lämnande af understöd åt tidskrifter, som äro hänförliga till lärda verk. Sådant understöd har redan förut af Eders Kungl. Maj:t pläгат att, företrädesvis från besparingar eller extra utgiftsmedel, lämnas till vissa tidskrifter; och uppgår beloppet af till åtskilliga, af departementschefen särskildt angifna tidskrifter för ett år beviljade understöd till sammanlagdt 15,450 kronor. Då det icke lärers få anses lämpligt, att, på sätt hittills skett, utgifter af sist omnämnda art regelbundet bestridas af besparingarna eller hufvudtitlarnas anslag till extra utgifter, och då Riksdagen icke haft något att erinra mot anslagshöjningen, i hvad den afser beredande af resestipendier åt ofvan omnämnda tjänstemän eller mot den för sådant ändamål beräknade årliga kostnaden 1,650 kronor, har Riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen har emellertid velat framhålla, att det synes Riksdagen, som om, genom uppdelning af förevarande anslag i två särskilda, ett till resestipendier och ett till läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgifvande, en större öfverskådlighet, än hvad nu är för handen, skulle vinnas beträffande de belopp, som kunna för de båda ändamålen afses. Med uttalande häraf och under förväntan att endast däraf verkligen förtjänta tidskrifter skola komma i åtnjutande af understöd från ifrågasvarande anslag, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med ändring af rubriken å det till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande under åttonde hufvudtiteln uppförda reservationsanslag till »Resestipendier samt läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgifvande», höjt anslaget från dess nuvarande belopp, 26,500 kronor, till 45,000 kronor, eller med 18,500 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

26:o) Beträffande *öfriga ordinarie anslag*, som i riksstaten för innevarande år finnas uppförda å åttonde hufvudtiteln, har icke föreslagits någon ändring.

Riksdagen får anmäla, att öfriga, här ofvan icke omnämnda ordinarie anslag i riksstaten för år 1908 upptagits till oförändrade belopp; dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu 55,046 kronor, till jämnande af hufvudtiteln slutsumma minskats med 33 kronor till 55,013 kronor.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, gjorda framställningar, har Riksdagen fattat följande beslut.

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkten 36 föreslagit Riksdagen att för beredande af arfvode å 6,400 kronor, hvaraf 2,000 kronor må anses motsvara tjänstgöringspenningar, åt en *extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 5,900 kronor.

Riksdagen, har med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för beredande af arfvode å 6,400 kronor, hvaraf 2,000 kronor må anses motsvara tjänstgöringspenningar, åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 5,900 kronor.

28:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till biträden vid utförande af de inom ecklesiastikdepartementet förekommande statistiska arbetena på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 3,600 kronor.

Riks- och landsarkiven.

29:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1905, 1906 och 1907 ägt rum, till *arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän i riksarkivet* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 3,000 kronor.

30:o) Till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana *skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia*, har Eders Kungl. Maj:t för år 1908 äskat 3,000 kronor eller samma belopp, som under flera föregående år för ändamålet beviljats; och har Riksdagen, till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia, anvisat för år 1908 ett extra anslag af 3,000 kronor.

31:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *utgifvande* genom riksarkivet af *Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809*, på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 1,500 kronor.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa till arfvode åt en *amanuens vid landsarkivet i Uppsala* 1,800 kronor, till arfvode åt en *amanuens vid landsarkivet i Lund* 1,800 kronor samt för *beredandet af ökad tillgång till arfvoden åt extra biträden vid landsarkivet i Vadstena* 1,300 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t, hvad angår hvarterdera af de två förstnämnda beloppen, att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga, afvensom till *ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund* 1,000 kronor.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet i ärendet anförts, har Riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels på extra stat för år 1908 anvisat

till arfvode åt en *amanuens vid landsarkivet i Uppsala* 1,800 kronor;

till arfvode åt en *amanuens vid landsarkivet i Lund* 1,800 kronor; samt

för *beredande af ökad tillgång till arfvoden åt extra biträden vid landsarkivet i Vadstena* 1,300 kronor;

dock, hvad angår hvar och ett af de två förstnämnda beloppen, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga;

dels ock på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 1,000 kronor till *ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund*.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för uppförande å af stadsfullmäktige i Östersund erbjuden tomt och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar af byggnader för ett landsarkiv afvensom för byggnadernas inredning m. m., bevilja ett anslag af 210,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 125,000 kronor.

Riksdagen, som icke vill bestrida, att ett landsarkiv särskildt för Norrland kan vara af behovet påkalladt, håller emellertid före, att, då, på sätt departementschefen framhållit, den nuvarande indelningen af fastlandet i landsarkivdistrikt icke synes tillfredsställande, definitiv plan för dessa distrikts omreglering bör vara fastställd, innan Riksdagen beviljar medel till

lokal för ett sådant arkiv. Då därtill kommer att, såsom framgår af särskilda under riksdagen väckta motioner, meningarna äro synnerligen delade angående den lämpligaste platsen för arkivet och en mera omfattande utredning i detta hänseende än den nu i ärendet förebragta synes erforderlig, innan beslut i frågan fattas, har Riksdagen icke ansett sig för närvarande kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Kungl. biblioteket.

34:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, till *redigering af den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 22:a årgång*, omfattande år 1907, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 1,500 kronor.

Nationalmuseum.

35:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen jämväl för år 1908 anvisat ett extra anslag af 5,100 kronor för vård, underhåll och tillökning af *statens konstindustriella samlingar*.

36:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1899—1907 ägt rum, för anordnandet af *nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden* anvisat på extra stat för år 1908 ett anslag af 2,000 kronor.

37:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1901—1907 ägt rum, för *biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen* i nationalmuseum afvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 2,000 kronor.

38:o) Sedan 1905 års Riksdag för *systematiskt genomförskande samt beskrifvande och förtecknande* i erforderliga delar genom lämpliga personer, företrädesvis extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseum, enligt plan, som intendenten bestämde, af *sådana i Sverige befintliga samlingar*, innehållande hittills icke fackmässigt undersökta konstverk eller märkligare konstslöjdföremål, som afsåges i intendentens i statsrådsprotokollet öfver

ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 omförmälda skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 28 september 1904, beviljat ett anslag af 6,000 kronor och däraf på extra stat för hvarterdera af åren 1906 och 1907 anvisats ett belopp af 2,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af ofvan omförmälda, redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstoden, 2,000 kronor.

Riksdagen har för systematiskt genomforskande samt beskrifvande och förtecknande i erforderliga delar af vissa, i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 närmare angifna, i Sverige befintliga samlingar, innehållande hittills icke fackmässigt undersökta konstverk eller märkligare konstslöjdföremål, af förut beviljad anslag å 6,000 kronor på extra stat för år 1908 anvisat återstoden, 2,000 kronor.

Lifrustkammaren.

39:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som skett för innevarande år, *för tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 6,200 kronor.

Domkapitlens expeditioner.

40:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen till *förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner* på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 2,970 kronor.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *täckande af brister i domkapitlens expeditionskassor* på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 1,484 kronor.

Riksdagen har för täckande af brister i domkapitlens expeditionskassor på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 1,484 kronor.

Universiteten.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för uppbringande under år 1908 af nuvarande fasta och rörliga *docentstipendier* vid universiteten i Uppsala och Lund till ett belopp af 2,000 kronor hvarterdera, på

extra stat för nämnda år bevilja för universitetet i Uppsala 11,500 kronor och för universitetet i Lund 9,500 kronor, tillhoppa 21,000 kronor.

Då billigheten synes fordra, att docenterna vid universiteten förunnas aflöning till enahanda belopp, som de med dem jämställda extra ordinarie lärarna vid de allmänna läroverken numera åtnjuta, har Riksdagen, med bifall Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för uppbringande under år 1908 af nuvarande fasta och rörliga docentstipendier vid universiteten i Uppsala och Lund till ett belopp af 2,000 kronor hvar, på extra stat för nämnda år beviljat för universitetet i Uppsala 11,500 kronor och för universitetet i Lund 9,500 kronor, tillhoppa 21,000 kronor.

43:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, till beredande af arfvode å 2,500 kronor åt en *lärare vid hvarterdera af universiteten i Uppsala och Lund med åliggande att biträda vederbörande professorer i estetik samt litteratur- och konsthistoria* vid nämnda universitet vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne, enligt de närmare bestämmelser, som af Eders Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af 5,000 kronor.

Genom hvad till statsrådsprotokollet i detta ärende blifvit anfördt har Riksdagen funnit det vara ådagalagdt, att arbetskrafterna inom ämnesgruppen estetik med litteratur- och konsthistoria vid universiteten i Uppsala och Lund behöfva förstärkas, och har Riksdagen med anledning häraf till beredande af arfvode å 2,500 kronor åt en *lärare vid hvarterdera af universiteten i Uppsala och Lund med åliggande att biträda vederbörande professorer i estetik samt litteratur- och konsthistoria* vid nämnda universitet vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne, enligt de närmare bestämmelser, som af Eders Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1908 beviljat ett belopp af 5,000 kronor.

44:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 2,000 kronor.

Då det äskade anslaget synes behöfligt för uppehållande af den kirurgiska undervisningen vid universitetet i Uppsala, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 2,000 kronor.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till

arfvode åt *en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning* på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 500 kronor.

På grund af hvad i detta ärende blifvit i statsrådsprotokollet anfördt, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, såsom bidrag till arfvode åt *en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning* på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 500 kronor.

46:o) Sedan 1906 års Riksdag för anställande under ytterligare sex år vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken beviljat ett anslag af 54,000 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 9,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ytterligare 9,000 kronor.

Riksdagen har för *anställande vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken* på extra stat för år 1908 anvisat af förut beviljadt anslag ett belopp af 9,000 kronor.

47:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till uppehållande vid universitetet i Uppsala af *undervisning i nordisk och jämförande fornkunskap* på extra stat för år 1908 beviljat ett belopp af 2,500 kronor, att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för ifrågavarande undervisnings meddelande finnes att tillgå.

48:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 1,500 kronor.

Med hänsyn till hvad i ärendet blifvit upplyst beträffande det för de kemiska vetenskaperna afsedda docentstipendiets behöflighet för den geologisk-mineralogiska vetenskapen jämväl under de närmaste åren, har Riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Riksdagen har alltså till uppehållande af *öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 1,500 kronor.

49:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till aflönning åt *en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala* samt till be-

stridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade *seismologiska undersökningarna* på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 2,000 kronor.

50:o) Sedan 1905 års Riksdag, på därom af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning, till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och förslag, af en *nybyggnad för den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala* beviljat ett anslag af 297,080 kronor och däraf på extra stat för hvartera af åren 1906 och 1907 anvisats ett belopp af 75,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omfördälda redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ytterligare 107,080 kronor.

Riksdagen har till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och förslag, af en *nybyggnad för den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala* af förut beviljad anslag af 297,080 kronor på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 107,080 kronor.

51:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till arvode åt ytterligare en *amanuens vid fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 500 kronor.

52:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *införande af elektrisk belysning m. m. i universitetsbiblioteket, anatomiska institutionen, medicinskt-kemiska institutionen, patologiska institutionen och botaniska institutionen vid universitetet i Uppsala*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af vederbörande universitetsmyndigheter framlagda förslag, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 10,700 kronor.

Då Riksdagen ansett behovet af inledande af elektrisk belysning uti ifrågavarande lokaler ostridigt samt icke haft något att erinra mot det af Eders Kungl. Maj:t för ändamålet äskade beloppet, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för införande af elektrisk belysning m. m. i universitetsbiblioteket, anatomiska institutionen, medicinskt-kemiska institutionen, patologiska institutionen och botaniska institutionen vid universitetet i Uppsala, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af vederbörande universitetsmyndigheter framlagda förslag, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,700 kronor.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Uppsala* på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 6,400 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen under en följd af år på extra stat beviljat anslag, hvilket under de senaste åren utgått med ett belopp af 3,500 kronor.

Då behovet af den ifrågasatta förhöjningen af anslaget synes ådagalagd, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Uppsala på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 6,400 kronor.

54:o) Under återopande af hvad Riksdagen här ofvan under punkt 4:o anført angående förhöjning af det till *Uppsala universitets bibliotek* utgående årsanslag, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen till Uppsala universitets bibliotek å extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,000 kronor.

55:o) Sedan 1906 års Riksdag, på därom af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning, till uppförande af gymnastikbyggnad vid universitetet i Uppsala, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och förslag, beviljat ett anslag å 174,740 kronor samt däraf på extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 50,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Riksdagen har till uppförande af gymnastikbyggnad vid universitetet i Uppsala, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och förslag, af redan beviljadt anslag på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 100,000 kronor.

56:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvartdera af åren 1905, 1906 och 1907 ägt rum, för *utgifvande i tryck af vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet*, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 5,000 kronor, att användas enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

57:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för anordnande af *kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund* på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 1,500 kronor.

58:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att för anställande under ytterligare sex år vid universitetet i Lund af *lektorer i tyska, franska och engelska språken* må beviljas ett anslag af 54,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisas ett belopp af 9,000 kronor.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet i ärendet anförts, har Riksdagen, för anställande under ytterligare sex år vid universitetet i Lund af *lektorer i tyska, franska och engelska språken*, beviljat ett anslag af 54,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 9,000 kronor.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *till uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning i slaviska språk*, företrädesvis ryska, på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 2,500 kronor.

På de af departementschefen anförda skäl har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till uppehållande vid universitetet i Lund af *undervisning i slaviska språk*, företrädesvis ryska, på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 2,500 kronor.

60:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1904—1907 ägt rum, för aflönande af en föreståndare för *universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 2,000 kronor, med skyldighet för föreståndaren att utföra det arbete, som det mindre akademiska konsistoriet finner skäl att bestämma.

61:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *arf-vode åt en amanuens vid universitetets i Lund konstsamlingar* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 500 kronor.

62:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1901—1907 ägt rum, på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 3,000 kronor för uppehållande af *undervisning i entomologi* och vård af de entomologiska samlingarna vid universitetet i Lund, att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för tjänstgöringens bestridande finnes att tillgå.

63:o) Sedan 1906 års Riksdag, på därom af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning, till *ökning och komplettering af utrustningen vid zoologiska insti-*

tutionen vid universitetet i Lund beviljat ett anslag af 10,000 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 2,500 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att ytterligare af omförmälda anslag på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 2,500 kronor.

Riksdagen har till ökning och komplettering af utrustningen vid zoologiska institutionen vid universitetet i Lund af förut beviljad anslag å 10,000 kronor på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 2,500 kronor.

64:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *ny inredning af gamla biblioteksbyggnaden i Lund samt för anskaffande af erforderliga inventarier därtill*, i hufvudsaklig enlighet med i ärendet omförmäldt förslag, på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 37,450 kronor.

Under hänvisning till hvad Riksdagen här ofvan under punkt 4:o) anført i fråga om höjning af anslaget till extra utgifter för universitetet i Lund, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för ny inredning af gamla biblioteksbyggnaden i Lund samt för anskaffande af erforderliga inventarier därtill, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uti statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1907 omförmäldt förslag, på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 37,450 kronor.

65:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1900—1907 ägt rum, till arfvoden åt *extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund* för år 1908 på extra stat anvisat ett belopp af 2,500 kronor.

66:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom *personligt lönetillägg åt kamreraren vid universitetet i Lund Oscar Gerhard Regnéll* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 1,000 kronor, däraf 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

För närvarande åtgjuter Regnéll dels på ordinarie stat uppförd lön å 3,000 kronor, däraf 600 kronor tjänstgöringspenningar, dels ock ett honom från och med år 1892 på extra stat beviljad personligt lönetillägg å 750 kronor, däraf 150 kronor tjänstgöringspenningar. Den nu afsedda förhöjningen af sistnämnda lönetillägg med 250 kronor afser att göra Regnéll i löneafseende jämnställd med akademikamreraren i Uppsala.

Emellertid har Eders Kungl. Maj:t i en den 22 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition (n:o 112) föreslagit Riksdagen medgifva, att Regnéll måtte, utöfver honom vid afskedstagandet författningsenligt tillkommande pension af 2,400 kronor årligen, under sin återstående lifstid

från allmänna indragningsstaten åtnjuta en tilläggspension af 800 kronor årligen från och med månaden näst efter den, hvori han erhöles afsked från nämnda kamrerartjänst.

Till grund för den sålunda föreslagna tilläggspensionen har lagts den såsom lön afsedda delen af såväl Regnélls nuvarande personliga lönetillägg som ock den förhöjning i detsamma, som nu föreslagits. Till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden ofvanberörda den 22 mars har departementschefen, med förmälan, att Regnéll nu önskade afgå från sin tjänst, uttalat, att därest Riksdagen bifölle Eders Kungl. Maj:ts förslag om tilläggspension, torde nu förevarande framställning kunna förfalla.

På sätt Riksdagen i särskild skrifvelse anmäler, har Riksdagen på detsätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i pensionsfrågan, att Riksdagen medgifvit, att Regnéll må, utöfver honom vid afskedstagandet författningsenligt tillkommande pension af 2,400 kronor årligen, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en tilläggspension af 600 kronor från och med månaden näst efter den, hvori han erhåller afsked från nämnda kamrerartjänst.

Då genom detta Riksdagens beslut möjlighet beredts för Regnéll att, därest han så önskar, afgå från tjänsten med en pension, som obetydligt understiger den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna, torde någon förhöjning i det till honom för närvarande utgående lönetillägget icke böra ifrågakomma.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition har alltså på det sätt af Riksdagen bifallits, att Riksdagen såsom personligt lönetillägg åt kamreraren vid universitetet i Lund Oscar Gerhard Regnéll på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 750 kronor, däraf 150 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

67:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:t därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *resestipender åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet* på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag å 10,000 kronor.

68:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, dels medgifvit, att *tillfällig löneförbättring* för år 1908 må till *vissa befattningshafvare vid universiteten i Uppsala och Lund* utgå enligt följande grunder: att extra ordinarie professorerna i Uppsala må, med undantag af extra ordinarie professorerna i psykiatri och växtbiologi, åtnjuta, därest de

innehafva begynnelse-lön eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, hvardera 910 kronor, däraf 410 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt, om de berättigats uppbära två ålderstillägg, hvardera 410 kronor, att tilläggas lönen;

att de tre laboratorerna äfvensom observatorn vid nämnda universitet må åtnjuta hvardera 940 kronor, däraf 440 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstpenningar;

att vice bibliotekarierna vid samma universitet må åtnjuta hvardera 500 kronor, att tilläggas lönen;

att den nuvarande extra ordinarie professorn i praktisk teologi och moralteologi vid universitetet i Lund må, därest han under år 1908 fortfarande innehar sin befattning, åtnjuta 220 kronor såsom lön;

att öfriga extra ordinarie professorer vid sistnämnda universitet, med undantag af den andre extra ordinarie professorn inom den teologiska fakulteten, må åtnjuta, därest de innehafva begynnelse-lön eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, hvardera 1,000 kronor, däraf 500 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt, därest de berättigats uppbära två ålderstillägg, hvardera 500 kronor, att tilläggas lönen;

att laboratorn i kemi äfvensom observatorn vid samma universitet må åtnjuta hvardera 1,000 kronor, däraf 500 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar; samt

att vice bibliotekarien darsammastädes må åtnjuta 500 kronor att tilläggas lönen;

dels ock för bestridande af berörda löneförbättringar på extra stat för år 1908 anvisat ett förslagsanslag af 40,000 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

69:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum,

dels medgifvit, att *tillfällig löneförbättring* för år 1908 må *till* enhvar af *extra ordinarie professorerna vid institutet*, med undantag af extra ordinarie professorn i psykiatri, samt till hvardera af de fast anställda två laboratorerna därstädes utgå med 1,000 kronor, däraf 500 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar; dock att för de extra ordinarie professorer, hvilka med inberäknande af ålderstillägg

åtnjuta en aflöning af 5,500 kronor, löneförbättringen skall utgöra 500 kronor, att tilläggas lönen;

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1908 anvisat ett förslagsanslag af 10,000 kronor.

70:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad under de senare åren ägt rum, till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets medicinska poliklinik å Serafimerlasarettet* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 750 kronor.

71:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, på sätt under de senare åren ägt rum, till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets kirurgiska poliklinik å Serafimerlasarettet* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 750 kronor.

72:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, på sätt under de senare åren ägt rum, till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets oftalmiatrikska poliklinik å Serafimerlasarettet* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 750 kronor.

73:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har Riksdagen, i likhet med hvad under en följd af år ägt rum, för år 1908 på extra stat anvisat 900 kronor till arfvode åt en *amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus*.

74:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har Riksdagen, på sätt under innevarande år ägt rum, till arfvode åt en *amanuens vid mediko-kirurgiska institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset S:t Göran* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 900 kronor.

75:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1902—1907 ägt rum, till *städning och uppässning vid karolinska mediko-kirurgiska institutets hygieniska institution* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 500 kronor.

76:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för de senare åren ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat:

dels till en *pediatrisk klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* ett belopp af 1,800 kronor;

dels ock till en *poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm* 2,800 kronor, att utgå under villkor att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma belopp för år 1908.

77:o) Med anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t därom föreslagit har Riksdagen, i likhet med hvad för de senare åren ägt rum, för anskaffande och underhåll af *materiell för oftalmiatrika kliniken* vid karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 500 kronor.

78:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, på sätt för de senare åren ägt rum, till bekostande af *teckningar i vetenskapliga ändamål* vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat ett extra anslag för år 1908 af 1,500 kronor.

79:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för de senare åren ägt rum, för upprätthållande af den karolinska mediko-kirurgiska institutet åliggande *undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker* under den tid af år 1908, hvarunder de ordinarie lärarne vid institutet icke ombesörja nämnda undervisning och sjukvård, på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 1,500 kronor.

80:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1908 bevilja: *dels till arfvode åt en föreståndare för röntgeninstitutet å serafimerlasarettet* 3,000 kronor, *dels ock till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentariet* 2,000 kronor, eller sålunda tillhoppa 5,000 kronor.

På de skäl, som i statsrådsprotokollet anförts till stöd för detta förslag, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1908 beviljat:

dels till arfvode åt en föreståndare för röntgeninstitutet å serafimerlasarettet 3,000 kronor;

dels ock till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentariet 2,000 kronor,
eller sålunda tillhopa 5,000 kronor.

81:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att, till *anordnande af nya lokaler* för den farmakologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet *samt beredande af ökad utrymme* för de fysiologiska och histologiska institutionerna *vid karolinska mediko-kirurgiska institutet* äfvensom till inredning och utrustning för nämnda institutioner m. m., allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, bevilja ett anslag af 196,226 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 90,000 kronor.

Då genom den af departementschefen förebragta utredningen synes ådagalagdt, att de farmakologiska, fysiologiska och histologiska institutionerna vid karolinska mediko-kirurgiska institutet äro i stort behof af ökad utrymme, har Riksdagen, som funnit den upprättade planen väl afvägd samt icke haft något att erinra mot de för byggnadsarbetet äfvensom för inredning och utrustning af institutionerna beräknade kostnaderna, ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Riksdagen har alltså till anordnande af nya lokaler för den farmakologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet samt beredande af ökad utrymme för de fysiologiska och histologiska institutionerna vid institutet äfvensom till inredning och utrustning för nämnda institutioner m. m., allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, beviljat ett anslag af 196,226 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 90,000 kronor.

82:o) I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 116) af den 15 sistlidne mars har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden samma dag, föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja:

A) för universitetet i Uppsala:

dels till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen 1,500 kronor;

dels till arfvode åt en biträdande lärare i medicin 3,000 kronor;

dels ock till höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten 400 kronor;

B) för universitetet i Lund:

dels till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen 1,500 kronor;
dels till arfvode åt en biträdande lärare i medicin 2,000 kronor;
dels ock till höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten 200 kronor; samt

C) för karolinska mediko-kirurgiska institutet:

dels till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen 1,500 kronor;
dels till förhöjning af materiellanslaget till den anatomiska institutionen 1,000 kronor;
dels till arfvode åt en biträdande lärare i medicin 3,000 kronor;
dels till arfvode åt en biträdande lärare i kirurgi 3,000 kronor;
dels till höjning af aflöningen för ordinarie professorn i medicin 500 kronor att tilläggas lönen;
dels till höjning af aflöningen för ordinarie professorn i kirurgi 500 kronor att tilläggas lönen;
dels till höjning af aflöningen för e. o. professorn i medicin 1,000 kronor, däraf 800 kronor såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;
dels till höjning af aflöningen för e. o. professorn i kirurgi 1,000 kronor, däraf 800 kronor såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;
dels till höjning af aflöningen för e. o. professorn i syfilidologi 500 kronor, däraf 300 kronor såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;
dels till uppehållande af assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm 600 kronor;
dels till höjning af aflöningen för sekreteraren 500 kronor;
dels ock till bestridande af kostnader för tryckning af studiehandböcker m. m. 500 kronor.

I sammanhang härmed har Riksdagen till behandling förehått en inom Riksdagen väckt motion, däri föreslagits, att Riksdagen måtte på extra stat för år 1908 bevilja det af Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget 22,200 kronor för genomförande af en förändrad anordning af det medicinska undervisnings- och studieväsendet, dock med villkor, att Eders Kungl. Maj:t vid utfärdandet af den nya examensstadgan i hufvudsak följer de

af sakkunnige föreslagna anordningarna äfven beträffande ämnena histologi och farmakologi.

Den af Eders Kungl. Maj:t framlagda planen till det medicinska examensväsendets omordnande har, i den mån Riksdagen kunnat bilda sig ett omdöme om densamma, synts Riksdagen ägnad att med ett behörigt iakttagande af studietidens begränsning på ett lämpligt sätt tillgodose de blifvande läkarnes behof af på samma gång grundlig som praktisk utbildning för sitt yrke. Beträffande histologiens och farmakologiens ställning inom undervisningsplanen, ingå dessa ämnen för närvarande såsom själfständiga examensämnen i medicine kandidatexamen, hvilken anordning af såväl kommittén som departementschefen ansetts böra bibehållas, hvaremot, enligt de tillkallade sakkunniges förslag, farmakologien borde öfverflyttas till medicine licentiatexamen samt histologien utgå såsom själfständigt examensämne, och undervisning däri meddelas å en med praktiska öfningar förenad kurs, som borde före tentamen i anatomi genomgå och skulle afslutas med förhör. I ofvanberörda motion har detta de sakkunniges förslag blifvit förordadt. Riksdagen, som icke tilltrött sig kunna afgöra, åt hvilken af de hörda myndigheternas och tillkallade sakkunniges skilda meningar i förevarande hänseende bör gifvas företräde, har ansett, att afgörandet härutinnan bör öfverlämnas åt Eders Kungl. Maj:t. Då Riksdagen emellertid inhämtat, att studiet af histologien för närvarande har sig tillmätt ett utrymme, som kan anses för detta ämne lämpligen begränsadt, har Riksdagen velat uttala önskvärdheten af att examensfordringarna i ämnet icke för framtiden må svälla ut, så att studietiden däri genom förlänges.

Mot de af Eders Kungl. Maj:t framställda anslagskrafven för genomförande af den nya undervisningsplanen har Riksdagen icke haft något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen på extra stat för år 1908 beviljat:

1. *för universitetet i Uppsala:*

till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen 1,500 kronor;
till arfvode åt en biträdande lärare i medicin 3,000 kronor; samt
till höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten 400 kronor;

2. *för universitetet i Lund:*

till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen 1,500 kronor;

till arfvode åt en biträdande lärare i medicin 2,000 kronor; samt
till höjning af arvodet för notarien vid medicinska fakulteten 200 kronor;

3. *för karolinska mediko-kirurgiska institutet:*

till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen 1,500 kronor;

till förhöjning af materiellanslaget till den anatomiska institutionen 1,000 kronor;

till arfvode åt en biträdande lärare i medicin 3,000 kronor;

till arfvode åt en biträdande lärare i kirurgi 3,000 kronor;

till höjning af aflöningen för ordinarie professorn i medicin 500 kronor att tilläggas lönen;

till höjning af aflöningen för ordinarie professorn i kirurgi 500 kronor att tilläggas lönen;

till höjning af aflöningen för e. o. professorn i medicin 1,000 kronor, däraf 800 kronor såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

till höjning af aflöningen för e. o. professorn i kirurgi 1,000 kronor, däraf 800 kronor såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

till höjning af aflöningen för e. o. professorn i syfilidologi 500 kronor, däraf 300 kronor såsom lön och 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

till uppehållande af assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm 600 kronor;

till höjning af aflöningen för sekreteraren 500 kronor; samt

till bestridande af kostnader för tryckning af studiehandböcker m. m. 500 kronor.

Allmänna läroverken.

83:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken* på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 150,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen på extra stat för innevarande år beviljat ett belopp af 248,000 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 150,000 kronor.

84:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till arfvode åt en amanuens hos öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 1,500 kronor.

Högre skolor för kvinnlig ungdom.

85:o) I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 82) af den 15 nästlidne februari har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden samma dag, föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 156,000 kronor att utgå med ena hälften år 1907 och andra hälften år 1908 för att användas såsom bidrag till bestridande af de ökade utgifter, som de högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor, hvilka åtnjöte understöd från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom, förorsakades i följd af 1906 års Riksdags afvensom vederbörande kommuners beslut om höjning af minimilönen för ordinarie folkskollärarynna, dock under villkor, att kommunen eller enskilda donatorer för samma ändamål lämnade bidrag, hvars värde, för år räknadt, uppginge till minst samma belopp som statens tilläggsunderstöd.

Förevarande framställning är, såsom i statsrådsprotokollet omförmäles, föranledd af 1906 års Riksdags beslut att höja den lägsta lagstadgade kontanta lönen för ordinarie folkskollärarynna från 700 till 900 kronor samt åtskilliga kommuners åtgärd att i sammanhang härmed, utöfver den af Riksdagen sålunda beslutade löneförhöjningen, tilldela i kommunerna anställda ordinarie folkskollärarynnor löneförbättringar till afsevärda belopp. På grund af den i mom. e) af de för åtnjutande af understöd från anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom gällande grunder stadgade skyldighet för sålunda understödd skola att lämna vissa ämneslärarynnor en aflöning uppgående minst till ordinarie folkskollärarynnas inom samma kommun bestämda aflöning med inberäkning af naturaförmånerna, stå nämligen de statsunderstödda flick- och samskolorna nu inför en afsevärd tillökning i sina utgifter. Af öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk har, efter framställning om förhöjda understöd från åtskilliga sådana skolor, verkställts beräkning enligt vissa i statsrådsprotokollet angifna grunder af det belopp, utöfver de nu utgående understöden, som kan anses erforderligt för att sätta skolorna i tillfälle att möta denna utgiftsökning; och slutar denna beräkning på ett belopp af 90,470 kronor för hvarterdera af åren 1907 och 1908, eller den tid, som återstår

af den treårsperiod, för hvilken de nu utgående understöden äro beviljade. Från detta belopp 90,470 kronor skulle emellertid på grund af vissa, af öfverstyrelsen närmare angifna omständigheter kunna afräknas omkring 12,850 kronor, hvadan det erforderliga anslaget skulle kunna beräknas till i rundt tal 78,000 kronor för hvarterdera året eller tillhopa 156,000 kronor.

På sätt såväl af öfverstyrelsen som departementschefen uttalats, finner Riksdagen billigheten uppenbarligen kräfvä, att de statsunderstödda flick- och samskolorna genom anslag från stat och kommun erhålla bidrag att täcka de ökade utgifter, som med anledning af förut omförmälda villkor om ämneslärarinnas aflöning orsakas dessa skolor genom 1906 års Riksdags beslut om höjning af den lagstadgade minimilönen för ordinarie folkskol-lärarinna och åtskilliga kommunalstyrelsens däraf föranledda beslut om höjning af lönerna för folkskollärarinnorna inom kommunen; och har Riksdagen icke haft något att erinra mot det af Eders Kungl. Maj:t i sådant afseende föreslagna årliga anslagsbeloppet. Eders Kungl. Maj:t har emellertid icke ansett lämpligt att, såsom af öfverstyrelsen föreslagits, framlägga förslag till de grunder, efter hvilka understödet borde för de särskilda skolorna beräknas, enär fråga vore allenast om understöd för åren 1907 och 1908 och dessa skulle utgå af ett för ändamålet på extra stat beviljadt anslag. Riksdagen har visserligen ej heller ansett lämpligt att närmare inlåta sig på denna fråga, som, på de af departementschefen anförda skäl, torde böra öfverlämnas till Eders Kungl. Maj:ts afgörande, men har Riksdagen emellertid, under hänvisning i öfrigt till hvad Riksdagen under punkt 13 här ofvan anfört angående önskvärdheten af en gemensam plan för användningen af de olika till privata läroanstalter beviljade anslagen, velat framhålla, att Eders Kungl. Maj:t, till förekommande af ovisshet om hvad hvarje skola kan i tilläggsunderstöd påräkna, icke lär underlåta att före utfärdandet af kungörelse angående ansökningar om tilläggsunderstöd närmare fastställa de grunder, efter hvilka sådant understöd bör utgå.

Beträffande det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna villkoret för tilläggsunderstöds beviljande, eller att kommunen eller enskilde donatorer skola för ifrågavarande ändamål lämna bidrag, hvars värde för år räknadt uppgår till minst samma belopp som tilläggsunderstödet, har Riksdagen ansett, att denna bestämmelse bör ändras därhän, att bidraget skall utgöras kontant och således icke genom tillhandahållande af lokal, undervisningsmateriell eller andra naturaförmåner.

Vidare anser Riksdagen, med hänsyn till billigheten däraf, att de lärarinnor, som redan nu på grund af ålder i tjänsten eller andra omständigheter åtnjuta en aflöning, som öfverstiger den bestämda minimilönen,

fortfarande må varda bibehållna i en högre lönegrad, att bestämmelse bör stadgas därom, att tilläggsunderstödet uteslutande skall användas till förbättrande af lärarinnornas löneförmåner.

Slutligen har Riksdagen funnit skäligt, att de skolor, som för närvarande åtnjuta statsunderstöd, men på grund af omständigheter, hvarom i statsrådsprotokollet närmare förmäles, icke äro underkastade nu omhandlade bestämmelse angående lärarinnornas minimiaflöning, böra för åtnjutande af tilläggsunderstöd åläggas enahanda skyldighet i sådant hänseende som öfriga skolor.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 156,000 kronor att utgå med ena hälften år 1907 och andra hälften år 1908 för att användas såsom bidrag till bestridande af de ökade utgifter, som de högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor, hvilka åtnjuta understöd från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom, förorsakas i följd af 1906 års Riksdags äfvensom vederbörande kommuners beslut om höjning af minimilönen för ordinarie folkskollärarinna, dock under villkor:

att kommunen eller enskilda donatorer för samma ändamål lämna kontant bidrag, som, för år räknadt, uppgår till minst samma belopp som statens tilläggsunderstöd;

att tilläggsunderstödet uteslutande skall användas till förbättring i lönerna för de lärarinnor, som tjänstgöra i klasserna öfver de förberedande; samt

att skola, som vill komma i åtnjutande af tilläggsunderstöd, skall vara underkastad det i mom. e) af de i Riksdagens skrifvelse den 15 maj 1902 angifna grunder för understöd från anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom bestämda villkor om lärarinnas minimiaflöning;

86:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *resestipendier åt föreståndarinnor och föreståndare samt lärarinnor och lärare vid högre läroverk för kvinnlig ungdom och enskilda samskolor äfvensom privata lärarinneseminarier*, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 10,000 kronor.

Till resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor har Riksdagen på extra stat för ett hvart af åren 1901—1907 beviljat ett belopp af 6,000 kronor. Nu förvarande framställning innebär, dels att manliga lärare vid nyssnämnda läroanstalter äfvensom lärar- och lärarinnepersonalen vid privata

lärarinneseminarier må blifva delaktiga af anslaget, dels ock att anslagets belopp må höjas till 10,000 kronor.

Då af utredningen i ärendet framgår, att det för närvarande utgående anslaget är otillräckligt för det ändamål, som med detsamma afses, samt då Riksdagen icke haft något att erinra mot den i viss mån utvidgade användningen af anslaget, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till resestipendier åt föreståndarinnor och föreståndare samt lärarinnor och lärare vid högre läroverk för kvinnlig ungdom och enskilda samskolor äfvensom privata lärarinneseminarier, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,000 kronor.

87:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *dels till resestipendier, dels ock till understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi äfvensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter*, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

Då det synes lämpligt, att de personer, som hafva skolköksundervisningen till uppgift, genom understöd af statsmedel sättas i tillfälle att genom företagande af studieresor eller på annat sätt vinna ökad utbildning för sitt kall, samt då Riksdagen icke haft något att erinra mot det föreslagna beloppet, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, dels till resestipendier, dels ock till understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi äfvensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 2,000 kronor.

Högre lärarinneseminariet.

88:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för *uppehållande af undervisningen vid högre lärarinneseminariet*, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 12,000 kronor.

89:o) Med anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t i sådant afseende föreslagit har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat:

dels för uppehållande af *den valfria fjärde årskursen vid högre lärarinneseminariet* ett belopp af 3,000 kronor;

dels ock för beredande af *ökadt utrymme för seminariet och normalskolan* genom förhyrande af lämplig lokal under ett år, räknadt från och med den 1 oktober 1907, ett belopp af 3,000 kronor.

90:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa:

dels till upprätthållande af undervisningen i huslig ekonomi vid högre lärarinneseminariet och den därmed förenade normalskolan för flickor ett anslag af 6,000 kronor,

dels ock till bestridande af kostnaderna för hushållsskolans flyttning och den nya lokalens inredning ett anslag af 1,907 kronor.

Till upprätthållande af undervisningen i huslig ekonomi vid högre lärarinneseminariet och normalskolan har Riksdagen för hvart och ett af åren 1892—1907 på extra stat beviljat anslag af 5,000 kronor.

Af den i ärendet förebragta utredningen framgår emellertid, att detta anslag visat sig otillräckligt och att detsamma för upprätthållande af undervisningen måst öfverskridas.

Då Riksdagen funnit behovet af den begärda höjningen af årsanslaget vara ådagalagdt samt ej heller haft något att erinra mot förslaget om anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för hushållsskolans flyttning och inredning af den nya lokalen, har Riksdagen på extra stat för år 1908 anvisat:

dels till upprätthållande af undervisningen i huslig ekonomi vid högre lärarinneseminariet och den därmed förenade normalskolan för flickor ett anslag af 6,000 kronor;

dels ock till bestridande af kostnaderna för hushållsskolans flyttning och den nya lokalens inredning ett anslag af 1,907 kronor.

Folkundervisningen.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till anskaffande af *undervisningsmateriell vid folkskolseminariet i Härnösand* på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 5,000 kronor.

På grund af den i ärendet förebragta utredningen har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till anskaffande af undervisningsmateriell vid folkskolseminariet i Härnösand på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 5,000 kronor.

92:o) Sedan 1905 års Riksdag, på därom af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning, till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar och kostnadsförslag jämte därtill hörande, i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 omförmälda och såsom alternativ II betecknade tillägg, af *ny byggnad för folkskoleseminariet i Stockholm* å de kronan tillhöriga tomterna i kvarteret Marsvinet i nämnda stad samt till anskaffande af gymnastikattiralj m. m., beviljat ett belopp af 368,850 kronor och däraf på extra stat anvisats dels för år 1906 100,000 kronor och dels för år 1907 likaledes 100,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af förenämnda, redan beviljade anslag å 368,850 kronor på extra stat för år 1908 anvisa återstoden 168,850 kronor.

Riksdagen har till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar och kostnadsförslag jämte därtill hörande, i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1904 omförmälda och såsom alternativ II betecknade tillägg, af *nybyggnad för folkskoleseminariet i Stockholm* å de kronan tillhöriga tomterna i kvarteret Marsvinet i nämnda stad samt till anskaffande af gymnastikattiralj m. m., af förut beviljadt anslag å 368,850 kronor på extra stat för år 1908 anvisat återstoden 168,850 kronor.

93:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar och kostnadsförslag, af *rektorsbostad vid folkskoleseminariet i Stockholm* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 31,000 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar och kostnadsförslag, af *rektorsbostad vid folkskoleseminariet i Stockholm* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 31,000 kronor.

94:o) Sedan 1906 års Riksdag, i anledning af Eders Kungl. Maj:ts i ärendet gjorda framställning, dels medgifvit, att statens rätt till en i ett af stadsfullmäktige i *Växjö* enligt beslut den 30 november 1904 gjordt anbud afsedd del af den utaf *folkskoleseminariet* i nämnda stad disponerade tomten jämte den nuvarande seminariebyggnaden finge mot utbyte af annan mark öfverlätas till *Växjö* stad i öfverensstämmelse med samma anbud, dels ock beviljat för erläggande af en enligt nyssnämnda beslut fordrad mellangift ett belopp af 5,000 kronor samt till utförande å den tillökade seminarietomten af nya byggnader för seminariet äfvensom anskaffande af gymnastikattiralj för seminariet ett belopp af 246,250 kronor, eller sam-

manlagdt 251,250 kronor, däraf på extra stat för år 1907 anvisats 90,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af förenämnda redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ytterligare ett belopp af 110,000 kronor.

Riksdagen har till utförande af nya byggnader för seminariet i Växjö äfvensom anskaffande af gymnastikattiralj för seminariet af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisat ytterligare ett belopp af 110,000 kronor.

95:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *dels* till uppförande, hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, af erforderliga byggnader för ett folkskollärarseminarium i Luleå samt anskaffande af inventarier för seminariet bevilja ett anslag af 261,800 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 100,000 kronor, *dels ock* för begynnande af verksamheten vid nämnda seminarium vid början af höstterminen 1907 och uppehållande af undervisningen vid seminariet under samma termin äfvensom vår- och höstterminerna 1908 på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 21,080 kronor.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling denna framställning varit öfverlämnad, har i ärendet låtit inhämta den s. k. seminariekommitténs yttrande; och har denna kommitté afgifvit följande utlåtande:

»Till Riksdagens Statsutskott.

Med anledning af en utaf eder, jämlikt 46 § riksdagsordningen, gjord framställning har Kungl. Maj:t enligt beslut den 19 april 1907 anbefallt den för afgifvande af utlåtande och förslag angående ändrade bestämmelser rörande folkskoleseminarierna i riket m. m. den 13 juli 1906 af Kungl. Maj:t tillsatta kommittén att till eder skyndsammast afgifva yttrande öfver Kungl. Maj:ts i punkt 101 under åttonde hufvudtiteln af den till Riksdagen aflättna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof gjorda framställning om anslag för uppförande af byggnader för ett folkskoleseminarium i Luleå.

Till åtlydnad häraf har kommittén, som af eder fått till sig öfverlämnade de i den kungl. propositionen omförmälda ritningarna till det sålunda föreslagna seminariet, tagit ifrågavarande ärende under ompröfning, och vill kommittén nu, i anslutning till hvad under nämnda pröfning förekommit, i ärendet afgifva följande yttrande.

Med afseende på behovet för de nordligare delarna af vårt land af ett nytt folkskoleseminarium delar kommittén helt och hållet den af statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet i hans anförande till

statsrådsprotokollet uttalade åsikten. I likhet med departementschefen finner kommittén ock, att detta behof är så trängande, att det nya seminariet ju förr dess hellre bör komma i verksamhet, om möjligt redan från början af nästkommande läsår.

Att det nya seminariet bör, såsom departementschefen framhåller, vara af samma beskaffenhet som rikets öfriga folkskoleseminarier och således icke bör anordnas som en öfverbyggnad på de lapska eller finska småskoleseminarierna, finner kommittén vara fullt riktigt, liksom ock att förslaget om en ombildning af ettdera af nyssnämnda småskoleseminarier till folkskoleseminarium icke är af beskaffenhet att befordra det mål, man med det nya seminariet vill vinna.

Att vidare Luleå är lämplig ort för det nya seminariet är otvifvelaktigt, och det område, som af Luleå stad för ändamålet erbjudits, synes kommittén vara passande och af fullt tillräcklig storlek, naturligtvis under förutsättning, att de gator, som enligt den fastställda stadsplanen skulle falla inom området, tilläggas seminariets mark, så att denna kommer att utgöra en enda sammanhängande tomt.

Vid ärendets förberedande behandling har, enligt hvad departementschefen i sitt anförande till statsrådsprotokollet meddelar, blifvit ifrågasatt, huruvida icke det nya seminariet borde göras tillgängligt såväl för kvinnliga som för manliga elever, och af enskild motionär vid årets riksdag har en sådan anordning föreslagits till utförande. Med afseende härpå vill kommittén framhålla sannolikheten af, att inom Norrland ett särskildt lärarinneseminarium jämte det i Umeå nu befintliga snart nog skall befinnas vara af behofvet påkalladt och att nödvändigheten af ett sådant seminariums upprättande icke lämpligen förebygges genom anordnande af ett samseminarium just i den del af landet, där ett lärarinneseminarium redan finnes. Skall därför det nu föreslagna seminariet i Luleå afses för både manliga och kvinnliga lärjungar, så synes egenskapen af samskola böra tilldelas det endast såsom en öfvergångsform och såsom ett försök till vinnande af erfarenhet om samseminariers lämplighet inom vårt land. I denna riktning gå ock de nyssnämnda uttalanden och yrkanden i frågan, som blifvit gjorda, och om åt den ifrågavarande åtgärden gifves endast sådan räckvidd, synas inga allvarliga betänkligheter kunna mot densamma anföras. Luleåseminariet skulle då byggas och organiseras som seminarium för manliga lärjungar men till en tid stå öppet äfven för kvinnliga.

Den del af det föreliggande ärendet, som kommittén funnit påkalla särskild uppmärksamhet, är frågan om de för det nya seminariet föreslagna byggnaderna. Kommittén har därför underkastat de af kungl.

öfverintendentsämbetet för seminariets räkning uppgjorda bygnadsritningarna en ingående granskning.

Då kommittén, såsom i det föregående blifvit betonadt, finner den kungl. propositionens framgång inom Riksdagen högeligen önskvärd, är det icke utan en viss tvekan, som kommittén går att för statsutskottet framlägga resultatet af denna granskning. Det vore nämligen enligt kommitténs mening att beklaga, om bristfällighet i byggnadsförslaget skulle föranleda Riksdagen till ett uppskof med det viktiga ärendets afgörande.

Å andra sidan synes det kommittén vara af största vikt, att icke ett för läroanstalten i ett eller annat väsentligare afseende otjänligt byggnadsförslag kommer utan förändring till utförande. Och kommittén har därvid icke blott att tänka på de behof, som äro förbundna med seminariernas nuvarande, genom gällande seminariestadga bestämda arbete, hvilka behof naturligtvis i första rummet böra vara tillgodosedda, utan ock att i någon mån taga hänsyn till den förbättring i dessa läroanstalters verksamhet, som sedan lång tid tillbaka från olika håll påyrkats och som Kungl. Maj:t genom det åt kommittén meddelade uppdraget velat bringa närmare ett förverkligande.

Kommittén vill därför utan hänsyn till annat än rent sakliga grunder uttala sin mening i den föreliggande frågan och vid framställandet af sina anmärkningar angifva de skäl, som varit för kommittén bestämmande. De anmärkningar, delvis ganska väsentliga, som kommittén finner sig böra framställa mot de föreliggande byggnadsritningarna, må icke hindra ett erkännande från kommitténs sida af dessa ritningars i flera afseenden förtjänstfulla beskaffenhet.

Hvad som först och främst faller i ögonen är, att vid byggnadsritningarnas uppgörande *den naturvetenskapliga undervisningen* icke synes hafva erhållit något som helst beaktande. De såsom »disponibla utrymmen» betecknade tre rummen i hufvudbyggnadens vindsvåning kunna näppeligen vara afsedda till denna undervisnings tjänst. De äro för låga (3,2 m.) för att öfver hufvud taget vara lämpliga till lärosalar, de äro äfven med afseende på golfytan väl små för sådant ändamål, och slutligen äro de, då hvart och ett af dem är försedt med blott ett enda fönster, allt för dåligt upplysta för att kunna göras användbara för den egentliga undervisningens behof. Till lärorum för naturkunnighet äro de otjänliga äfven genom sitt läge, som ställer dem utan samband med hvarandra eller med andra rum.

Ifrågavarande brist måste anses mycket betänklig. De allmänna läroverken torde väl numera samtliga vara försedda med särskilda lokaler för den naturvetenskapliga undervisningen; knappast någon mera betydande privatskola är i saknad af åtminstone *ett* för ämnet naturkunnighet sär-

skildt afsedt rum, och äfven våra seminarier, så illa lottade de i fråga om sin yttre utrustning i allmänhet äro, ha dock sökt att, där någon möjlighet funnits, åtminstone på nämnda sätt tillgodose detta läroämnes kraf. Det är allmänt bekant, hurusom under de senare årtiondena de naturvetenskapliga ämnena fått allt mera ökad betydelse i skolundervisningen. Detta hafva de fått ej blott därigenom, att behovet af naturvetenskaplig skolbildning blifvit allt större, utan ej mindre därigenom, att uppfattningen rörande de ifrågavarande ämnenas behandling i undervisningen blifvit en annan än fordom och dessa ämnen till följd däraf erhållit ett pedagogiskt värde och en betydelse för lärjungarnas praktiska och intellektuella utveckling, som de tidigare icke ägt. Numera läser ingen förneka, att undervisningen i naturkunnighet, om den öfver hufvud taget skall tillhöra en skolas läroplan, bör grundas på iakttagelse och försök, framför allt på sådan iakttagelse, som faller inom området för lärjungens självverksamhet, och på sådana försök, som lärjungen får under lärarens ledning själf utföra. Men häraf följer ock, hvad man likväl i praktiken stundom ännu icke tyckes vilja medgifva, nämligen att denna undervisning kräfver helt andra yttre hjälpmedel och anordningar än undervisningen i andra läroämnen: särskilda lärorum med särskild sorts inredning, förvaringsrum för en ömtålig och dyrbar materiell, lokaler för lärjungarnas praktiska öfningar.

Insikten om dessa den naturvetenskapliga undervisningens behov har i vårt land liksom i andra länder mer och mer börjat ingå i det allmänna medvetandet och hos oss äfven funnit uttryck i en af ämbetsmyndighet utfärdad skrifvelse, nämligen kungl. öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk cirkulär af den 14 september 1905 rörande normalbestämmelser angående läroverksbyggnader.

I detta cirkulär, som är utarbetadt med biträde af tillkallade sakkunniga och i samråd med kungl. öfverintendentsämbetet, ägnas synnerlig uppmärksamhet just åt rummen för undervisningen i de naturvetenskapliga läroämnena (kap. V: 2). Det torde vara lämpligt att här i korthet erinra om, hvad kungl. öfverstyrelsen uppger såsom det i olika fall behöfliga eller önskliga i fråga om dessa rum. För en realskola, heter det, bör finnas en naturvetenskaplig lärosal, ett rum af ungefär samma storlek för samlingarna och ett särskildt rum för lärjungarnas praktiska öfningar (laboratorium); ett fullständigt latinläroverk bör för naturkunnigheten ha två lärosalar, två rum för samlingarna och ett laboratorium; ett fullständigt realläroverk slutligen bör äga tre lärosalar, hvar en med tillhörande rum för samlingarna, samt ett laboratorium. Det anförda gäller under förutsättning, att de nämnda läroanstalterna äga sitt minsta antal klasser eller med andra ord äro utan parallellafdelningar.

Hvad nu seminarierna angår, så är det visserligen sant, att de naturvetenskapliga ämnena hittills fått nöja sig med en underordnad plats på deras läroplan. Att de framdeles böra erhålla en något mera gynnsam ställning, därför tala ej blott de skäl, som i vår tid gjort naturkunnigheten till ett outhärligt och viktigt led i den allmänna bildningen. Därför tala ock en del icke oberättigade anspråk, som såväl inom som utom Riksdagen framställts rörande vår folkundervisning, nämligen att denna måtte bringas till närmare beröring med de praktiska yrkenas intressen, särskildt jordbrukets, trädgårdsskötselns och skogsvårdens, att den måtte gifva insikt i hälsolärans allmänna grunder, meddela kännedom om de rusgifvande dryckernas och de narkotiska ämnenas egenskaper och verkningar, främja vördnaden för lifvet i naturen och medkänslan för djuren o. s. v. — allt anspråk, som, om de skola kunna på någorlunda tillfredsställande sätt fyllas, förutsätta en viss naturvetenskaplig bildning hos folkskolläraren. Det är visserligen ingalunda kommitténs mening, att de naturvetenskapliga ämnena vid seminarierna skulle tillgodoses på ett sätt, som innebure ett försvagande af andra för lärarens utbildning ännu viktigare ämnen. Men hvad kommittén på det bestämdaste måste betona, det är, att dessa ämnen, deras timtal på läsplanen må bli större eller mindre, böra erhålla en behandling, som öfverensstämmer med deras natur och med nutida pedagogiska fordringar. Detta innebär, att, om de än i seminarierna måste begränsas till ganska elementära kurser, de dock för sin räkning erhålla dels fullgod uppsättning af undervisningsmateriell, dels, och ej mindre, särskilda lokaler i tillräcklig mängd och af tillräcklig storlek. Grundsatser, som i detta afseende gjorts gällande för gymnasier och realskolor, böra icke lämnas å sido, när det gäller lärarbildningsanstalter, allra minst när dessa äro statens anstalter och såsom sådana böra vara, såvidt möjligt, efterdömliga.

Till de naturvetenskapliga ämnena bör i detta sammanhang räknas äfven geografin, som med hänsyn till de yttre anordningarna för undervisningen i flera afseenden är att likställa med dem. Frågan gäller således följande ej minst i seminariebildningen betydelsefulla ämnen: fysiken och kemien, biologien med hälsoläran, geografin med geologien.

Kommittén vill nu angifva sin åsikt rörande antalet och beskaffenheten af de lokaler, som för dessas ämnens räkning böra tillhöra en seminariebyggnad. Därvid blir det först fråga om antalet lärorum i egentlig bemärkelse, det vill i detta fall säga rum, så inredda, att de lämpa sig för åhörande och iakttagande af lärarens (eller en lärjunges) exeperimentella framställning. I ett sådant lärorum böra lärjungeplatserna vara anordnade trappstegsformigt i halfkrets kring ett större för experiment och föreläsningar särskildt inrättadt bord, och rummet bör äfven vara väl lämpadt för

betraktande af kartor, väggtaflor och ljusbilder. Ett enda dylikt rum för samtliga de ofvannämnda läroämnena kunde möjligen synas tillräckligt. Men att på arbetsordningen inpassa alla hithörande undervisningstimmar så, att de kunna förläggas till ett enda rum, skulle visa sig för enadt med stora svårigheter och i hvarje fall tvinga till åsidosättande af andra vid arbetsordningens uppgörande viktiga synpunkter. Därtill kommer, att det alltid är vanskligt att låta fysiken och kemien dela lärorum, då det knappast kan undvikas, att de fysiska instrumenten taga skada af de ångor och gaser, som äro oskiljaktiga från kemiska ämnen och försöksanordningar. Visserligen torde undervisningen i kemi till god del kunna och böra förläggas till rummet för de kemiska öfningarna, men utan afsevärd svårighet skall icke heller denna undervisning kunna vara i afsaknad af ett lärorum af sådan beskaffenhet, som nyss angifvits. Bäst är därför att beräkna ett lärorum för fysiken och geografin samt ett för biologien och kemien. De böra hafva en storlek af omkring $9 \times 6,5$ kvm. (ungefär ett vanligt klassrums), och fysikrummets fönster böra vetta mot solsidan, så att försök må kunna göras med användande af solljus.

Såväl fysiken som biologien behöfver sitt särskilda materielrum, beläget omedelbart intill lärorummet och af minst samma storlek som detta. Endast sålunda kunna de fysiska, botaniska, zoologiska och geologiska samlingar, som läroanstalten bör äga eller förvärfva, blifva väl vårdade och väl använda. Om icke ett särskildt litet kartrum kan erhållas, måste det fysiska materielrummet vara så stort, att äfven kartförrådet däri kan inrymmas. I det biologiska materiellrummet (eller lärorummet) bör finnas en vid solsida vettande fönsterutbyggnad för växtodlingsförsök. Dylika försöks betydelse för en praktisk tillämpning af undervisningen är uppenbar. Kemien kräfver naturligtvis eget materiellrum, hvilket dock kan vara något mindre än de förutnämnda, åtminstone om några förrådsskåp kunna anordnas i angränsande korridor.

För biologien och kemien borde egentligen finnas skilda, på olika sätt inredda rum för elevernas praktiska öfningar i dessa ämnen (laboratorier). Kommittén vågar dock, af fruktan att synas komma med stora anspråk, icke uppställa detta som en alldeles oeftergiflig fordran. Med nödig omtanke torde man, om ock med någon svårighet, kunna reda sig med ett gemensamt dylikt rum för de nämnda ämnena. Detta bör gifva god plats åt 15 arbetande elever (golfyta af omkr. 12×7 kvm.) och erhålla lämplig inredning. Hvad slutligen de fysiska öfningarna beträffar, så är det ej tu tal om, att det icke vore önskligt, att för deras räkning funnes ett särskildt rum, då de, af skäl som förut äro nämnda, i regel icke kunna utföras i det kemiska öfningsrummet. Äfven här anser dock kommittén, att

man för kostnadens skull bör söka taga sig fram på annat sätt, åtminstone söka erhålla en billigare anordning att välja på. Något, som för de naturvetenskapliga ämnena och synnerligast fysikens räkning gärna bör finnas, är ett litet verkstadsrum, där smärre arbeten i trä och metall kunna utföras. Är nu ett sådant verkstadsrum för handen och är dessutom det fysiska materielrummet så pass stort, att fri plats kan beredas utefter dess fönstervägg, så torde de fysiska öfningarna till större delen kunna förläggas till dessa två rum, hvarjämte själfva lärorummet och måhända korridoren, om den är ljus och rymlig, kunna i någon mån tagas i anspråk, samt ett särskildt fysiskt öfningsrum således icke blifva oundgängligen nödvändigt.

De lokaler för den naturvetenskapliga undervisningen, som icke böra fattas i ett nybyggt folkskoleseminarium, äro således enligt kommitténs mening: två lärorum, tre materielrum, ett öfningsrum för kemien och biologien och ett verkstadsrum eller annat lämpligare rum för de praktiska öfningarna i fysik. — Angående anordningar, som ytterligare kunde vara önskvärda för den ifrågavarande undervisningen, får kommittén hänvisa till det nämnda cirkuläret.

Nu nämnda lokaler äro icke de enda, som saknas å de föreliggande byggnadsritningarna, men som med nödvändighet böra vara till finnandes i en tidsenlig seminariebyggnad. Hvad kommittén i detta afseende ytterligare har att anmärka rör dock lokaler af mindre vidlyftighet och dyrbarhet än de förra. Några af dem äro dock knappast af ringare betydelse för seminariets verksamhet.

Bland dessa senare är först och främst att nämna ett *biblioteks- och läsrum för seminariets elever*.

De boksamlingar, som finnas i många af våra seminarier, äro i sin torftighet och ålderdomlighet ett vältaligt vittnesbörd om otillräckligheten af de anslag, som staten bestått åt dessa sina anstalter. På några få ställen ha dock förhållandena medgifvit uppkomsten under årens lopp af ett mera afsevärdt bokförråd, och det är att hoppas, att med ökad insikt om seminariernas betydelse och behof de anslag, som tilldelas dem till inköp af undervisningsmateriel och af böcker, skola bli annorlunda tillmätta än hittills.

En mindre del af ett seminariums bokförråd bör utgöras af ett litet lärjungebibliotek, tillhörande öfningsskolan och förvaradt i någon af dennas lokaler. Dess betydelse är ej blott att åt barnen i öfningsskolan bereda en förmån, som hvarje välordnad folkskola ger åt sina lärjungar, utan ock att gifva seminarieeleverna tillfälle att lära sig, huru ett lärjungebibliotek bör vårdas och handhafvas. En annan, likaledes mindre del af bokförrådet bör tillhöra lärarrummet och inrymma s. k. förberedelselitteratur

samt dyrbarare böcker. Lämna icke lärarrummet tillräckligt utrymme för bokskåp till förvaring af denna del af biblioteket, så bör i dess omedelbara närhet finnas ett mindre rum, afsedt till biblioteksrum. Hufvuddelen af ett seminariums bokförråd bör emellertid göras tillgänglig och omedelbart nyttig för seminariets elever. För den skull bör hvarje seminarium äga ett för eleverna afsedt biblioteks- och läsrum, som på bestämda tider står dem öppet.

Redan nu hafva vid ett och annat seminarium försök gjorts att bereda eleverna ett dylikt läsrum, och ehuru rummet varit trångt och dess förråd af böcker obetydligt, har försöket nogsamman visat, att det här gäller att tillmötesgå ett verkligt behof hos seminariernas elever.

Ännu mindre bör i framtiden ett seminarium sakna ett välförsedt läsrum för sina elever. Bland de reformer, som påyrkats i fråga om seminarieundervisningen, är nämligen en, om hvilken meningarna äro mycket eniga. Det är en reform af själfva arbetssättet. Man yrkar, och det med all rätt, att, synnerligast i de högre årsklasserna, seminarieelevernas arbete bör mindre än nu bestå i en mot deras ålder föga svarande läxläsning och i stället mera gå ut på själfständig verksamhet eller hvad man, om ock måhända med ett mindre lyckligt uttryck, benämner »fria studier». Uttrycket innebär endast, att eleven, i den mån hans förmåga växer, erhåller af läraren uppgifter af större omfattning och annan beskaffenhet än sådana, som klareras genom en stunds läxläsning med åtföljande förhör, uppgifter som han utför utan lärarens omedelbara hjälp, således jämförelsevis själfständigt. Dylika »fria studier» äro vid en del af våra seminarier icke oförsökta. De kräva visserligen af läraren ej ringa insikt och förmåga; han har att anpassa uppgiften efter elevens individuella förutsättningar, gifva honom behöfliga anvisningar, sätta honom i händerna den litteratur eller de andra hjälpmedel han behöfver och slutligen finna lämpliga medel att granska det sätt, hvarpå uppgiften blifvit löst. Men för sin möda finner läraren ersättning i erfarenheten om, att ett sådant arbetsätt för hans lärjunge är personligt utvecklande mera än något annat och att det är särskildt ägnadt att åt skolarbetet ge den frukt, som framför allt bör eftersträvas: lusten för och förmågan af fortsatt arbete.

Till de yttre anordningar, som afse att möjliggöra ett sådant arbetsätt, höra de i det föregående omordade naturvetenskapliga öfningsrummen. Dit hör ock det nu ifrågavarande biblioteks- och läsrummet. Detta är således ingalunda afsedt endast till att bereda eleverna nöjet af en stunds läsning då och då i goda och intressanta böcker, utan till att utgöra ett viktigt, ja oumbärligt hjälpmedel i läroanstaltens allvarliga arbete för sin egentligaste uppgift. Huru det för sådant ändamål bör nyttjas,

torde ej behöfva ytterligare utvecklas. Läsrummet bör ha en storlek minst motsvarande ett vanligt klassrums. Det bör helst ligga i närheten af lärarrummet, så att behöflig tillsyn underlättas. Lämpligast förläggas det bredvid lärarrummet, skildt därifrån genom ett litet från båda hållen tillgängligt rum. Detta senare kan då innesluta den till lärarorummet hörande delen af bokförrådet, och det lämnar en lämplig tillflyktsort, där lärare och elever kunna ostördt samtala om frågor, som röra studiearbetet och användningen af läsrummets hjälpmedel. — Af det sagda framgår, att intet af de tre disponibla rummen i den föreslagna byggnadens vindsvåning lämpar sig till ett biblioteks- och läsrum för seminariets elever.

Kommittén öfvergår nu till en granskning af byggnadsförslaget i hvad det rör *seminariets öfningsskola*.

Seminariernas öfningsskolor ha hittills i regel utgjorts af en små skola, hvars två årsklasser samtidigt undervisats af en lärare (småskoletypen litt. b), samt en folkskola. Den senare har med afseende på sin organisation i allmänhet intagit en mellanställning mellan folkskola at typen litt. E, i hvilken alla fyra årsklasserna samtidigt undervisas af en lärare, och folkskola litt. B, där de två första årsklasserna bilda en afdelning och de två senare en annan, hvardera afdelningen under sin lärare. Än har öfningsskolan närmast kunnat hänföras till den förra formen, än till den senare. En sådan anordning af öfningsskolan får ock anses motsvara det viktigaste behovet. Inom stora delar af Sveriges landsbygd äro folkskolor af formen litt. E de allmännast förekommande, hvilket redan utgör giltig anledning till att gifva seminariernas öfningsskolor denna form, och ett ytterligare skäl ligger däri, att E-skolan ställer stora fordringar på läraren, i det att denne måste förstå att samtidigt sysselsätta, öfvervaka och undervisa barn, tillhörande fyra olika årsklasser.

Emellertid är en mångsidigare utvecklad öfningsskola sedan länge ett önskemål för våra seminarier. Särskildt viktigt är, att seminarieeleven får göra bekantskap med folkskolans anordningar för fortsatt undervisning. Där icke bristande utrymme eller otillräckligt barnantal lagt hinder i vägen, har man ock sökt att göra detta möjligt och till den vanliga öfningskolan fogat en folkskolans högre afdelning, ett- eller tvåårig, eller en fortsättningskola. De seminarier, där detta kunnat ske, äro jämförelsevis få, men uppenbart är, att allt bör göras, som kan främja öfningsskolornas utveckling i denna riktning. Folkskolans öfverbyggnader äro en viktig del af vårt skolväsen och komma efter allt att döma att i framtiden få allt betydelsefullare uppgifter att fylla, ej minst med afseende på de praktiska yrkenas växande behof af intelligent arbetskraft. Särskild uppmärksamhet förtjänar fortsättningskolan, som har att söka taga vara på de barn,

som redan börjat förvärfsarbetet utan att vara tillräckligt vuxna för att helt kunna ägna sig däråt, och som befinna sig i en ålder, då mottagligheten är som störst både för godt och ondt. Att i denna deras kritiska tid taga dem om hand, inverka på dem till godo och gifva dem för deras praktiska lif värdefull kunskap, det är en af lärarens yppersta men ock svåraste uppgifter, för hvilken seminariet, som skall utbilda honom för hans kall, icke bör låta honom blifva främmande.

Med nu angifna uppfattning angående behöfligheten af en mångsidigare utveckling af öfningsskolorna, en uppfattning, som kommittén för sin del biträder, måste man finna det angeläget, att vid nya seminariebyggnaders uppförande tillräckligt utrymme afses åt öfningsskolan. Ett ytterligare skäl därtill har man i önskvärdheten af att på lämpligt sätt kunna ordna seminarieelevernas undervisningsöfningar. Möjlighet bör kunna gifvas att vid dessa öfningar fördela den ifrågakommande seminarieklassen i smärre grupper, som samtidigt på olika håll sysselsättas i öfningsskolan, hvarvid denna behöfver kunna för tillfället uppdelas i flera afdelningar, exempelvis så, att dess folkskoleafdelning helt eller delvis uppdelas efter årsklasser (litt. A), en uppdelning, som äfven af andra skäl stundom kan befinnas lämplig.

Äfven utan särskild hänsyn till sist berörda omständighet finner man enligt det föregående följande lokaler för öfningsskolan erforderliga: en skolsal för småskolan, en för folkskola litt. E, en för folkskolans uppdelning enligt litt. B, åtminstone ett rum för folkskolans högre afdelning och ett rum för fortsättningsskolan. Där den sistnämnda lämpligen kan anordnas som aftonskola, blir särskildt lärorum för densamma icke nödvändigt. Fem eller allra minst fyra lärorum, hvartill kommer ett materielrum, äro således för öfningsskolan behöfliga. Hvad rummens storlek beträffar, är det tydligt, att det för en E-skola afsedda åtminstone bör ha de mått, som i allmänhet anses för en folkskolesal normala (golfyta $10 \times 6,5$ kvm., höjd 3,8 till 4 m.); det skall inrymma ej blott 30 till 40 skolbarn utan ock under ett stort antal lärotimmar därjämte lärjungarne i en del (ända till hälften) af en seminarieklass såsom åhörare. Äfven småskolans sal bör af motsvarande skäl vara ganska rymlig, ungefär af samma storlek som den förra. Öfriga rum kunna vara något mindre, då de äro beräknade för mindre skolafdelningar.

Det framställda byggnadsförslaget för seminariet i Luleå är följaktligen icke heller i fråga om öfningsskolan tillfredsställande. Det upptager för öfningsskolan endast tre lärorum, hvilkas golfyta är $8,2 \times 6,4$ eller $8,3 \times 6,5$ kvm. Att öfningsskolan fått sina lokaler afskilda från de öfriga, bör däremot framhållas som en förtjänst, liksom ock att den erhållit sitt behöfliga

materielrum. Till lärorum för öfningsskolans ofvannämnda mindre afdelningar vore de i vindsvåningen upptagna disponibla utrymmena användbara, om de kunde göras betydligt ljusare, än de enligt ritningen skulle blifva.

I nära samband med nyss berörda fråga om en mera praktisk syftning i folkundervisningen står frågan om skolslöjden. Denna har sin stora betydelse för kropps- och själskrafternas utveckling i det hela, men särskildt afser den uppfostrans praktiska sida.

Att träslöjden, sådan den hos oss pedagogiskt utformats, är inom gosskolan den yppersta slöjdarten är otvifvelaktigt. Man torde dock kunna säga, att en fullständig begränsning af slöjden till denna enda slöjdart innebär en ensidighet, hvilken i någon mån motverkar den praktiska uppfostrans syfte, som är att icke blott i någon viss riktning utan i möjligaste mån allsidigt utbilda handafärdighet och praktisk sinne. Skall slöjdundervisningen i detta afseende gifva sitt bästa resultat, bör den låta lärjungen sysselsätta sig äfven med annat material än träet och andra verktyg än de för dettas bearbetning brukliga. Vid sidan af träslöjden kommer då närmast metallslöjden. Att få göra bekantskap med de viktigaste metallerna, järnet, kopparn, tennet, att vinna någon färdighet i handterandet af filen och hammaren, att lära sig löda, välla och härda, detta är för en gosse af högt värde. Det ökar i ej ringa grad hans förmåga att reda sig med sådana arbeten, som en gosse gärna vill försöka sig på, och vidgar för honom det område, inom hvilket han kan öfva sitt praktiska förstånd genom att välja medlen efter målet. Också finner man, att slöjdundervisningens utsträckning till att innefatta äfven något metallarbete i hög grad ökar det lifliga intresse, som lärjungarna i allmänhet ägna denna undervisning, och metallslöjden har allt mera vunnit inträde i våra folkskolor, särskildt i städerna.

Det nämnda sakförhållandet innebär redan det ett skäl att låta någon kännedom om metallslöjden ingå i lärarseminariernas slöjdkurs. Men äfven från synpunkten af lärarutbildningen i det hela är detta af en viss betydelse. Ty vill man i enlighet med en allt starkare allmänmenings kraf, att folkskolans undervisning mera än hittills skall vara ägnad att vända lärjungarnas håg till kroppsarbetet, göra dem till intelligenta kroppsarbetare — ett syfte, som för ingen barn- eller ungdomsskola borde vara främmande — så gäller det att utbilda lärare och lärarinnor ej blott till kunniga och tankeklara undervisare utan till praktiska människor, som ha lust och förmåga att äfven vända sina händer till arbete. Och detta sker icke genom att göra seminarieeleverna till specialister i någon viss slöjdart, utan genom att så allsidigt som möjligt odla deras sinne för det praktiska och på olika sätt öfva deras hand, liksom man gör med deras

hufvud. Af sådant skäl, utom af andra, bör undervisningen i naturkunnighet få den metod, som i det föregående blifvit antydd. Af samma skäl bör den husliga ekonomien som läroämne i de kvinnliga seminarierna tillmätas stort värde, äfven om den alls icke kan drivas så långt, att hvarje elev sedermera skulle kunna med fackmässig skicklighet själf undervisa däri. Och af samma skäl bör i de manliga seminarierna elevernas slöjdarbete icke, såsom nu ej sällan sker, inskränkas till förfärdigandet af en modellserie inom något system af den pedagogiska träslöjden, utan om möjligt gifvas något större mångsidighet, särskildt därigenom, att däri upptages äfven något metallslöjd.

Hvarken i folkskolan eller i seminariet bör emellertid metallslöjden göras till någon sorts fristående ämne; ej heller behöfver den kräfva några storartade inrättningar. I en folkskola kunna ju några enkla anordningar för metallarbete i slöjdsalen vara tillfyllest, ett lärarseminarium åter synes böra i närheten af sin slöjdsal äga *ett rum, afsedt för metallslöjd*. Att vid nybyggnad för ett seminarium detta beaktas, synes kommittén önskligt, hvarför kommittén ock velat påpeka den brist, som i detta afseende förefinnes i det ifrågavarande byggnadsförslaget.

Det enda *materielrum*, som ritningarna till den föreslagna hufvudbyggnaden utvisa, är det för öfningsskolan afsedda. Nu behöfver dock ett seminarium, förutom de förut nämnda för de naturvetenskapliga materielsamlingarna beräknade rummen, äfven ett materielrum för öfriga läroämnens undervisningsmateriel: historiska kartor och väggtaflor, geometriska modeller, läseböcker, hvilka måste finnas i ett större antal exemplar till utdelning i klasserna vid undervisningen, o. s. v. Detta rum kan vara helt litet. Det bör ligga i närheten af lärorummen, en fordran, som gör ritningens »disponibla utrymmen» äfven i detta fall mindre lämpliga, hvartill kommer, att de för det ifrågavarande ändamålet äro obehöfligt stora *).

En synpunkt, som vid byggnadsfrågans bedömande icke bör förbises, är folkskolans städse växande behof af lärarkrafter. Sedan Norrland blifvit försedt med ett par nya seminarier, af hvilka det nu föreslagna utan fråga är det, som i första rummet bör bringas till stånd, bör, enligt kommitténs åsikt, det växande behofvet af lärarkrafter hellre fyllas medelst insättande af parallellklasser vid de befintliga seminarierna än genom upp-

*) Dessa rum ha åtminstone *en* lämplig användning, nämligen för elevernas undervisning och öfning i piano- och orgelspelning, hvarvid dock önskligt vore, att hvart och ett af dem kunde uppdelas i två mindre. Dylika »öfverspelningsrum» äro till stor nytta, då man i saknad af dem måste ställa in pianon i klassrummen, där de lätt fara illa och alltid på kännbart sätt göra intrång på ett välbehöfligt utrymme.

rättande af nya seminarier. Både ekonomiska och pedagogiska skäl tala härför. Det synes därför kommittén, som skulle klokheten bjuda, att man vid nybyggnad af ett seminarium beräknade åtminstone en dylik parallellklass och för densamma upptog ett rum i byggnadsplanen, hvarför kommittén förordar upptagandet af ett *reservklassrum* i byggnadsplanen för Luleå seminarium.

I detta sammanhang torde böra erinras därom, att, därest seminariet i Luleå skulle för all framtid anordnas som samseminarium, något som kommittén för sin del icke ansett sig böra tillstyrka, ytterligare några lokaler blefve nödvändiga med hänsyn till de kvinnliga eleverna och de kvinnliga medlemmarna af lärarkåren, nämligen rum för skolkök och för kvinnligt handarbete samt ett lärarinnerum.

Af det föregående framgår, att flera för undervisningen behöfliga lokaler saknas i det föreliggande byggnadsförslaget. Några anmärkningar äro ock att göra mot dem, som där finnas upptagna. Så äro flera af dessa med afseende på storleken tilltagna i knappaste laget. Detta gäller om klassrummen, som böra beräknas för 24 till 30 elever och få åtminstone $\frac{1}{2}$ meters större längd. Beträffande de för öfnings-skolan afsedda rummen har i det föregående påpekats, att dessa för ett par af öfnings-skolans viktigaste afdelningar icke erbjuda nödigt utrymme. Gymnastiksalen*) och äfven slöjdsalen äro knappt tillmätta. Vidare torde det behöfva tillses, huruvida klassrummen och ritsalen komma att erhålla tillräckligt dagsljus. Enligt känd regel bör i ett lärorum fönsteröppningarnas yta, mätt i karmdagern, icke understiga $\frac{1}{5}$ af golfytan, en storlek som den, af ritningarna att döma, knappast skulle i förevarande fall uppnå. I slöjdsalen behöfver fönsterytan blifva nästan dubbelt större än ritningen angifver.

Med afseende på de till seminariet hörande bostadslägenheterna måste kommittén bestämdt uttala sig mot det föreliggande förslaget till vaktmästarbostad. Denna är med två rum, kök, skafferi, klosett och förstuga inrymd inom omfånget af ett vanligt klassrum. Kökets golfyta är $3,2 \times 3,3$ kvm.; och det ena af rummen har en golfyta af $3,2 \times 2,8$ kvm. Såväl i det förra som i det senare befinnes längden af rummet vara betydligt mindre än dess höjd, och hvarken i det ena eller det andra finnes utrymme för en sängplats. Familjen är således hänvisad egentligen till ett enda, ingalunda stort rum ($4,8 \times 3,9$ kvm.), och då vaktmästarbefattningens mångahanda göromål ofta göra det nödvändigt för vaktmästaren

*) I de för folkskoleseminarierna i Kalmar och Göteborg nyligen uppförda gymnastikbyggnaderna är gymnastiksalens golfyta större.

att till hjälp för sig och sin hustru anställa en tjänarinna, blifva dylika bostadsförhållanden ännu otjänligare.

Rummen i rektorsbostaden äro väl anordnade, och de flesta af dem ha fullt tillräcklig storlek. Rektors arbetsrum är dock i minsta laget, och köket ($4,3 \times 4,1$ kvm.) är afgjort för trångt, i all synnerhet som särskild bagarstuga saknas; välvillig omtanke om bostadsinnehafvarens ekonomi fordrar, att det ordnas så, att bröd kan beredas i hemmet, en omtanke hvaraf naturligtvis vaktmästaren ej mindre än rektor är i behof. Badrum synes rimligtvis böra tillhöra en nutida bostad af här ifrågasvarande beskaffenhet. Måhända bör slutligen erinras om faran af, att den föreslagna rektorsbostaden — ett litet, fritt liggande stenhus, där hvarje rum har två ytterväggar och centraluppvärmning icke förekommer — blir oskäligt kall. Kommittén har sig bekant, att så blifvit fallet med den liknande rektorsbostaden vid seminariet i Strängnäs, och klimatförhållandena i Luleå torde påkalla särskild omtänksamhet i förevarande afseende.

Det är att förmoda, att man gentemot de åsikter, som kommittén i det föregående uttalat angående det byggnadsförslag, som förelagts kommittén till granskning, skall hänvisa till de under senaste år i vårt land uppförda seminariebyggnaderna. Med anledning häraf må det tillåtas kommittén att till det sagda föga några ord.

Det är i synnerhet de nya seminariebyggnaderna i Landskrona och Strängnäs, som verkat norringifvande. Så välbehöfliga de nyupprättade seminarierna å nämnda orter än varit, måste man beklaga, att deras byggnadsfrågor måst afgöras, innan frågan om seminariernas ombildning blifvit upptagen till behandling. De nämnda byggnaderna beteckna visserligen ett betydande framsteg i jämförelse med de gamla på 1860- och 70-talen uppförda, och man är skyldig alla dem det största erkännande, som ha förtjänsten om deras tillkomst. Men med något mångsidigare hänsyn till en tidsenlig undervisnings behof och med jämförelsevis ringa ökning i de gjorda kostnaderna skulle brister hafva fyllts, som nu verka menligt på undervisningen och i framtiden måste med större utgift afhjälpas.

I fråga om de under nybyggnad stående seminarierna kan man med tillfredsställelse visa åtminstone på ett, som fått sin byggnadsfråga löst på ett lyckligt sätt, nämligen Stockholms folkskollärarynnesseminarium, för hvars lärohus ritning blifvit inom kungl. öfverintendentsämbetet utarbetad året före ritningen till Luleåseminariet. Några jämförelser mellan de båda ritningarna torde vara på sin plats. Under det att för seminarieklasserna och öfningsskolan i Luleå tillämnats sammanlagdt 7 lärorum, är motsvarande tal för Stockholmsseminariet 10, hvartill komma två före-

läsningssalar, af hvilka den större, närmast afsedd för undervisningen i naturkunnighet, har en golfyta af inemot 80 kvm. Dessutom äger det senare seminariet ett särskildt kemiskt laboratorium (visserligen väl litet), under det att intet slags laboratorium ansetts behöfligt för det förra. Materielrummen äro i Luleå summa 1; äfven i seminariet i Stockholm saknas rum af lämplig storlek för de fysiska och biologiska samlingarna, men ritningen upptar dock materielrum till ett antal af 8 à 9. Musikrummet är i Luleå ett lågt vindsrum med ett enda fönster och 47,5 kvm:s golfyta; i Stockholm åter en sal af 115 kvm:s vidd, tillika användbar som samlingssal åt barnen i öfningsskolan. På ritningen till seminariet i Stockholm finner man ett »elevernas rum» (golfyta 55 kvm.) samt utanför rektors ämbetsrum, tillika tjänande som väntrum, ett »biblioteksrum», båda utan motsvarighet på den andra ritningen. Badanordningen är i alla afseenden bättre i Stockholm än i Luleå. Slutligen äro lokalerna genomgående rymligare i Stockholm än i Luleå. Detta gäller, utom om det redan nämnda musikrummet, om alla lärorummen, om samlingssalen, om lärarrummet, om rektors rum, om ritsalen och om korridorerna, till och med om gymnastiksalen. Undantag gör af rimligt skäl slöjdsalen. Jämförelsen utfaller, såsom synes, icke till fördel för den nu ifrågavarande byggnadsritningen. Klart är dock, att undervisningens behof äro desamma i Luleå som i Stockholm, då det gäller läroanstalter, som hafva samma kurser och samma ändamål samt naturligtvis böra vara afsedda för samma antal lärjungar.

Framdeles som hittills skall värdet af seminariernas arbete i främsta rummet bero af de personliga krafter, som inom dem äro verksamma. Men framdeles som hittills skola dessa personliga krafter i sina sträfvanden finna sig beroende dels af de lagstadgade bestämmelserna för seminariearbetet, dels och ej mindre af dettas yttre hjälpmedel och materiella villkor. Det torde icke vara för mycket sagdt, att våra seminarier i sistnämnda afseende icke blifvit sedda till godo på ett sätt, som motsvarar deras behof och deras stora kulturella betydelse. Detta har i allmänhet gällt äfven i fråga om beskaffenheten af de arbetslokaler, som anvisats dem. Att en riktigare uppfattning och uppskattning härutinnan får göra sig gällande, är för seminarierna ett livsvillkor. Fordringar eller önskingar, sådana som de af kommittén i det föregående framställda, afse icke lyx och grannlåt, som efter godtycke kan ökas eller minskas; de äsyfta alla att i ett eller annat afseende möjliggöra eller underlätta en god undervisning eller att befordra lärjungars och lärares hälsa och arbetsduglighet.

På hvad sätt det föreliggande förslaget till seminariebyggnad bör

förändras, för att undervisningens i det föregående framställda behof skola blifva tillgodsedda med minsta möjliga ökning af byggnadskostnaderna, är en teknisk fråga, som här icke kan upptagas till bedömande. Kommittén vill endast hänvisa till de olika möjligheter, som synas föreligga. Man kan tänka sig hufvudbyggnadens dimensioner ökade, vaktmästarbostaden förlagd på annat håll, de disponibla utrymmena i vindsvåningen gjorda användbara till lärorum och slutligen huset uppfördt i tre i stället för två våningar, så att alla de för läroanstaltens verksamhet behöfliga lokalerna kunna inneslutas inom hufvudbyggnaden, möjligen med undantag af gymnastik- och slöjdlokalerna, hvilka liksom i det föreliggande förslaget förlades till särskild byggnad. Eller ock kan man tänka sig de nyssnämnda lokalerna tillika med lokalerna för den naturvetenskapliga undervisningen och undervisningen i teckning förlagda till särskild byggnad, hvarefter de öfriga funne utrymme i den föreslagna hufvudbyggnaden efter jämförelsevis obetydliga förändringar af denna. På sistnämnda sätt skulle arbetet med seminariebyggnadernas uppförande kunna utan tidsutdräkt påörjas. Att låta de föreslagna byggnadsritningarna i oförändradt skick lända till efterföljd skulle vara att för lång framtid på ett betänkligt sätt hämma det nya seminariet i dess verksamhet.

Af största vikt är emellertid, att frågan så ordnas, att det föreslagna seminariet snarast möjligt kommer till stånd, så att icke hela detta för våra nordliga bygders andliga och nationella odling viktiga ärende blir undanskjutet.

I kommitténs behandling af detta ärende hafva deltagit seminarie- rektorerna C. O. Arcadius och O. W. Sundén, hvilka af statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet förordnats att som sakkunnige biträda kommittén i dess arbete.

De remitterade ritningarna öfverlämnas härmed.

Stockholm den 24 april 1907.

FRIDTJUV BERG.

Harald Dahlgren. *L. J. Jansson.* *O. M. Strömberg.*

C. R. Sundell. *Joh. Wickbom.*

A. E. Bastman.»

Riksdagen, som af den i ärendet förebragta utredningen finner det till fullo styrkt, att behof af ett nytt folkskoleseminarium för de nordligare delarna af vårt land föreligger, och som anser Luleå vara en lämplig plats för ett sådant seminarium, har emellertid, om Riksdagen än icke kunnat ingå i närmare pröfning af de af seminariekommittén i dess här ofvan intagna utlåtande framställda anmärkningarna mot den föreslagna seminariebyggnaden, likväl ansett dessa anmärkningar vara af den betydighet, att de äro förtjänta af allvarligt beaktande, innan byggnadsföretaget fastställles och utföres; och har Riksdagen förty icke kunnat bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i dess nuvarande skick. Riksdagen vill dock uttala sin förväntan, att Eders Kungl. Maj:t redan till nästa års Riksdag, efter föregående ny pröfning af ärendet, framlägger nytt förslag till byggnad för seminariet.

Då emellertid, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas, på grund af rådande lärarbrist behofvet af att seminariet redan med innevarande års hösttermin kan få börja sin verksamhet är synnerligen trängande, har Riksdagen ansett lämpligt, att, under förutsättning att Eders Kungl. Maj:t kan med Luleå stad träffa öfverenskommelse om tillhandahållande af nödiga lokaler, oaktadt frågan om seminariebyggnaden ännu är oafgjord, det för undervisningens bedrivande under höstterminen 1907 samt år 1908 beräknade beloppet af 21,080 kronor för sådant ändamål ställes till Eders Kungl. Maj:ts förfogande. Riksdagen förbiser härvid icke, att en dylik anordning måste medföra kraf på att Luleå stad tillhandahåller lokaler för seminariet ytterligare ett år utöfver den af staden redan garanterade tiden, eller läsåren 1907—1910, men anser emellertid Riksdagen, att inrättandet af ett seminarium bör för staden medföra så stora förmåner, att någon svårighet att med staden träffa öfverenskommelse i nu angifven riktning icke bör möta.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anmäla, dels att Eders Kungl. Maj:ts förslag om anvisande af medel för uppförande af erforderliga byggnader för ett folkskoleseminarium i Luleå icke för närvarande af Riksdagen bifallits;

dels ock att Riksdagen, för begynnande af seminarieundervisning i Luleå vid början af höstterminen 1907 och uppehållande af undervisningen under samma termin äfvensom vår- och höstterminerna 1908, under förutsättning att Eders Kungl. Maj:t kan med Luleå stad träffa öfverenskommelse om tillhandahållande af nödiga lokaler för ändamålet, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 21,080 kronor.

96:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Skara omändring till undervisnings-*

lokaler m. m. för seminariets behof samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 4,000 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Skara omändring till undervisningslokaler m. m. för seminariets behof samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 4,000 kronor.

97:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Umeå omändring till undervisningslokaler m. m.* för seminariets behof samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler och *införande af elektrisk belysning* därstädes äfvensom till *utvidgning af vaktmästarbostaden* vid seminariet på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 5,400 kronor.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet i ärendet anförts har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Umeå omändring till undervisningslokaler m. m. för seminariets behof samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler och införande af elektrisk belysning därstädes äfvensom till utvidgning af vaktmästarbostaden vid seminariet på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 5,400 kronor.

98:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja dels till ordnande af *skolträdgård vid folkskoleseminariet i Kalmar* 1,500 kronor, dels till *uppförande därstädes af en nybyggnad för trädgårdsskötarbostad och skolkök* med tillhörande uthus samt vatten- och gasledning 21,961 kronor 72 öre, dels ock till *uppsättning af ett skolkök* 948 kronor 28 öre, eller tillhoppa 24,410 kronor.

Då de uti Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning föreslagna åtgärder i fråga synas vara påkallade af behofvet att på ett tillfredsställande sätt kunna vid seminariet meddela undervisning i trädgårds-skötsel och huslig ekonomi, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1908 beviljat dels till ordnande af skolträdgård vid folkskoleseminariet i Kalmar 1,500 kronor, dels till uppförande därstädes af en nybyggnad för trädgårds-skötarbostad och skolkök med tillhörande uthus samt vatten- och gasledning 21,961 kronor 72 öre, dels ock till uppsättning af ett skolkök 948 kronor 28 öre, eller tillhoppa 24,410 kronor.

99:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för uppehållande af undervisning uti *folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand och Skara förenade öfningsskolorna*, på extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af 10,207 kronor.

På de skäl, som af departementschefen anförts, har Riksdagen för uppehållande af undervisning uti folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand och Skara förenade öfningsskolorna, på extra stat för år 1908 beviljat ett belopp af 10,207 kronor.

100:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af *repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor* på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 12,000 kronor.

För hvartera af åren 1906 och 1907 har Riksdagen till anordnande af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare anvisat ett anslag af 10,000 kronor. Det nu äskade anslaget å 12,000 kronor är afsedt att användas till anordnande af dylika kurser icke blott för folkskollärare, utan äfven för folkskollärarinnor.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet blifvit i ärendet anfördt, har Riksdagen till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 12,000 kronor.

101:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Sorsele, Tärna, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 10,000 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kunde finna godt meddela.

I sammanhang härmed har Riksdagen till behandling förehaft en inom Riksdagen väckt motion, däri hemställts, att Riksdagen för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Sorsele, Tärna, Arjeplogs och Malå församlingar, måtte på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 15,000 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kunde finna godt meddela.

Då den i ärendet förebragta utredning synes gifva vid handen, att under-

stöd för beredande af möjlighet till skolgång fortfarande är behöfligt för de lappmarksförsamlingar, som förut åtnjutit sådant understöd samt att dessutom ännu en församling, Malå, är afsedd att erhålla del i det anslag, som för ändamålet kan varda beviljad, har Riksdagen ansett, att anslag jämväl för år 1908 bör för ändamålet anvisas. Beträffande beloppet af anslaget har Riksdagen icke kunnat bifalla motionärens förslag, att detta sättes så högt som till 15,000 kronor. Då emellertid behof af någon förhöjning utöfver det af Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet 10,000 kronor torde förefinnas, särskildt med hänsyn därtill, att, såsom nämnts, jämväl Malå församling är beräknad till erhållande af andel i anslaget, har Riksdagen funnit sig böra bevilja ett belopp af 11,000 kronor.

Riksdagen har alltså för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Sorsele, Tärna, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 11,000 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

102:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt mindre bemedlade manliga och kvinnliga lärjungar vid sådana folkhögskolor*, som åtnjuta bidrag af statsmedel, under villkor att sådant understöd endast får tilldelas elev, som är i den ålder, att före kursens slut komma att uppnås af manlig elev aderton år och af kvinnlig elev sexton år, samt i öfrigt enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 35,000 kronor.

103:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna*, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 2,000 kronor.

104:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1900—1907 ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 4,000 kronor, att användas till *resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarynnor* enligt de villkor och bestämmelser, som Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

105:o). I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte på extra stat för år 1908 anslå ett belopp af 25,320 kronor till anordnandet af en utbildningskurs i hälsolära och alkohologi för ämneslärare vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken.

Till stöd för framställningen har i motionen anförts följande:

»Vid 1904 års riksdag hemställde biskop K. H. G. von Schéele, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t tacktes vidtaga de åtgärder, som erfordrades för beredande af tillfälle åt lärare i naturkunnighet vid de allmänna läroverken äfvensom seminarierna att mot ersättning af allmänna medel under sakkunnig ledning genomgå en kurs till inhämtande af de för en verksammare nykterhetsundervisning nödiga insikter i alkohologi. Med åberopande af de i ett föregående offentligt utlåtande anförda grunder motiverade herr von Schéele sin hemställan på följande sätt: »Då genom nådig remiss den 7 november sistlidna år Visby domkapitel jämte öfriga stiftsmyndigheter i riket anbefallts att afgifva underdånigt utlåtande öfver en af professor C. Wallis m. fl. hos statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet gjord framställning rörande vissa önskemål till befordrande af nykterhet hos vårt folk, hade jag som ordförande i sagda domkapitel den 23 därpå följande december anledning att, under förklarande af min anslutning i allo till den af petitionärerna gjorda framställningen, därjämte i likhet med läroverkskollegiet uttala önskvärdheten af att tillfälle måtte beredas lärare i naturkunnighet vid de allmänna läroverken äfvensom seminarierna att mot ersättning af allmänna medel under sakkunnig ledning genomgå en kurs i hithörande stycken.»

Andra Kammarens första tillfälliga utskott behjärtade det i herr von Schéeles motion framställda önskemålet, men hemställde, att, som frågan till följd af den af herr von Schéele i hans motion åberopade, af svenska läkarnas nykterhetsförening inlämnade skrifvelsen vore under utredning, Andra Kammaren måtte för närvarande afslå motionen. Vid ärendets behandling i Andra Kammaren bifölls denna hemställan.

Sedan sålunda behovet af förbättrad undervisning i rusdrycksläran åt seminarielärare och lärare vid allmänna läroverken blifvit bragt på tal, har i Riksdagen af herr E. Wavrinsky önskvärdheten af en grundligare undervisning i hälsovårdslära i alla våra offentliga skolor i flera motioner framställts. Riksdagen har år 1906 behjärtat detta kraf och i skrifvelsen n:o 79 till Kungl. Maj:t hemställt, »det Eders Kungl. Maj:t tacktes vidtaga åtgärder i syfte att undervisningen i hälsolära vid våra offentliga skolor måtte blifva bättre tillgodosedd än hvad hittills varit fallet». Sin hemställan motiverar Riksdagen därmed, att »ehuru hälsoläran som undervisningsämne redan fått en viss plats i våra allmänna skolor, måste emel-

lertid å andra sidan erkännas, att undervisningen i detta ämne ingalunda hittills blifvit tillgodosedd i samma grad, som ämnets betydelse kräfver».

Orsakerna till det senast omnämnda sakförhållandet anser Riksdagen vara flera, bland andra äfven lärarnas i naturkunnighet vid våra allmänna läroverk äfvensom folkskollärarnas bristande utbildning i hälsolära, hvilket ämne Riksdagen anser fortfarande som hittills böra vara ej ett särskildt undervisningsämne, utan ett ämne, i hvilket undervisning meddelas i samband med undervisning i naturkunnighet. Riksdagen föreslår därför, att »för så väl högre som lägre skolor beredes tillgång på lärare och lärarinnor med nödig utbildning för att rätt leda undervisningen i hälsolära».

Vidare beslöt Riksdagen år 1905, att af de afgifter, som inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin, äfvensom af den nettovinst som från enligt samma förordnings 21 § bildade bolag skall ingå till statskontoret, en procent skall afsätta för att användas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder. Riksdagen uttalade i samband med detta beslut, att medlen i fråga borde företrädesvis nyttjas till undervisning om rusdryckernas natur och verkningar.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning har i en skrifvelse till Konungen ägnat frågan om dessa medels användning en ingående uppmärksamhet, och ur denna skrifvelse anför vi följande: »för centralförbundet för nykterhetsundervisning, bestående af representanter för landets alla nykterhetssällskap, med syfte att skapa och främja en allmän upplysningsverksamhet på detta område, har ofvan nämnda beslut varit af särskildt intresse. Och inom förbundet hafva mycket ingående öfverläggningar förekommit rörande genom hvilka åtgärder det med nyss nämnda medels afsättande afsedda syftet bäst och säkrast skulle vinnas.»

»Dessa öfverläggningar gäfvos till resultat, att det ojämförligt bästa sättet ansågs vara, att — i enlighet med hvad särskilda utskottet n:o 2 vid riksdagen 1905 anförde — medlen användas till anordnandet af undervisning för lärare och lärarinnor i afsikt att bibringa dem kompetens att meddela den i kungl. cirkuläret af den 4 nov. 1892 påbjudna undervisningen om de rusgifvande dryckernas natur och verkningar. Erfarenheten har nämligen gifvit vid handen, att de nuvarande lärarna i allmänhet icke äga sådan kompetens, hvilket icke heller kan begäras, då någon utbildning härutinnan icke stått dem till buds.»

»För att sakkunniga personer på olika undervisningsområden skulle bli i tillfälle att gemensamt utreda och pröfva denna fråga, anmodades professorn i fysiologi vid Uppsala universitet, med. d:r Hj. Öhrvall, rektorn vid Uppsala seminarium H. M. Dahlgren, lektorn i naturalhistoria och kemi vid Södermalms högre allmänna läroverk, docenten fil. d:r K. H. Bohlin,

föreståndarinnan vid statens normalskola för flickor, fröken Mathilda Widegren, t. f. öfverläraren Mats Dalberg, folkskoleinspektören, professorn Frans v. Schéele, e. o. professorn i patologisk anatomi vid karolinska institutet, med. dr Curt Wallis, och ledaren af centralförbundet för nykterhetsundervisning, fil. kand. Aug. Ljunggren, att afgifva yttrande och förslag öfver bland annat afven åtgärder för främjande af den nuvarande lärarkårens utbildning i berörda ämne.»

Ur nämnda sakkunnigas yttrande — hvilket finnes bifogadt centralförbundets skrifvelse till Kungl. Maj:t — tillåta vi oss citera följande:

»Enär grundvalen för en effektiv nykterhetsundervisning är lärarens egen utbildning i ämnet och enär den nuvarande lärarkåren ej förut i någon nämnvärd mån lämnats tillfälle att erhålla denna utbildning, torde det vara nödvändigt, att detta missförhållande snarast och i möjligaste mån afhjälpes. Härvid måste vi likväl bestämdt betona, att de åtgärder, som af oss föreslås, böra betraktas som endast provisoriska, till dess att mera effektiva sådana vidtagas. Vi anse det nämligen såsom en nödvändig åtgärd, att statsmakterna sörja för lärarkårens utbildning i ifrågavarande ämne, för hvilket ändamål det synes oss i första rummet nödvändigt, att lärostolar i hygien inrättas vid universiteten, detta så mycket mer som innevarande års Riksdag till Kungl. Maj:t uttalat önskvärdheten af större utrymme för hälsoläran och i samband därmed läran om rusdryckerna. Men till dess detta kan ske, får man nöja sig med hvad under nuvarande förhållanden är uppnåeligt. Som ett första steg till bibringande af den utbildning, som enligt vår mening är alldeles nödvändig, vilja vi föreslå, att centralförbundet för nykterhetsundervisning utvidgar sin undervisningsverksamhet därhän, att utbildningskurser årligen anordnas, så länge detta kan anses nödvändigt, och att dessa utbildningskurser lämpas efter de förkunskaper, som kunna förutsättas hos dem, för hvilka kurserna äro afsedda. I detta syfte vilja kommitterade inkomma med förslag till undervisningsplan för de tvenne utbildningskurser, hvilka kommittén nu går att föreslå.»

Dessa tvenne utbildningskurser, som kommittén föreslår, utgöras *dels af en mer omfattande*, förlagd till 3 månader under höstterminen och afsedd för lärare i naturkunnighet vid seminarierna äfvensom motsvarande ämneslärare vid de allmänna läroverken, och *dels af en mindre*, till 5 veckor inskränkt kurs, förlagd till sommarferierna och afsedd för folkskollärarkåren. Kommittén bilägger kostnadsförslag och motiverar dessa.

Centralförbundet har i något modifierad form antagit dessa förslag till utbildningskurser och anhåller i sin berörda skrifvelse, »det täcktes Eders Kungl. Maj:t i nådig proposition till nästkommande lagtima Riksdag

aska i anslag för anordnande af tvenne kurser i nykterhetsundervisning ett belopp af kronor 70,920 att utgå af de under år 1907 och 1908 inkomna, för nykterhetsändamål afsedda brännvinsmedel på sätt och under villkor, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva».

Det synes oss påtagligt, att, om man önskar nå det målet att göra den *nuvarande* lärarkåren — såvidt möjligt — kompetent att på ett mera tillfredsställande sätt än hittills meddela undervisning i hälsolära och alkohologi, båda dessa kurser måste anordnas och fristående från hvarandra. Seminarielärarna, som ha att undervisa blifvande folkskollärare, och lärarna vid de allmänna läroverken, som ha att undervisa lärjungar äfven i de öfversta klasserna i de allmänna läroverken, måste äga långt större insikter i dessa ämnen än folkskollärarkåren, som endast har att undervisa folkskolebarnen. Att dessa utbildningskurser komma att kräfva relativt dryga kostnader, beror därpå, att deltagandet i dem från lärarkårens sida endast kan vara frivilligt; deltagandet förutsätter offervillighet å lärarkårens sida, och att kommitterade trots detta antagit, att kurserna ej komma att sakna lärjungar, beror på den erfarenhet man under de senaste 5—6 åren vid de af centralförbundet anordnade kurserna vunnit därom, att lärarkårens medlemmar hysa stort och lefvande intresse för ifrågavarande läroämnen. Detta intresse bör för det allmänna bästa utnyttjas, men detta kan ej ske, om ej tillfälle beredes dessa lärare att på det allmännas bekostnad inhämta det ökade vetandet; lärarnas ekonomiska ställning lägger hinder i vägen för dem att själfva bekosta kurserna samt vidkännas omkostnaderna för resor och vivre under kurstiden. Centralförbundet föreslår, att kostnaderna skola utgå af den procent af brännvinsmedlen, som i första rummet för nykterhetsundervisning blifvit af Riksdagen anvisad, och centralförbundet tänker sig, att dessa medel skulle vara disponibla under år 1908, då de inflyta. — Från statskontoret har nu visserligen upplysts, att medlen ej förrän i april eller maj år 1909 kunna disponeras, och vi våga ej afgöra, om Riksdagen äger befogenhet att i förväg disponera dem för utgifter under 1908. Men vi äro af den åsikten, att särskildt den ena af dessa kurser utgör ett så viktigt statsändamål, att den så snart som möjligt, alltså som centralförbundet föreslår, redan år 1908 bör komma till stånd.

Det ojämförligt viktigaste, man med sådana utbildningskurser vill och kan vinna, utgöres af en sådan utbildning af folkskollärarkåren, att den på mera tillfredsställande sätt än hittills kan fylla det denna lärarkår redan ålagda värfvet att undervisa i hälsolära och alkohologi. Vår folkskollärarekår utbildas vid seminarierna. Vill man, att de blifvande folkskollärarna bättre än de nuvarande skola sättas i stånd att fylla detta sitt

värf, måste de vid seminarierna kunna få en sådan utbildning, och detta önskemål förutsätter, att seminarielärarna själfva må få tillfälle till en bättre utbildning i hälsolära och rusdryckslära, än de hittills kunnat få. Här kan ett stort mål vinnas med relativt liten kostnad, ty den kurs, genom hvilken alla de 14 ämneslärarna vid våra seminarier kunna vinna denna utbildning, är beräknad att draga en kostnad af endast 25,230 kronor. Vi våga därför föreslå, att denna summa redan på 1908 års stat måtte uppföras, och gå nu att i korthet redogöra för detta förslags detaljer, sådana de framställts af ofvan nämnda kommitterade.

Kursen bör omfatta de tre höstmånaderna september—november, och af denna tid förutsättes 12 veckor anslagna till föreläsningar och öfningar. Kommitterade anse enhälligt, att kursen ej bör göras kortare, om den skall blifva tillfredsställande; i den bör nämligen ingå praktiska öfningar och laborationer, visserligen elementära, men dock kräfvande ej obetydlig tid. Man kan ej förkorta kursen till 2 månader, om man vill vinna godt resultat; denna förkortning vore frestande ur ekonomisk synpunkt, emedan kursen då kunde förläggas till sommarmånaderna, men det senare skulle i mycket hög grad förminska utsikterna att vinna deltagare i kursen, emedan denna i sådant fall skulle upptaga största delen af ifrågavarande lärares ändock korta sommarferier. Kursen bör därför förläggas till en läsetermin, och för möjligheten att erhålla vikarier åt dessa ämneslärare är lämpligt att förlägga den till höstterminen. Den dagliga undervisningstiden medelst föreläsningar och öfningar är upptagen till 4 timmar för att lämna deltagare tillfälle till själfstudium under kurstiden. Kostnadsförslaget ställer sig då på följande sätt.

Fyra föreläsningar dagligen à 20 kronor	5,760: —
Undervisningsmateriel, lokaler m. m.	800: —
Resor för 14 personer à 40 kronor	560: —
Dagtraktamente à 5 kronor	5,880: —
Vikariatsarfvode à 880 kronor	12,320: —
<hr/>	
Summa kronor	25,320: —

Vi anhålla, att inom den närmaste framtiden få till motionen foga en detaljerad timplan öfver föreläsningarna och öfningarna vid den tillämnade kursen.

Denna afser att i främsta rummet lämna seminarielärare ökad utbildning i hälsolära och rusdryckslära, hvarigenom den blifvande folkskollärarkårens tidsenliga utbildning i dessa ämnen betryggades. Medlemsantalet i kursen vilja vi därför föreslå till 14, alltså antalet lärare i naturkunnighet vid seminarierna. Men då det utan tvifvel kan inträffa, att, till följd af

omöjlighet att få vikarier, några af dessa seminarielärare icke kunna deltaga i kursen, vilja vi föreslå, att vederbörande ämneslärare från allmänna läroverk beredas tillfälle att på enahanda villkor utfylla antalet. Till följd af nyss omförmälda förhållande torde det blifva nödvändigt att ett följande år upprepa kursen, för att alla seminarielärare i naturkunnighet måtte få tillfälle deltaga i densamma, hvarvid naturligtvis kostnaden bör bestridas ej af statsmedel, utan af den andel i brännvinsmedlen, som för nykterhetsändamål enligt Riksdagens beslut blir afsatt. Vi vilja här påpeka, att då inträffar, att Riksdagen får sin uttalade önskan om lärarkårens bättre utbildning i hälsolära uppfylld utan särskild kostnad för statsverket.

Ofvan redan flera gånger citerade kommitterade föreslå, att anordnandet af de af dem föreslagna tvenne kurserna skulle öfverlämnas åt centralförbundet för nykterhetsundervisning, och de föreslå, att i så fall den kontroll, som staten redan nu utöfvar öfver centralförbundets verksamhet, borde utvidgas på så sätt, att Kungl. Maj:t utnämner en inspektor för förbundets verksamhet i likhet med hvad som äger rum beträffande arbetareinstitut m. fl. af staten understödda institutioner. Centralförbundet har, med någon tvekan, förklarat sig villigt att åtaga sig ett sådant ordnande af de tvenne kurserna, och vilja vi föreslå samma sätt att få kurserna ordnade. Kurserna afse båda hufvudsakligen att få folkskollärarkårens, såväl den blifvandes som den nuvarandes, utbildning i hälsolära och rusdryckslära tillbörligt tillgodosedd, och kurserna böra därför stå i samband med hvarann och helst skötas af samma lärare. Deras anordnande tar både tid och intresse i anspråk, och centralförbundet har visat vid anordnandet af sina undervisningskurser sig mäktigt att på särdeles tillfredsställande sätt sköta sådant organisationsarbete, hvartill kommer, dels att dessa sistomnämnda centralförbundets kurser omfattats med synnerligt förtroende af lärarkåren, dels att det väl vore svårt att finna någon annan därtill kompetent myndighet, som funne sig hågad att utan ersättning och endast af nit för den goda saken underkasta sig så mycket arbete. Förslaget att utvidga statens kontroll öfver centralförbundets verksamhet genom tillsättandet af en inspektor biträda vi så mycket hellre som erfarenheten visat, att en sådan inspektor ej blott blir en statens kontrollant, utan äfven i regeln vinner sådant intresse för den institution, han har att öfvervaka, att han ägnar intresse och arbete åt institutionens förkofran.»

Den i motionen omförmälda timplan öfver föreläsningarna och öfningsarna vid den tillämnade kursen är af följande lydelse:

»Utsedda att framlägga förslag till fullständig timplan för en tilltänkt undervisningskurs i hygien och rusdryckslära för seminarielärare och lärare

vid de allmänna läroverken, fullgöra vi härmed detta vårt uppdrag, i det vi förutskicka dem anmärkningen, att ett förslag till sådan timplan endast kan göra anspråk på approximativ riktighet, i det erfarenheten, samlad vid undervisningskurser, i sista hand kommer att utvisa, huruvida på den timplan, vi här förslagsvis meddela, det ena eller andra undervisningsämnet blifvit för mycket tillgodosedt på andra ämnens bekostnad.

Kursen afser att skaffa ämneslärare i naturkunnighet vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken ökad kompetens till deras undervisning i hälsovårdslära och rusdryckslära. Härvid framstår som det första och oundgängliga villkoret, att lämna dem tillfälle till ökad insikt i hygienens och alkohologiens grundläggande vetenskaper, anatomi och fysiologi, och kräver en sådan ökad insikt i dessa vetenskaper med nödvändighet äfven laboratorieöfningar och dissektioner, om än af elementär beskaffenhet. Kursens omfång är därför föreslagen till 3 månader, hvilket torde medgifva 12 hela arbetsveckor, och är kursen afsedd att omfatta 4 undervisningstimmar dagligen. Den måste börja med undervisningen i anatomi och de för den följande undervisningen behöfliga delarna af kemien och först sedan sålunda de nödiga insikterna vunnits, bör undervisningen i fysiologi vidtaga. Sedan de två grundläggande ämnena, anatomi och fysiologi, i sina väsentliga delar genomgåts, kan undervisningen i hygien och alkohologi börja, och hafva vi tänkt oss, att vid undervisning i hygien särskild vikt skulle läggas vid den för lärarekåren så synnerligen viktiga skolhygien.

Efter denna allmänna öfversikt af undervisningens gång kan följande timschema uppställas:

1:a veckan:	anatomi (och histologi)	2	timmar	dagl.
	kemi	2	»	»
2:a »	anatomi (och histologi)	2	»	»
	kemi och fysiol. kemi	2	»	»
3:e »	anatomi (och histologi)	2	»	»
	fysiologi	2	»	»
4:e »	anatomi (och histologi)	2	»	»
	fysiologi	2	»	»
5:e »	fysiologi	2	»	»
	hygien	2	»	»
6:e »	hygien	2	»	»
	alkohologi	2	»	»
7:e »	hygien	2	»	»
	alkohologi	2	»	»

8:e veckan:	hygien	2	timmar	dagl.
	alkohologi	2	»	»
9:e »	hygien	2	»	»
	alkohologi	2	»	»
10:e »	hygien	2	»	»
	alkohologi	2	»	»
11:e »	hygien	2	»	»
	alkohologi	2	»	»
12:e »	skolhygien	4	»	»

Enligt denna timplan skulle ägnas åt

anatomi (och histologi)	48	timmar
kemi, fysiol. kemi och fysiologi	60	»
alkohologi	72	»
hygien och skolhygien	108	»

Att icke mindre än 72 timmar anslagits åt undervisningen i alkohologi, motiveras därmed att framställningen af ämnet ej blott skall omfatta alkoholens inverkan på organismen utan äfven alkoholförbrukningens inverkan på samhället äfvensom läran om alkoholismens förebyggande. I samtliga ämnen skulle en icke ringa del af undervisningstiden upptagas af öfningar, laborationer och demonstrationer; då dessa endast behöfva vara af elementär beskaffenhet, torde någon svårighet att erhålla lokaler för dem och föreläsningarna icke föreligga, detta så mycket mindre som undervisningen, hvilken är ämnad omfatta 4 timmar dagligen, kan förläggas till eftermiddagarne

Uppsala den 23 april 1907.

Curt Wallis.

Hjalmar Öhrvall.»

Riksdagen, som anser ifrågavarande framställning synnerligen beaktansvärd och de föreslagna åtgärderna för bibringande af lärarne vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken utbildning för meddelande af undervisning i de viktiga ämnena hälsolära och alkohologi i hufvudsak ägnade att leda till ett godt resultat i ifrågavarande hänseende, har således ansett sig böra bifalla motionen, därvid Riksdagen förutsätter, att Eders Kungl. Maj:t kommer att meddela de närmare besämmelser, som för undervisningens ordnande äro erforderliga. Det har visserligen icke undgått Riksdagens uppmärksamhet, att förläggandet, såsom föreslagits, af

de planerade kurserna till månaderna september—november, eller således under större delen af höstterminen, torde komma att i vissa fall, på grund af omöjlighet att erhålla vikarie, bereda svårigheter för läroanstalterna att bevilja vederbörande lärare tjänstledighet för beivrandet af kursen, men då den föreslagna anordningen endast är att betrakta såsom ett försök, har Riksdagen icke velat endast på grund af denna befarade svårighet motsätta sig beviljande af anslag för ändamålet. Beträffande sättet för anskaffande af de erforderliga medlen, lär det icke låta sig göra att redan för nästkommande år taga i anspråk den för nykterhetens främjande afsedda andelen i inflytande brännvinsmedel, hvilken andel först under år 1909 blir disponibel. Skulle däremot kurser af ifrågavarande slag jämväl för framtiden anses böra anordnas, torde ofvanberörda medel böra i första hand för ändamålet anlitas. Vidkommande storleken af det erforderliga anslaget har Riksdagen icke haft annat att erinra mot det åskade beloppet, än att detsamma synes utan olägenhet kunna afjämnas till 25,000 kronor.

Riksdagen har alltså, i anledning af förevarande motion, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 25,000 kronor till *anordnande af en utbildningskurs i hälsolära och alkohologi för ämneslärare vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken*, enligt de närmare bestämmelser Eders Kungl. Maj:t kan komma att utfärda.

De tekniska läroverken.

106:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels bevilja *tillfällig löneförbättring* för år 1908 till belopp af 1,000 kronor för enhvar af följande *lektorer vid tekniska högskolan*, nämligen lektorerna i beskrifvande geometri och ritkonst, i allmän fysik, i skeppsbyggnadskonst, i metallurgi och hyttkonst, i geodesi och topografi, i konstruktion af maskinelement och hissinfästningar, i elementarmekanik och beskrifvande maskinlära samt i elektrokemi, äfvensom förklara, att af nämnda tillfälliga löneförbättring 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

dels och på extra stat för år 1908 bevilja för omförmälda tillfälliga löneförbättring 8,000 kronor och till *förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska högskolan* 17,500 kronor, tillhopa 25,500 kronor.

För tillfällig löneförbättring för vissa lektorer vid tekniska högskolan beviljade 1906 års Riksdag ett anslag af 8,000 kronor eller enahanda belopp, som nu föreslagits. Vid nämnda års riksdag anslogs därjämte till

förstärkning af lärarkrafterna vid nämnda högskola ett belopp af 16,500 kronor; det af Eders Kungl. Maj:t nu äskade anslaget för ifrågavarande ändamål uppgår till 17,500 kronor eller till samma belopp, som af 1905 års Riksdag för ändamålet beviljades.

På de af departementschefen anförda skäl har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels beviljat tillfällig löneförbättring för år 1908 till belopp af 1,000 kronor för enhvar af följande lektorer vid tekniska högskolan, nämligen lektorerna i beskrifvande geometri och ritkonst, i allmän fysik, i skeppsbyggnadskonst, i metallurgi och hyttkonst, i geodesi och topografi, i konstruktion af maskinelement och hissinnrättningar, i elementarmekanik och beskrifvande maskinlära samt i elektrokemi, af hvilken tillfälliga löneförbättring 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar,

dels ock på extra stat för år 1908 beviljat för omförmälda tillfälliga löneförbättring 8,000 kronor och till förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska högskolan 17,500 kronor, tillhopa 25,500 kronor.

107:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till anskaffande af *undervisningsmaterieell för tekniska högskolans maskinlaboratorium* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 15,279 kronor.

Ifrågavarande anslag är afsedt att användas på sätt följande kostnadsberäkning utvisar:

1 <i>dieselmotor</i> å 10 hästkrafter med ljuddämpare och rörledningar inom maskinrummet, fullt uppsatt å förut färdig grund	kronor 4,880: —	
1 <i>avancemotor</i> å 10 hästkrafter med ljuddämpare och rörledningar (afloppsroret endast till ljuddämparen)	» 1,650: —	
	Summa kronor 6,530: —	
Afgår 20 % rabatt för tekniska högskolan	» 1,306: —	kronor 5,224: —
Aflopps- och kylvattenrör, grunder och diverse till båda maskinerna	» 1,600: —	
Emballage, frakt och uppsättning af avancemotorn	» 200: —	
	Transport kronor 7,024: —	

Transport kronor 7,024: —

Anordning för högtrycksturbinmodeller:

Elektromotorpump (M) om 150 min. lit. med remskifva och igångsätt- ningsmotstånd, enligt anbud från firman Zander & Ingeström.....	kronor 1,810: —	
2 stycken ventiler N och O	» 75: —	
Tilledningsrör från vattenledningen.....	» 100: —	
Luftklocka L	» 80: —	
Inloppsrör med munstycken D och E	» 125: —	
Manometer	» 50: —	
Turbinstativ B	» 100: —	
Stänkskärm A	» 40: —	
Turbinaxel med lager F, G, H, K	» 70: —	
3 stycken turbinhjul	» 600: —	
Afloppsrör med slang C	» 15: —	
Bromsskifva	» 60: —	
Modeller	» 150: —	
Uppställningsbord	» 100: —	kronor 3,375: —

Anordning för lågtrycksturbinmodeller:

4 stycken båtcisterner A, B, C, D, ritn. 2,	kronor 1,300: —	
1 » skjutlucka H	» 30: —	
1 » öfverfallsbord I	» 50: —	
1 » bräddaflopp G	» 60: —	
2 stycken galler	» 50: —	
2 » länsventiler K	» 40: —	
4 meter 150 millimeter flänsrör med krökar	» 160: —	
2 stycken flottörer	» 85: —	
Centrifugalpump om 2,000 min. lit., enligt anbud från firman Zander & Ingeström	» 420: —	
Rem till d:o	» 40: —	
Lågtrycksturbin med fundamentring och bromsskifva, ritn. 4, 5 och 6	» 965: —	

Transport kronor 3,200: — kronor 10,399: —

Transport kronor 3,200: — kronor 10,399: —		
2 stycken extra turbinhjul med led-		
skenor	»	500: —
1 stycke extra sugrör	»	60: —
Bromsningsanordning	»	40: —
Målning af cisternerna	»	180: —
Transport och uppsättning	»	200: —
Cementgrundsarbeten	»	50: —
		kronor 4,230: —
Elektriska ledningar	»	250: —
Konstruktionsritningar	»	400: —
		Summa kronor 15,279: —

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till anskaffande af undervisningsmateriell för tekniska högskolans maskinlaboratorium på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 15,279 kronor.

108:o) Eders Kungl. Maj:t har förslagit Riksdagen att dels bevilja *tillfällig löneförbättring för år 1908 åt följande lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt* med

för föreståndaren	kronor 1,000: —
» 9 lektorer 1,000 kronor hvardera	» 9,000: —
» läraren i verkstadsarbete	» 500: —
» andre läraren i byggnadslära	» 500: —
» » » i matematik	» 750: —
» » » i allmän kemi	» 750: —
» läraren i skeppsbyggeri	» 750: —
» » i frihandsteckning	» 650: —

dels förklara, att af den lektorerna tillkommande löneförbättringen 500 kronor skulle betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar,

dels ock för nu ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 13,900 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen å extra stat för år 1907 anslagit ett belopp af 12,900 kronor. Den för nästa år föreslagna förhöjningen af anslaget är föranledd däraf, att den blifvande innehafvaren af det under punkt 21 här ofvan omförmälda nya lektoratet i ämnena mekanik och matematik vid läroantalten ifrågasatts skola komma i åtnjutande af tillfällig löneförbättring i likhet med öfriga lektorer.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels beviljat tillfällig löneförbättring för år 1908 åt följande lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt med

för föreståndaren	kronor 1,000: —
» 9 lektorer 1,000 kronor hvardera »	9,000: —
» läraren i verkstadsarbete..... »	500: —
» andre läraren i byggnadslära	500: —
» » » i matematik	750: —
» » » i allmän kemi	750: —
» läraren i skeppsbyggeri	750: —
» » i frihandsteckning..... »	650: —

skolande af den lektorerna tillkommande löneförbättringen 500 kronor betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar; dels ock för nu ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 13,900 kronor.

109:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad förut ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat:

dels till *förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska skolan i Stockholm* 2,000 kronor;

dels ock till inköp och underhåll af *inventarier och undervisningsmateriell vid samma skola* 750 kronor;

eller tillhopa 2,750 kronor.

110:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för uppehållande af verksamheten vid *tekniska elementarskolan i Norrköping* på extra stat för år 1908 anvisat till betjäningens aflöning 250 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,300 kronor, till assistenter och repetitörer 400 kronor, till undervisningen i främmande språk 400 kronor, till höjd aflöning åt läraren i frihandsteckning 150 kronor samt till bibliotek och samlingar 300 kronor, eller tillhopa 2,800 kronor.

111:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande af verksamheten vid *tekniska elementarskolan i Malmö* på extra stat för år 1908 anvisa till betjäningens aflöning 1,000 kronor, till lyshållning, upp-

värmning m. m. 2,200 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 4,500 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 5,000 kronor, till en parallellafdelning i tredje årskursen 1,000 kronor, till inköp af undervisningsmateriell 750 kronor, till inredning af ny verkstad och inköp af verkstadsmateriell 13,842 kronor samt till inredning af nya laboratorier 5,000 kronor, eller tillhopa 33,292 kronor.

För hvarterdera af åren 1904—1907 har Riksdagen på extra stat anvisat för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö:

till betjäningens aflöning	kronor	850: —
» lyshållning, uppvärmning m. m.	»	1,700: —
» en parallellafdelning i första årskursen	»	3,500: —
» en parallellafdelning i andra årskursen	»	4,000: —
» en parallellafdelning i tredje årskursen	»	1,500: —
» inköp af undervisningsmateriell	»	500: —
Summa kronor		12,050: —.

De af Eders Kungl. Maj:t för år 1908 under förenämnda poster föreslagna belopp uppgå tillhopa till 14,450 kronor, utvisande sålunda en förhöjning med 2,400 kronor. Tvenne nya poster hafva därjämte upptagits uti Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, nämligen till inredning af ny verkstad och inköp af verkstadsmateriell 13,842 kronor samt till inredning af nya laboratorier 5,000 kronor.

Anslaget för uppsättning af den nya verkstaden är afsedt att användas på sätt följande kostnadsberäkning utvisar:

1 amerikansk gängsvarf	kronor	1,220: —
revolverhufvud till densamma	»	520: —
apparat för konisk svarfning	»	210: —
1 amerikansk pelarborrmaskin	»	1,040: —
1 universal fräsmaskin	»	2,860: —
fräsar till densamma	»	600: —
6 mindre gängskärningssvarfvar, däraf en med genom- borrad spindel	»	3,600: —
1 smärgelslipmaskin med skifvor	»	110: —
takrörelse till densamma	»	47: —
6 själfcenterande chuckar	»	300: —
15 nya skrufstycken à 32 kronor	»	480: —
1 ventilator med tillbehör	»	185: —

Transport kronor 11,172: —

	Transport kronor	11,172: —
10 remskifvor	»	120: —
2 elektromotorer för direkt koppling å fräsmaskin och borrmaskin	»	810: —
1 uppsättning nya smidesverktyg	»	100: —
1 uppsättning nya spiralborrar	»	200: —
1 sats brotscher	»	100: —
1 uppsats gängverktyg	»	340: —
flyttning och montering af förhandenvarande maskiner och axelledningar	»	1,000: —
	Summa kronor	13,842: —

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Majts förevarande framställning, för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö på extra stat för år 1908 anvisat till betjäningens aflöning 1,000 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,200 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 4,500 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 5,000 kronor, till en parallellafdelning i tredje årskursen 1,000 kronor, till inköp af undervisningsmateriell 750 kronor, till inredning af ny verkstad och inköp af verkstadsmateriell 13,842 kronor samt till inredning af nya laboratorier 5,000 kronor, eller tillhopa 33,292 kronor.

112:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro på extra stat för år 1908 anvisa till höjda aflöningar åt extra lärarna i svenska språket, främmande språk, frihandsteckning och modellering 825 kronor, till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen 100 kronor, till arfvode åt extra lärare för undervisning i parallellklasser 13,075 kronor, till biträden i landtmäteri m. m. 200 kronor, till biträden på verkstaden 1,570 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor och till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, eller tillhopa 19,920 kronor.

För innevarande år har Riksdagen för uppehållande af verksamheten vid ifrågavarande skola på extra stat anvisat ett belopp af 18,045 kronor eller med afdrag af 2,000 kronor, som beräknats för inköp af en snabb-svarf, 16,045 kronor. Den för år 1908 äskade förhöjningen af anslaget är afsedd dels till höjda arvoden åt extra lärarna, dels till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen, dels ock till ökad aflöning åt betjäningen. De nu upptagna posterna »biträden i landtmäteri m. m.» och »biträden på verkstaden» hafva med enahanda belopp, som nu

föreslagits, under föregående år ingått uti de för parallellafdelningarna anslagna summor. I afseende å posten »lyshållning, uppvärmning m. m.» har icke någon förändring vidtagits.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro på extra stat för år 1908 anvisat till höjda aflöningar åt extra lärarna i svenska språket, främmande språk, frihandsteckning och modellering 825 kronor, till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen 100 kronor, till arfvode åt extra lärare för undervisning i parallellklasser 13,075 kronor, till biträden i landtmåteri m. m. 200 kronor, till biträden på verkstaden 1,570 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor och till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, eller tillhopa 19,920 kronor.

113:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för uppehållande af verksamheten vid *tekniska elementarskolan i Borås* på extra stat för år 1908 anvisat till undervisning i verkstadsarbete 700 kronor, till undervisning i svenska och främmande språk 500 kronor, till undervisning i frihandsteckning 200 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,600 kronor, eller tillhopa 3,850 kronor.

114:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand på extra stat för år 1908 anvisa till undervisning i svenska språket 200 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,900 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till förhöjning af arfvodet till gymnastiklärare 290 kronor, eller tillhopa 4,640 kronor.

För uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand har Riksdagen på extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 4,350 kronor. Den nu äskade förhöjningen af anslaget är afsedd att användas till beredande af daglig gymnastikundervisning vid skolan.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand på extra stat för år 1908 anvisat till undervisning i svenska språket 200 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,900 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till förhöjning af arfvodet till gymnastiklärare 290 kronor, eller tillhopa 4,640 kronor.

115:o) Sedan 1906 års Riksdag, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, till understöd för tre år åt *lägre tekniska yrkesskolor* på i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1906 omförmäldt villkor rörande bidrag från vederbörande kommun samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor beviljat ett anslag af 270,000 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 90,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af förenämnda redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 90,000 kronor.

Det vid anslaget fästade villkor är, att det bidrag, som af de beviljade medlen kommer att utbetalas till understöd åt en skola, icke må öfverskjuta hvad vederbörande kommun kontant tillskjuter till skolan.

Riksdagen har till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 90,000 kronor.

116:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter*, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 3,000 kronor.

Då det synes önskvärdt, att föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter må beredas tillfälle att genom resor vidga sina kunskaper och sin erfarenhet inom området för sin verksamhet, samt Riksdagen icke haft anledning till erinran mot beloppet af det äskade anslaget, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 3,000 kronor.

117:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till understöd för uppehållande af *slöjdföreningens i Göteborg skola*, på extra stat för år 1908 beviljat ett belopp af 30,000 kronor, att under villkor att Göteborgs stad för skolan tillskjuter minst lika mycket för år 1908 äfvensom på de öfriga villkor, som Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ställas till styrelsens för skolan förfogande för därmed afsedt ändamål.

Gymnastiska centralinstitutet.

118:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för uppehållande af *undervisningen i den kvinnliga lärokursen vid gymnastiska centralinstitutet* med ett ökad antal elever anvisat på extra stat för år 1908 ett belopp af 4,700 kronor.

Farmaceutiska institutet.

119:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen

dels medgifva, att *extra ordinarie professorerna vid farmaceutiska institutet* må för år 1908 åtnjuta *tillfällig löneförbättring*, som skall utgå till den, som innehar begynnelselönen eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, med 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, samt till den, som berättigats uppbära två ålderstillägg, med 500 kronor, att tilläggas lönen,

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1908 anvisa ett förslagsanslag af 1,500 kronor.

Då billigheten synes fordra, att de extra ordinarie professorerna vid farmaceutiska institutet må komma i åtnjutande af sådan tillfällig löneförbättring, som för innevarande år tillkommer vissa lärare vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet, och som äfven för år 1908 af Riksdagen beviljats, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels medgifvit, att extra ordinarie professorerna vid farmaceutiska institutet må för år 1908 åtnjuta *tillfällig löneförbättring*, som skall utgå till den, som innehar begynnelselönen eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, med 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, samt till den, som berättigats uppbära två ålderstillägg, med 500 kronor, att tilläggas lönen,

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1908 anvisat ett förslagsanslag af 1,500 kronor.

120:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för *farmaceutiska institutets behof* på extra stat för år 1908 anvisa följande belopp: till ökad ersättning åt sekreterare och kamrerare 500 kronor, till egendomens underhåll, renhållning och diverse 2,000 kronor, till bränsle, gas, vatten m. m.

500 kronor och till städning af lokalerna m. m. 600 kronor, eller sammanlagdt 3,600 kronor.

För farmaceutiska institutets verksamhet har Riksdagen å extra stat för innevarande år anvisat ett belopp af 2,150 kronor. Den nu föreslagna förhöjningen af de uti ifrågavarande anslag ingående posterna till egenomens underhåll m. m. samt till städning af lokalerna är föranledd af den utvidgning af institutets lokaler, hvartill Riksdagen år 1905 anvisat medel.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för farmaceutiska institutets behof på extra stat för år 1908 anvisat följande belopp:

till ökad ersättning åt sekreterare och kamrerare 500 kronor, till egenomens underhåll, renhållning och diverse 2,000 kronor, till bränsle, gas, vatten m. m. 500 kronor och till städning af lokalerna m m. 600 kronor, eller sammanlagdt 3,600 kronor.

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen.

121:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1904—1907 ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 3,000 kronor till anordnande af *repetitionskurser för äldre barnmorskor* och till beredande, såvidt ske kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna däri under den tid, de genomgå dessa kurser.

Vetenskapsakademien.

122:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja 2,000 kronor för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en *internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur* samt 1,600 kronor för upprätthållande af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrå för Sverige.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en internationell, fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur på extra stat för år 1908 anvisat 2,000 kronor;

dels ock för upprätthållande under samma år af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrån för Sverige beviljat på extra stat för år 1908 ett belopp af 1,600 kronor.

123:o) Sedan 1906 års Riksdag, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, under förutsättning att Sverige kommer att för åren 1907—1916 deltaga i kostnaderna för *den internationella jordmätningen*, till bestridande af den på Sverige belöpande andelen i dessa kostnader beviljat ett anslag af 14,240 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisat 1,424 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af förenämnda redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ytterligare 1,424 kronor.

Riksdagen har till bestridande af den på Sverige belöpande andelen i kostnaderna för den internationella jordmätningen af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisat ytterligare 1,424 kronor.

124:o) Uti en till Riksdagen den 1 februari 1907 aflåten proposition, n:o 46, har Eders Kungl. Maj:t under återuppläggande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till afslutande af de arbeten, som ännu återstå för fullbordande af Sveriges andel i det på 1860-talet påbörjade s. k. *medeleuropeiska gradmätningsarbetet* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 6,200 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till afslutande af de arbeten, som ännu återstå för fullbordande af Sveriges andel i det på 1860-talet påbörjade s. k. *medeleuropeiska gradmätningsarbetet*, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 6,200 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.

125:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts i punkterna 33 och 129 under åttonde hufvudtiteln gjorda framställning har Riksdagen till tackande af brist, som uppstått å det i vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens stat uppförda anslaget för *tryckningskostnader*, på extra stat för år 1908 beviljat ett belopp af 3,000 kronor.

126:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad under innevarande år ägt rum, till arfvoden åt extra biträden vid ordnandet och vården af de under vitterhets-,

historie- och antikvitetsakademiens inseende ställda samlingar äfvensom till aflöning åt vaktbetjäning vid samlingarnas förevisande på extra stat för år 1908 uppfört ett anslag af 4,000 kronor.

127:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för vidtagande af åtgärder till bevarande af Kronobergs slottsruin anvisa ett belopp af 5,750 kronor, dock under villkor att föreningen för nämnda ruins bevarande tillskjuter motsvarande belopp, hvori må inberäknas hvad föreningen redan utgifvit för ändamålet.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 5,750 kronor för vidtagande af åtgärder till bevarande af Kronobergs slottsruin, dock under villkor att föreningen för nämnda ruins bevarande tillskjuter motsvarande belopp, hvori må inberäknas hvad föreningen redan utgifvit för ändamålet.

128:o) Uti en till Riksdagen den 8 mars 1907 aflåten proposition, n:o 104, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att till inköp för statens räkning af den kvarstående delen af Dädesjö församlings gamla kyrka och den mark, hvarå den finnes uppförd, äfvensom till utförande af erforderliga restaureringsarbeten å kyrkan på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

Sedan ifrågavarande proposition aflåtits, har Dädesjö församling, på därom gifven anledning, å kyrkostämma den 26 mars 1907 förklarat, att församlingen mot ersättning, i enlighet med förut å kyrkostämma den 11 oktober 1906 fattadt beslut, af 3,500 kronor öfverläte till staten för vård och underhåll den på församlingens nuvarande begravningsplats belägna gamla kyrkan jämte den grund, hvarå kyrkan vore uppförd, att af staten öfvertagas med full äganderätt eller den rätt, som församlingen hade till kyrkan och dess grund; att församlingen lämnade fritt tillträde till kyrkan på så sätt att staten tillförsäkrades, att den väg, som ginge förbi och intill kyrkans ingång öfver kyrkogården och kyrkbacken till allmänna landsvägen, finge för ändamålet begagnas, samt att församlingen förbunde sig dels att tåla det intrång å marken närmast kyrkan, som kunde blifva nödvändigt vid eventuella reparationer å kyrkan, dels ock att icke upptaga nya grafvar eller verkställa gräfningar närmare kyrkans murar än på ett afstånd af en meter, hvaremot staten icke finge låta uppsätta stängsel eller staket omkring kyrkan eller anbringa särskild port framför dess dörrar eller upptaga ny väg till eller omkring kyrkan.

Kammarkollegium har därefter uti infordradt utlåtande af den 11 april 1907 upplyst, att kyrkotomten i kameralt hänseende måste anses inbegripen under Dädesjö kyrkoherdeboställe, hvilket uti jordeboken vore upptaget bland »kronoegendomar under allmän disposition, boställen» såsom 1½ mantal Dädesjö Prästegård N:o 1. Därjämte har kollegium hemställt, att den kvarstående delen af kyrkan måtte på de af församlingen å kyrkostämman den 26 mars 1907 närmare angifna villkor för statens räkning förvärfvas, samt att Eders Kungl. Maj:t, i sammanhang med fattande af beslut därutinnan, måtte föreskrifva, att den tomt, hvarå kyrkan vore uppförd, skulle, behörigen uppmätt och kartlagd, så vidt laga hinder ej mötte, för alltid afsöndras från kyrkoherdebostället 1½ mantal Dädesjö Prästegård N:o 1.

Då bevarandet af den återstående delen af Dädesjö gamla kyrka synes, på grund af byggnadens betydelse i antikvariskt och konsthistoriskt afseende, böra genom statens medverkan betryggas, har Riksdagen, som gillar kammarkollegii förslag i afseende å afsöndrande, så vidt laga hinder icke möter, af den tomt, hvarå kyrkan är belägen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till inköp för statens räkning af den kvarstående delen af Dädesjö församlings gamla kyrka och den mark, hvarå den finnes uppförd, äfvensom till utförande af erforderliga restaureringsarbeten å kyrkan på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 4,000 kronor.

Akademien för de fria konsterna.

129:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 132 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1908 anvisa dels för ersättande af ett utaf statskontoret gjordt förskott till bekostande af åtgärder för undanröjande af sanitära olägenheter uti det under akademiens inseende ställda läroverkets lokaler ett belopp af 1,295 kronor, dels ock för vidtagande af de ytterligare åtgärder, som för samma ändamål äro erforderliga, ett belopp af 15,172 kronor, eller sålunda tillhopa 16,467 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1908 anvisat

dels för ersättande af omförmälda, af statskontoret gjorda förskott till bekostande af åtgärder för undanröjande af sanitära olägenheter uti det under akademiens för de fria konsterna inseende ställda läroverkets lokaler ett belopp af 1,295 kronor,

dels ock för vidtagande af de ytterligare åtgärder, som för samma ändamål äro erforderliga, ett belopp af 15,172 kronor, eller sålunda tillhoppa 16,467 kronor.

Musikaliska akademien.

130:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa dels för anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium samt beredande af tillfälle för vissa elever vid konservatoriet till profundervisning i skola 6,932 kronor, dels ock till inköp och inbindning af musikalier och böcker m. m. för akademiens bibliotek 1,000 kronor.

För anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium m. m. har Riksdagen under en följd af år beviljat anslag å extra stat med ett årligt belopp af 6,532 kronor; till inköp och inbindning af musikalier och böcker m. m. har däremot icke å extra stat utgått något anslag.

Då anslag till komplettering af musikaliska akademiens bibliotek synes vara af behovet påkalladt samt Riksdagen icke haft något i öfrigt att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1908 anvisat

dels för anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium samt beredande af tillfälle för vissa elever vid konservatoriet till profundervisning i skola 6,932 kronor,

dels ock till inköp och inbindning af musikalier och böcker m. m. för akademiens bibliotek 1,000 kronor.

Naturhistoriska riksmuseum.

131:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen på extra stat jämväl för år 1908 anvisat ett anslag af 3,500 kronor till *vård, underhåll och förkofran af naturhistoriska riksmuseets etnografiska afdelning*.

132:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen på extra stat jämväl för år 1908 anvisat ett belopp af 2,000 kronor till inköp och insamling af naturalier vid *naturhistoriska riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter*, till arbetsbiträden därstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter.

Meteorologiska centralanstalten.

133:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat

dels till *upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst* vid meteorologiska centralanstalten 10,250 kronor, hvaraf 1,100 kronor såsom personligt tillägg i arfvodet åt amanuensen vid anstalten Nils Ekholm samt 3,000 kronor såsom arfvode åt en andre amanuens med hufvudsaklig uppgift att biträda vid väderlekstjänsten om förmiddagarna under hela året och med skyldighet att, om så påfordras, mot en särskild ersättning af 600 kronor biträda vid väderlekstjänsten om eftermiddagarna under månaderna juli—september;

dels ock till *upprätthållande af två meteorologiska stationer*, den ena i Gellivare och den andra i norra Värmland eller i norra Dalarna, 600 kronor.

134:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag från Sverige för åren 1908—1910 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling *publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren* bevilja ett anslag af 2,160 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 720 kronor.

Såsom bidrag från Sverige för nämnda ändamål för åren 1905—1907 anvisade 1906 års Riksdag på extra stat för år 1907 ett belopp af 2,160 kronor; det för åren 1908—1910 nu äskade beloppet uppgår till enahanda summa.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, såsom bidrag från Sverige för åren 1908—1910 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling *publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren* beviljat ett anslag af 2,160 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 720 kronor.

135:o) Uti särskild proposition (n:o 3) af den 21 december 1906 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till utförande under meteorologiska centralanstaltens ledning och kontroll af vissa *meteorologiska observationer för en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten* på extra stat för år 1908 under riksstatens åttonde hufvudtitel anvisa ett belopp af 10,800 kronor.

Riksdagen får till en början erinra därom, att Riksdagen den 13 nästlidne april beslutat, att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i stats-

rådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 21 december 1906 angifna grunder, en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten skall företagas under ledning af en särskild för ändamålet bildad hydrografisk byrå samt att för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1908 beviljats ett anslag af 40,800 kronor.

På grund af hvad sålunda i ärendet förekommit, har Riksdagen, som icke haft något att erinra mot beloppet af det äskade anslaget, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till utförande under meteorologiska centralanstaltens ledning och kontroll af vissa meteorologiska observationer för en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,800 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

136:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 139 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att för *uppförande vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodan* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de för ändamålet upprättade ritningar och kostnadsförslag af *en nybyggnad, afsedd att inrymma portvaktslägenhet och försäljningslokal*, å extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 12,500 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, som icke haft något att erinra mot de upprättade ritningarna och kostnadsförslaget, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för uppförande vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de för ändamålet upprättade ritningar och kostnadsförslag af *en nybyggnad, afsedd att inrymma portvaktslägenhet och försäljningslokal*, å extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 12,500 kronor.

137:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen till *handtverksskolan i Kristinehamn för blinda* på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag till enahanda belopp, som för detta ändamål under närmast föregående år anvisats, eller 10,000 kronor.

138:o) På grund af hvad Eders Kungl. Maj:t därom föreslagit har Riksdagen på extra stat för år 1908 anvisat:

dels till *tryckning af blindskrifter* 2,500 kronor;

dels ock till *understöd åt blindlärarelever* samt till *reseunderstöd åt blindlärare* 1,200 kronor.

139:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1901—1907 ägt rum, till *resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor* (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter), på de villkor och under de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 1,000 kronor.

Undervisningsanstalter för vanföra.

140:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 12,000 kronor att användas dels i öfverensstämmelse med de af departementschefen till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 angifna grunder till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm af föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade *undervisningsanstalterna för vanföra* dels ock för bekostande af dessa anstalters inspektion.

Diverse anslag.

141:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för beredande af *religionsvård åt svenska sjömän i utländska hamnar* samt åt andra därstädes sig uppehållande landsmän, å extra stat för år 1908 anvisa 25,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen under de senare åren å extra stat beviljat ett årligt anslag af 15,000 kronor.

Den för år 1908 föreslagna förhöjningen af anslaget är föranledd af behovet att anställa assistenter åt sjömanspastorerna i London, West-Hartlepool och vid de nordfranska hamnarna samt en särskild sjömanspastor i Stettin.

På de af departementschefen anförda skäl har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för beredande af religionsvård åt svenska sjömän i utländska hamnar samt åt andra därstädes sig uppehållande landsmän å extra stat för år 1908 anvisat 25,000 kronor.

142:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till aflöning åt *pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 6,000 kronor.

På de af departementschefen anförda skäl har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till aflöning åt pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 6,000 kronor.

143:o) Sedan 1905 års lagtima Riksdag, i anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, för anställande under åren 1906—1908 af en *extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gellivare—Riksgränsen* beviljat 10,500 kronor, och däraf på extra stat för ett hvar af åren 1906 och 1907 anvisats 3,500 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af det sålunda beviljade anslaget på extra stat för år 1908 anvisa återstående beloppet 3,500 kronor.

Riksdagen har för anställande af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gellivare—Riksgränsen af förut beviljadtt anslag å extra stat för år 1908 anvisat återstående beloppet 3,500 kronor.

144:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att bevilja till *anställande af fyra kontraktsadjunkter inom lappmarken* 24,000 kronor och till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 3,900 kronor samt att på extra stat för år 1908 anvisa af anslaget till kontraktsadjunkterna 8,000 kronor och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,300 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser rörande anslagens användande.

För treårsperioden 1905—1907 har Riksdagen beviljat anslag på extra stat till anställande af tre kontraktsadjunkter inom dåvarande Södra lappmarkens kontrakt samt de delar af dåvarande Västerbottens andra och tredje kontrakt, som tillhörde lappmarken, 18,000 kronor, dels ock till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 3,300 kronor. Af ifrågavarande anslag har för ett hvar af de till treårsperioden hörande åren anvisats af anslaget till anställande af kontraktsadjunkter 6,000 kronor samt af anslaget till reseersättningar 1,100 kronor.

Den nu föreslagna förhöjningen af anslagen är föranledd af behovet af att anställa en fjärde kontraktsadjunkt, med stationering vid det blifvande kapellet i Hvitträsk, till hvars uppförande Riksdagen beviljat anslag, samt med verksamhetsfält inom södra delen af Gellivare församling och angränsande trakter af Jockmocks församling, hvarigenom den kontraktsadjunkt, som nu tjänstgör inom Jockmocks, Kvikjocks och Gellivare lappmarksförsamlingar, skulle erhålla motsvarande minskning i sitt verksamhetsområde.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, beviljat till anställande af fyra kontraktsadjunkter inom lappmarken 24,000 kronor och till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 3,900 kronor samt på extra stat för år 1908 anvisat af anslaget till kontraktsadjunkterna 8,000 kronor och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,300 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser rörande anslagens användande.

145:o) Sedan 1905 års Riksdag, på grund af Eders Kungl. Maj:ts där-om gjorda framställning, på extra stat beviljat dels till anställande af *två kontraktsadjunkter* inom Västerbottens fjärde kontrakt 12,000 kronor, däraf 4,000 kronor att utgå under år 1906, dels till *resekostnadsersättning* åt dessa kontraktsadjunkter 1,500 kronor, däraf 500 kronor att utgå under år 1906, dels ock till *två stipendier* för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, 4,500 kronor, däraf 1,500 kronor att utgå under år 1906, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som kunde erfordras rörande anslagens användande, samt Riksdagen för hvartera af åren 1906 och 1907 anvisat af anslaget till anställande af dylika kontraktsadjunkter 4,000 kronor, af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 500 kronor och af anslaget till två stipendier 1,500 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa återstoden af de beviljade beloppen, nämligen af anslaget till kontraktsadjunkterna 4,000 kronor, af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 500 kronor samt af anslaget till stipendier 1,500 kronor.

Riksdagen har af förut beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisat:

dels till anställande af två kontraktsadjunkter inom Västerbottens fjärde kontrakt 4,000 kronor;

dels till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 500 kronor;

dels ock till två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, 1,500 kronor;

med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande anslagens användande.

146:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *resestipendier åt prästmän*, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa 8,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen för hvartera af åren 1901—1907 på extra stat anvisat 5,000 kronor.

Då det anslagsbelopp, som hittills för ändamålet beviljats, visat sig icke kunna motsvara de kraf, som ställts på detsamma, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till resestipendier åt prästmän, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisat 8,000 kronor.

147:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1903—1907 ägt rum, till bestridande af *kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen* på extra stat för år 1908 anvisat ett förslagsanslag å 10,000 kronor.

148:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *fullbordande af den nya kapellbyggnaden i Tärna församling* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af öfverintendentsämbetet upprättade ritningar på extra stat för år 1908 anvisa 12,932 kronor.

Då det af 1896 års Riksdag till uppförande af ny kapellbyggnad i Tärna kapellförsamling beviljade anslag 18,500 kronor, på grund af de utaf departementschefen nu omförmälda omständigheter, icke förslår till fullbordande af byggnaden, samt Tärna församling icke lärers äga förmåga att kunna med egna medel bringa kapellbyggnaden till stånd, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till fullbordande af den nya kapellbyggnaden i Tärna församling i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af öfverintendentsämbetet upprättade ritningar på extra stat för år 1908 anvisat 12,932 kronor.

149:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hos öfverintendentsämbetet upprättade ritningar af en *kapellbyggnad i Gargnäs by* af Sorsele församling bevilja ett belopp af 36,465 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa 10,000 kronor.

Då genom den i ärendet förebragta utredningen behovet af en gudstjänstlokal i Gargnäs by får anses ådagalagd samt församlingen endast med svårighet synes kunna själf bestrida kostnaderna för densamma, har Riksdagen ansett, att statsunderstöd, såsom förut i liknande fall ägt rum, bör för ändamålet utgå. Riksdagen har emellertid icke kunnat undgå att finna det föreliggande förslaget väl dyrbart, särskildt med hänsyn därtill att gudstjänst endast sex gånger om året skulle hållas i den tillämnade kapellbyggnaden; och har Riksdagen, som ansett, att en för sitt ändamål fullt lämplig gudstjänstlokal bör kunna erhållas för en väsentligt lägre kostnad, funnit sig böra för ändamålet bevilja ett till 20,000 kronor

minskadt belopp. Något hinder lär dock härigenom icke möta för att, därest erforderliga medel kunna af församlingen uppbringas, kapellbyggnaden må utföras i öfverensstämmelse med de redan upprättade ritningarna.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, i anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för uppförande af en gudstjänstlokal i Gargnäs by af Sorsele församling beviljat ett belopp af 20,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisat 10,000 kronor.

150:o) Uti en till Riksdagen den 22 mars 1907 aflåten proposition (n:o 144) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, under medgifvande, såvidt angår kronan tillhörig andel i Sjougnäsets bys oskiftade mark, att erforderlig byggnadsplats för ändamålet utan ersättning upplåtes samt under villkor att motsvarande upplåtelse sker beträffande den del af den oskiftade marken, som tillhör annan än kronan, till *uppförande* å angifven plats i *Sjougnäsets kapellag* inom Frostvikens församling *af ett nytt kapell*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet omnämnda, genom öfverintendentsämbetets försorg upprättade ritningar, på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 15,500 kronor.

Då af den i ärendet förebragta utredningen synes ådagalagdt, att en ny kapellbyggnad i Sjougnäsets kapellag är af behovet påkallad samt att Frostvikens församling icke är i stånd att anskaffa härför erforderliga medel, har Riksdagen ansett understöd af statsmedel böra utgå för att möjliggöra det nya kapellets uppförande.

Riksdagen, som icke haft något att erinra vare sig mot den föreslagna markupplåtelsen eller mot de upprättade ritningarna och kostnadsförslaget, har alltså, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, under medgifvande, såvidt angår kronan tillhörig andel i Sjougnäsets bys oskiftade mark, att erforderlig byggnadsplats för ändamålet utan ersättning upplåtes, samt under villkor att motsvarande upplåtelse sker beträffande den del af den oskiftade marken, som tillhör annan än kronan, till uppförande å angifven plats i Sjougnäsets kapellag inom Frostvikens församling af ett nytt kapell, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet omnämnda, genom öfverintendentsämbetets försorg upprättade ritningar, på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 15,500 kronor.

151:o) Sedan 1905 års Riksdag, med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, såsom bidrag till *invändig restaurering af*

Strängnäs domkyrka i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet upprättade, i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 omförmälda ritningar och med iakttagande af vissa i domkapitlets i Strängnäs utlåtande den 30 juli 1903 ifrågakämda inskränkningar i restaureringsplanen, beviljat ett anslag af 49,200 kronor, samt däraf på extra stat anvisats för år 1906 ett belopp af 19,200 kronor och för år 1907 ett belopp af 15,000 kronor, så har Eders Kungl. Maj:t i punkten 153 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att af omförmälda, redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstoden, 15,000 kronor.

Riksdagen har, såsom bidrag till invändig restaurering af *Strängnäs domkyrka* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet upprättade, i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 omförmälda ritningar och med iakttagande af vissa i domkapitlets i Strängnäs utlåtande den 30 juli 1903 ifrågakämda inskränkningar i restaureringsplanen, af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisat återstoden, 15,000 kronor.

152:o) Uti en till Riksdagen den 22 februari 1907 aflåten proposition, n:o 68, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till anordnande af erforderlig *arkivlokal i domkapitelshuset i Västerås* samt nämnda byggnads iståndsättande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af öfverintendentsämbetet i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 22 januari 1907 förordadt förslag på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 15,000 kronor.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till anordnande af erforderlig *arkivlokal i domkapitelshuset i Västerås* samt nämnda byggnads iståndsättande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af öfverintendentsämbetet i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t den 22 januari 1907 förordadt förslag på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 15,000 kronor.

153:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts i punkt 154 under åttonde hufvudtiteln därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åtskilliga föregående år ägt rum, jämväl för år 1908 på extra stat anvisat ett belopp af 2,000 kronor till *svenska fornskriftsällskapet*.

154:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning har Riksdagen till understöd åt *samfundet för utgifvande af handskrifter*

rörande *Skandinaviens historia* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 1,000 kronor under villkor att samfundet till ecklesiastikdepartementet aflämnar 50 exemplar af den för anslagsåret afsedda publikationen.

155:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen på extra stat för år 1908 till *nordiska museet* anvisat ett belopp af 50,000 kronor, att, under villkor att utaf ledamöterna i museets nämnd en är af Eders Kungl. Maj:t förordnad, äfvensom på de öfriga villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

156:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1903—1907 ägt rum, till *kulturhistoriska museet i Lund* på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 5,000 kronor, att ställas till styrelsens för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

157:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften *Nordiskt medicinskt arkiv* för år 1908 på extra stat anvisat ett anslag af 5,000 kronor.

158:o) Uti särskilda inom Riksdagen väckta motioner har föreslagits, att Riksdagen måtte besluta att till musikhistoriska museet tills vidare årligen under tre år anslå ett belopp af 3,000 kronor att utanordnas till museum på sätt och under villkor, som Eders Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt bestämma.

Då ett musikhistoriskt museum torde få anses vara af stor betydelse för studiet af och undervisningen i musikens historia samt då, enligt hvad i motionerna blifvit upplyst, genom enskilda personers åtgöranden grunden blifvit lagd till ett dylikt museum af särdeles värdefull art, har Riksdagen funnit sig böra bevilja det begärda anslaget. Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen till understöd åt »musikhistoriska museet» beviljat ett anslag af 9,000 kronor att utgå under tre år på de villkor och under de förbehåll, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, samt däraf på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 3,000 kronor.

159:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts i punkt 159 under åttonde hufvudtiteln därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åtskilliga föregående år ägt rum, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Acta mathematica*» på extra stat för år 1908 anvisat 3,000 kronor.

160:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 1,200 kronor till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften *Sfina*, dock med villkor att dess utgifvare öfverlämnar till universitetsbiblioteket i Uppsala 40 exemplar och till universitetsbiblioteket i Lund 20 exemplar af tidskriften för att användas för dessa biblioteks bytesverksamhet med utlandet.

161:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till understöd under de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1907 angifna villkor åt sådana anstalter och föreningar, som anordna *föreläsningskurser för arbetsklassen*, på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af 200,000 kronor, af hvilket anslag dock högst 4,000 kronor må kunna, på de villkor Eders Kungl. Maj:t bestämmer, användas till understöd åt sådana centrala anstalter, som förmedla föreläsningar af ifrågavarande slag och som åt lokala anstalter för sådana föreläsningar tillhandahålla passande åskådningsmateriell.

Riksdagen har ansett, att anslaget, hvilket för innevarande år utgår med ett belopp af 180,000 kronor, för att kunna motsvara de alltfjämt ökade krafven på understöd af staten för de ifrågavarande föreläsningarna, nu bör bestämmas till det belopp, som af Eders Kungl. Maj:t föreslagits.

Riksdagen har alltså, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till understöd under de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1907 angifna villkor åt sådana anstalter och föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 200,000 kronor, af hvilket anslag dock högst 4,000 kronor må kunna, på de villkor Eders Kungl. Maj:t bestämmer, användas till understöd åt sådana centrala anstalter, som förmedla föreläsningar af ifrågavarande slag och som åt lokala anstalter för sådana föreläsningar tillhandahålla passande åskådningsmateriell.

162:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till täckande af kostnaderna för de *föreläsningskurser*, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig af institution, som ej åt-

njuter särskildt till föreläsningskurser för arbetsklassen beviljadt statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person anordnade att under år 1908 eller senare hållas *utom universitetsstäderna*, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 6,000 kronor, däraf 3,000 kronor till hvartdera universitetet, att utgå under villkor att den, som föreläsning begärt, för täckande af föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst lika mycket som staten.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1908 såsom bidrag till täckande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig af institution, som ej åtnjuter särskildt till föreläsningskurser för arbetsklassen beviljadt statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person anordnade att under år 1908 eller senare hållas *utom universitetsstäderna*, anvisat ett belopp af 6,000 kronor, däraf 3,000 kronor till hvartdera universitetet, att utgå under villkor, att den, som föreläsning begärt, för täckande af föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst lika mycket som staten.

163:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad förut ägt rum, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de *föreläsningskurser*, som äro afsedda att under sommaren 1908 vid *universitetet i Lund* för allmänheten anordnas, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 4,000 kronor.

164:o) Sedan 1904 års Riksdag, med bifall till en af Eders Kungl. Maj:t i ämnet gjord framställning, beviljat för bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af *docenten Otto Nordenskjölds expedition till Södra Ishafvet* under åren 1902 och 1903 ett anslag af 55,000 kronor, att delas på fem år och utgå under vissa i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 8 april 1904 angifna villkor och förbehåll samt däraf på extra stat anvisats för år 1905 15,000 kronor och för hvartdera af åren 1906 och 1907 10,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda, redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ytterligare 10,000 kronor.

Riksdagen har, för bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af *docenten Otto Nordenskjölds expedition till Södra Ishafvet* under åren 1902 och 1903, af förut beviljadt anslag på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,000 kronor.

165:o) Sedan 1905 års Riksdag, med bifall till en af Eders Kungl. Maj:t

i ämnet gjord framställning, för bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af docenten Axel Hambergs och hans medarbetares *undersökningar rörande högfjällsområdet mellan Kvickjock och Stora Sjöfallet i Lule lappmark* beviljat ett anslag af 19,500 kronor, att fördelas på åren 1906, 1907 och 1908 med 6,500 kronor hvarje år samt att utgå under de af departementschefen till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1905 angifna villkor och förbehåll, och af omförmälda anslag på extra stat anvisats för hvartera af åren 1906 och 1907 6,500 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af ifrågavarande, redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstoden, 6,500 kronor.

Riksdagen har, för bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af docenten Axel Hambergs och hans medarbetares *undersökningar rörande högfjällsområdet mellan Kvickjock och stora Sjöfallet i Lule lappmark*, af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisat återstoden 6,500 kronor.

166:o) Sedan 1906 års Riksdag, med bifall till en af Eders Kungl. Maj:t i ämnet gjord framställning, under förutsättning att det blefve bestämdt, att den *elfte internationella geologiska kongressen* skulle hållas i Stockholm år 1910, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för kongressens hållande därstädes beviljat ett anslag af 20,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 5,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af ifrågavarande, redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa ytterligare 5,000 kronor.

Riksdagen har, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för den *elfte internationella geologiska kongressen* i Stockholm år 1910, af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisat ytterligare 5,000 kronor.

167:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till *Sveriges deltagande i den skolhygieniska utställning*, som kommer att anordnas i samband med andra internationella kongressen för skolhygien i London år 1907, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

På de skäl, som af departementschefen anförts, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, såsom bidrag till *Sveriges deltagande i den skolhygieniska utställning*, som kommer att anordnas i samband med andra internationella kongressen för skolhygien i London år 1907, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 4,000 kronor.

168:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, att den

besparing af 18,225 kronor 9 öre, som uppstått å det på extra stat för år 1904 anvisade anslag af 120,000 kronor för Sveriges deltagande i konst- och undervisningsafdelningarna af 1904 års världsutställning i St Louis, må ställas till förfogande af kommittén för nationalsubskriptionen till Sveriges hus vid nämnda utställning såsom bidrag till täckande af uppkommen brist vid det af sagda kommitté ledda företaget med uppförande af ifrågavarande byggnad.

På de skäl, som af departementschefen anförts, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgifvit att den besparing af 18,225 kronor 9 öre, som uppstått å det på extra stat för år 1904 anvisade anslag af 120,000 kronor för Sveriges deltagande i konst- och undervisningsafdelningarna af 1904 års världsutställning i St Louis, må ställas till förfogande af kommittén för nationalsubskriptionen till Sveriges hus vid nämnda utställning såsom bidrag till täckande af uppkommen brist vid det af sagda kommitté ledda företaget med uppförande af ifrågavarande byggnad.

169:o) Sedan 1906 års Riksdag, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, till utgifvande i tryck af *en samling af Carl von Linnés bref* beviljat ett anslag af 33,848 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisat ett belopp af 17,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda, redan beviljade anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstoden, 16,848 kronor.

Riksdagen har till utgifvande i tryck af *en samling af Carl von Linnés bref* af förut beviljadt anslag på extra stat för år 1908 anvisat återstoden, 16,848 kronor.

170:o) Uti särskilda inom Riksdagen väckta motioner har föreslagits, att Riksdagen måtte bevilja förste amanuensen vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, professor Oscar Montelius, ett understöd af 21,000 kronor vare sig för en gång eller med fördelning på två år, för fortsättande af hans arbete »*La civilisation primitive en Italie*».

Då det torde ligga i sakens natur, att ett företag som det nu ifrågavarande på grund af sin beskaffenhet måste betinga kostnader, som vida öfverstiga de inkomster, som kunna påräknas genom arbetets försäljning, samt då hvad redan af detta arbete utkommit vunnit det högsta erkännande, har Riksdagen ansett sig böra genom beviljande af statsunderstöd betrygga företagets fortsättande.

Riksdagen har alltså, för fortsatt utgifvande af arbetet »*La civilisation primitive en Italie*» beviljat professorn Oscar Montelius ett anslag af

21,000 kronor, att utgå under de villkor och förbehåll, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, samt däraf på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,500 kronor.

171:o) Uti en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen må till fasta årliga understöd under åren 1908—1910 åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst bevilja ett anslag af 30,000 kronor att utgå med 10,000 kronor årligen för att af Eders Kungl. Maj:t efter sakkunniges hörande fördelas, samt att Riksdagen må af detta anslag å extra stat för 1908 anvisa ett belopp af 10,000 kronor.

Då de betänkligheter af formell art, som framställdes vid behandlingen af Eders Kungl. Maj:ts till 1906 års Riksdag framlagda förslag angående beviljande af fasta årliga understöd åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst, icke i afseende å ifrågavarande motion synas vara för handen, samt då det med framställningen afsedda ändamålet, nämligen att bereda framstående författare tillfälle att i möjligaste mån utan bekymmer för sin utkomst utföra sitt för den nationella odlingen betydelsefulla arbete, är af beskaffenhet att böra af Riksdagen främjas, har Riksdagen till fasta årliga understöd under åren 1908—1910 åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst beviljat ett anslag af 30,000 kronor att af Eders Kungl. Maj:t efter sakkunniges hörande fördelas samt däraf å extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,000 kronor.

172:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 170 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att för befrämjande af den verksamhet, som enligt fastställda stadgar åligger *svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran*, det år 1837 stiftade svenska nykterhetssällskapet, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

Riksdagen vill till en början erinra, hurusom Riksdagen uti skrifvelse den 23 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel framhållit, att enligt 25 § i kungl. förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 viss del af brännvinsförsäljningsmedlen skulle afsättas för att användas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, men att Riksdagen emellertid, då berörda förordning först under senare delen af år 1907 trädde i kraft och enligt densamma influtna försäljningsmedel följaktligen icke kunde under samma år blifva för nämnda ändamål tillgängliga, ansett anslag å riksstaten till understöd åt ifrågavarande sällskap böra för år 1907 beviljas.

Jämväl för år 1908 böra medel för ändamålet af Riksdagen anslås,

då, såsom i statsrådsprotokollet anføres, statskontoret först i april eller maj 1909 synes kunna blifva i tillfälle att företaga den i 25 § anbefallda afsättning af viss kvotdel af samtliga afgifter och vinstmedel.

Riksdagen har alltså, i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum, för befrämjande af den verksamhet, som enligt fastställda stadgar åligger svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade svenska nykterhets-sällskapet, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 4,000 kronor.

173:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till främjande af *centralförbundets för nykterhetsundervisning* verksamhet på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 4,000 kronor att af förbundet användas under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva.

Under åberopande af hvad Riksdagen under nästföregående punkt yttarat, får Riksdagen anmäla,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till främjande af *centralförbundets för nykterhetsundervisning* verksamhet på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 4,000 kronor att af förbundet användas under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva.

174:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till understöd för fortsatt utgifvande af *tidskriften Mimer* på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af 1,500 kronor.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet i ärendet blifvit anfördt har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, på extra stat för år 1908 till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften *Mimer* anvisat ett anslag af 1,500 kronor.

175:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 4,500 kronor till *pedagogiska biblioteket i Stockholm*.

176:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1898—1907 ägt rum, på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 3,650 kronor, att på de villkor, som Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgifvande äfven under sistnämnda år af tidskriften *Svenska landsmål och svenskt folklif*.

177:o) Fders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för utförande i enlighet med af Eders Kungl. Maj:t fastställd plan af *undersökningar rörande ortnamn inom Örebro län* bevilja ett anslag af 14,000 kronor och därpå extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 10,000 kronor, dock under villkor att af landsting, korporationer eller enskilda för samma undersökningar tillskjutes för åren 1907—1912 minst ett belopp af 7,000 kronor.

På de skäl, som af departementschefen anförts, har Riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för utförande i enlighet med af Eders Kungl. Maj:t fastställd plan af undersökningar rörande ortnamn inom Örebro län beviljat ett anslag af 14,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 10,000 kronor, dock under villkor att af landsting, korporationer eller enskilda för samma undersökningar tillskjutes för åren 1907—1912 minst ett belopp af 7,000 kronor.

178:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till understöd under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande af *undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi* på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 15,500 kronor, därpå åt styrelsen för Uppsala enskilda läroverk 10,500 kronor, åt styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 2,500 kronor och åt Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor.

Riksdagen har ansett, att ifrågakvarande anslag, hvilket för närvarande utgår med 12,000 kronor, bör för beredande af utbildning af ökadt antal skolkökslärarinnor bestämmas till det belopp, som af Eders Kungl. Maj:t nu föreslagits.

Riksdagen har alltså, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till understöd, under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 15,500 kronor, därpå åt styrelsen för Uppsala enskilda läroverk 10,500 kronor, åt styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 2,500 kronor och åt Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor.

179:o) Eders Kungl. Maj:t har under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 januari 1907 angifna grunder, af *dyrtidstillägg för innevarande år* åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet

hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 60,000 kronor.

På sätt i särskild skrifvelse anmäles, har Riksdagen, i anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, till beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1908 anvisat ett belopp af 60,000 kronor, att utbetalas med iakttagande, att för beräkande af dyrtidstillägg skola gälla de i nämnda skrifvelse angifna grunder.

180:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari 1907 angifna grunder, af ett *extra lönetillägg för år 1907 åt en del vaktmästare och andra betjante* i ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 5,900 kronor.

På sätt i särskild skrifvelse anmäles har Riksdagen, i anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, till beredande, i enlighet med de i nyssnämnda statsrådsprotokoll angifna grunder, af ett *extra lönetillägg för år 1907 åt en del vaktmästare och andra betjante* i ecklesiastikdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1908 anvisat, såsom förslagsanslag, ett belopp af 5,900 kronor.

181:o) Af det statsverkspropositionen bifogade statsrådsprotokollet inhämtas, att statskontoret i särskilda skrivelser till Eders Kungl. Maj:t den 5 december 1906 till ersättande anmält följande af statskontoret förskjutna medel:

1:o) jämlikt kungl. bref den 7 oktober 1904 till *bevarande af de ännu återstående kvarlefvorna af Tycho Brahes observatorier på ön Hven, Uranienborg och Stjärneborg* kronor 3,600: —

2:o) på grund af kungl. bref den 2 december 1905 och den 4 maj 1906 ersättning till förste revisorn K. Beckman, hvilken tjänstgjort i egenskap af sakkunnigt biträde vid beredande till föredragning af *ej mindre frågan om nytt formulär för universitetets i Uppsala hufvudbok än äfven på Kungl. Maj:ts pröfning beroende frågor rörande nya stater för universiteten i Uppsala och Lund, nämligen*

arfvode för berörda biträde kronor 575: —
 ersättning för mistade tjänstgörings-
 penningar » 380: 65 kronor 955: 65.

3:o) jämlikt kungl. bref den 17 oktober 1902, den 9 september 1904, den 20 januari, den 10 mars, den 17 november och den 22 december 1905 äfvensom den 9 och den 16 mars samt den 20 och den 27 april 1906 till den af Kungl. Maj:t den 17 oktober 1902 tillsatta *kommittén för afgifvande af utlåtande och förslag angående undervisnings-, examens- och studieväsendet vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet:*

reskostnads- och traktamentsersättning samt arvoden till kommitténs ordförande och ledamöter kronor 3,091: 70

ersättning för mistade löneförmåner till professorn H. Larsson, lektorn P. E. Lindström och rektorn J. Juhlin » 4,175: 44

arfvode för upprätthållande af rektorsbefattningen vid högre allmänna läroverket i Skara under rektorn J. Juhlin beviljad tjänstledighet för deltagande i kommitténs arbeten... » 156: 37

arfvode åt kommitténs sekreterare ... » 1,440: —

till bestridande af löpande utgifter... » 2,213: 19

för tryckning af kommitténs förslag angående medicinska examina m. m. » 1,637: 75 » 12,714: 45.

4:o) på grund af föreskrift i kungl. bref den 16 mars 1906 reskostnads- och traktamentsersättning samt arvoden till de af chefen för ecklesiastikdepartementet jämlikt nådigt bemyndigande samma dag tillkallade sakkunniga för att biträda vid utarbetandet af förslag till stadga angående examina samt undervisnings- och studieväsendet inom universitetens medicinska fakulteter och vid karolinska mediko-kirurgiska institutet m. m. ... » 1,025: 80.

5:o) jämlikt föreskrift i kungl. bref den 17 februari 1905 för bestridande af nödiga utgifter för de arbeten, som utförts af de utaf Kungl. Maj:t den 4 november 1904 förordnade sakkunnige för afgifvande af yttrande rörande utvidgning och omorganisation af tekniska högskolan kronor 264: 10.

6:o) på grund af kungl. bref den 13 juli och den 21 september 1906 till den af Kungl. Maj:t den 13 juli 1906 tillsatta kommittén för afgifvande af förslag huru den högre tekniska undervisningen i riket lämpligen bör ordnas:

reskostnadsersättning och traktement samt arvoden för deltagande i kommitténs arbeten	kronor	520: —	
sekreterararfvode	»	377: 42	
till löpande utgifter	»	1,000: —	» 1,897: 42.

7:o) enligt föreskrift i § 15 af kungl. kungörelsen angående öfverlämnande af arkivhandlingar till landsarkiven i Uppsala, Vadstena och Lund den 14 november 1902 ersättning till Kristianstads, Östergötlands, Blekinge, Västmanlands, Stockholms, Uppsala, Skaraborgs, Hallands, Älfsborgs och Malmöhus läns ränterier för därifrån förskjutna kostnader för transport af handlingar till landsarkiv kronor 1,136: 61

samt på grund af kungl. bref den 24 maj 1901 och skrifvelse från civildepartementet den 23 februari 1906 ersättning till Kronobergs läns ränteri för därifrån förskjuten kostnad för nämnda ändamål » 33: 30 » 1,169: 91.

8:o) på grund af kungl. bref den 22 maj 1903 och den 9 mars 1906 till bestridande af kostnader för ordnande och förtecknande af domkapitlens i Göteborg och Uppsala arkiv sammanlagdt » 1,300: —

9:o) jämlikt kungl. bref den 9 mars 1906 till disposition af öfverintendentsämbetet såsom godtgörelse åt intendenten F. Eckert för biträde vid upprättande af

ritnings- och kostnadsförslag till en administrativ arkiv-
depå i Stockholm kronor 3,000: —

10:o) på grund af kungl. bref den 13 juli och den
21 september 1906 till den af Kungl. Maj:t den 13
juli 1906 tillsatta kommittén för afgifvande af utlå-
tande och förslag angående organisationen och planen
för folkskoleseminarierna m. m.:

reskostnadsersättning och trakta-
mente samt arfvoden till kommit-
téns ordförande och ledamöter kronor 3,692: —

reskostnadsersättning och trakta-
mente samt arfvoden till åtskilliga

sakkunnige, sammanlagdt » 2,358: 40
till löpande utgifter » 2,000: — » 8,050: 40.

11:o) jämlikt kungl. bref den 16 juni och den
26 oktober 1906 till de af chefen för ecklesiastik-
departementet enligt nådigt bemyndigande den 16 juni
1906 tillkallade sakkunnige för att inom departementets
statistiska afdelning biträda vid utarbetande af ny plan
och nya tabellformulär för departementets statistik an-
gående folkundervisningen:

reskostnads- och traktamentsersätt-
ning samt arfvoden kronor 1,014: 10
ersättning för vaktmästarbiträde » 40: — » 1,054: 10.

12:o) på grund af kungl. bref den 24 november
1905 till disposition af öfverintendentsämbetet för be-
redande af provisoriska lokaler åt folkskoleseminariet i
Stockholm inom viss del af det gamla riksdagshuset å
Riddarholmen » 3,181: 87.

13:o) jämlikt föreskrift i kungl. bref den 3 no-
vember 1905 till disposition af domkapitlet i Karlstad
för tackande af mellangift vid utbyte af folkskolesemi-
nariets i nämnda stad tre utslitna orglar mot tre nya... » 600: —.

14:o) jämlikt kungl. bref den 24 februari, den 5
maj och den 17 november 1905 dels till domkapitlen
i Karlstad och Västerås för höjning för år 1906 af
anslaget till materiell samt ved och ljus m. m. vid folk-

skoleseminarierna i Karlstad och Falun dels ock till domkapitlet i Uppsala för höjning för år 1905 af samma anslag vid folkskoleseminariet i Uppsala, tillhoppa..... kronor 2,200: —.

15:o) på grund af kungl. bref den 25 maj 1906 till disposition af kanslirådet I. A. Lyttkens för redigering och korrekturläsning m. m. af folkskoleinspektörernas berättelse m. m. för åren 1899—1904..... » 800: —.

16:o) jämlikt kungl. bref den 3 november 1899 till disposition af chefen för utrikesdepartementets kameralafdelning för gäldande af Sveriges bidrag för åren 1900—1906 till bestridande af kostnaderna för den internationella jordmätningen, tillhoppa..... » 4,983: 60.

17:o) på grund af föreskrift i kungl. bref den 17 november 1905 till den af Kungl. Maj:t den 11 mars 1898 tillsatta kommittén för vidtagande af förberedande åtgärder för utförande af en svensk-rysk gradmätning på Spetsbergen m. m. i afräkning å sekreterarens arfvode, till bestridande af löpande utgifter för kommittén samt till resekostnads- och traktamentsersättningar » 3,000: —.

18:o) jämlikt kungl. bref den 14 oktober 1904 till akademien för de fria konsterna såsom bidrag till bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande i en konstatställning i München år 1905, efter afdrag af förskjutna, men återlevererade 203 kronor 17 öre..... » 4,796: 83.

19:o) jämlikt föreskrift i kungl. bref den 20 april och den 20 juli 1906 till bibelkommissionen:
arfvoden till kommissionens ledamöter kronor 4,750: —
godtgörelse till domprosten J. W.

Personne för utbetald ersättning
till vikarie » 187: 50
samt till lektorn O. V. Knös:

dels arfvode för biträde åt kommissionen » 750: —

dels ersättning för bestridda sekreterargörörelser » 450: —

dels ock godtgörelse för mistade tjänstgöringspenningar » 1,406: 59 » 7,544: 09.

Eders Kungl. Maj:t har för återgäldande af ofvan omförmälda förskott, sammanlagdt 62,138 kronor 22 öre, af Riksdagen äskat ett extra anslag för år 1908, hvilket för afrundande af hufvudtitelns slutsumma borde bestämmas till 62,156 kronor.

Riksdagen, som på sätt under punkt 26 här ofvan omförmäles, i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., gjort den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma erfordras, har, med iakttagande af grundsatsen om anslags bestämmande till jämnt tal af kronor, till ersättning af ofvan omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, på extra stat för år 1908 beviljat ett anslag af 62,139 kronor.

Stockholm den 31 maj 1907.

Med undersätlig vördnad.

Bil. Litt. A.

Ordinarie anslagen under riksstatens Åttonde hufvudtitel.

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Ecklesiastikdepartementet.								
Departementschefen	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli. Nu- varande belopp	80,600:	—	—	—	—	—	—	—
Ökas med.....	6,800:	—	—	—	—	—	—	—
Riks- och landsarkiven	59,900	—	—	—	—	—	59,900	—
Kungl. biblioteket	81,700	—	—	—	—	—	81,700	—
Nationalmuseum (däraf fem särskilda <i>reservationsanslag</i> å tillhopa 32,800 kronor)	60,850	—	—	—	—	—	60,850	—
Kleresistaten	29,721	—	2,500	—	337,087	—	369,308	—
Domkapitlens expeditioner	89,930	—	—	—	—	—	89,930	—
Lappmarks ecklesiastikverk, <i>förslagsanslag</i>	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
Universiteten (däraf 162,700 kronor <i>förslagsanslag</i>). Nuvarande belopp	902,274:	—	—	—	—	—	—	—
<i>Tillkommer:</i> till upprättande af en ordi- narie professur i pedagogik vid uni- versitetet i Uppsala.....	6,000:	—	—	—	—	—	—	—
för sjukvård å akademiska sjukhuset i Uppsala åt fat- tiga sjuka från ort utom Uppsala län, höjning.....	2,500:	—	—	—	—	—	—	—
höjning af anslaget till ma- teriell för botaniska träd- gården vid universitetet i Uppsala	1,000:	—	—	—	—	—	—	—
för elektrisk belysning m. m. inom Uppsala universitets bibliotek	1,200:	—	—	—	—	—	—	—
ersättning till e. o. tjänstemän och vaktmästare vid Upp- sala universitets bibliotek för eftermiddagstjänstgöring	3,000:	—	—	—	—	—	—	—
Transport 13,700: — 902,274: —	526,501	—	2,500	—	337,087	—	866,088	—

	Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på <i>förslag</i> .						S u m m a.
		Friheter.		Ersättningar.				
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor
Transport 13,700: — 902,274: —	526,501	—	2,500	—	337,087	—	866,088	—
höjning af anslaget till Upp- sala universitets bibliotek 26,000: —								
höjning af arvodet till no- tarien vid teologiska fakul- teten vid universitetet i Lund 100: —								
till upprättande af en extra ordinarie professur i hi- storia vid universitetet i Lund 4,500: —								
till aflöning m. m. åt en vaktmästare vid universi- tetets i Lund geologisk- mineralogiska institution... 750: —								
höjning af anslaget till extra utgifter vid universitetet i Lund 1,500: —								
till arvode åt en vaktmästare vid universitetets i Lund gamla bibliotekshus 650: —								
höjning af förslagsanslagen... 11,326: — 58,526: —								
960,800: —								
Rubriken uteslutes ur riksstaten och ofvanupptagna anslagsbelopp kronor 960,800: — fördelas på nedan- stående rubriker:								
Universitetet i Uppsala 540,100 —							540,100	—
Universitetet i Lund 420,700 —							420,700	—
Akademiska sjukhuset i Uppsala, <i>förslagsanslag</i> 10,000 —							10,000	—
Karolinska mediko-kirurgiska institutet (däraf till tand- läkarinstitutet 16,000 kronor, <i>förslagsanslag</i> , högst) 214,550 —							214,550	—
Allmänna läroverken, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande belopp 5,280,349: —								
<i>Tillkommer</i> : ökning för till- sättande af nya lärar- och lärarinnebefattningar m. m. 40,350: —								
Transport 40,350: — 5,280,349: —	1,711,851	—	2,500	—	337,087	—	2,051,438	—

	Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.		
		Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport 40,350: — 5,280,349: —	1,711,851	—	2,500	—	337,087	—	2,051,438	—
ökning af anslaget till arf- voden till skrifvbiträden åt rektorerna..... 5,000: —								
ökning af anslaget till rese- stipendier åt lärare i främ- mande lefvande språk ... 5,000: —								
ökning af anslaget till öfver- styrelsen för rikets all- männa läroverk..... 3,000: — 53,350: —	5,333,699	—	—	—	—	—	5,333,699	—
Undervisning i slöjd vid de allmänna läroverken, <i>för- slagsanslag</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Understöd åt extra ordinarie lärare vid allmänna läro- verken under förfall på grund af sjukdom, <i>förslags- anslag</i>	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
Understöd åt enskilda läroverk, <i>förslagsanslag</i> , högst...	60,000	—	—	—	—	—	60,000	—
Högre skolor för kvinnlig ungdom	380,000	—	—	—	—	—	380,000	—
Högre lärarinneseminariet.....	53,900	—	—	—	—	—	53,900	—
Pedagogier och folkskolor. Rubriken uteslutes ur riks- staten.								
Folkundervisningen:								
Seminarier för folkskollärares bildande. Nuvarande								
belopp..... 536,735: —								
Ökas med 3,750: — 540,485: —								
Stipendier för seminarieelever 87,500: —								
Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer. Nuvarande								
belopp..... 110,000: —								
Minskas med 65,000: — 45,000: —								
hvarjämte rubriken ändras till: »Arf- voden åt folkskoleinspektörer».								
Undervisningsmateriell m. m. för folk- skolor. Nuvarande belopp 20,000: —								
Ökas med 10,000: — 30,000: —								
eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i> 702,985: —								
Till resekostnadsersättning åt folk- skoleinspektörer, <i>förslagsanslag</i> (nytt) 93,000: —								
Transport 795,985: —	7,554,450	—	2,500	—	337,087	—	7,894,037	—

	Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.		
		Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport 795,985: —	7,554,450	—	2,500	—	337,087	—	7,894,037	—
Understöd åt högre folkskolor, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp 25,000: —								
Ökas med 7,000: —								
	32,000: —							
Bidrag till aflönande af vikarie under öfningslärares vid folkskollärarseminarium sjukdom, <i>förslagsanslag</i>								
	4,000: —							
Bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor vid seminarier för småskollärares och småskollärarynnors bildande, <i>förslagsanslag</i>								
	20,000: —							
Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar, <i>förslagsanslag</i>								
	90,000: —							
Lönestillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp 8,100,000: —								
Ökas med 50,000: —								
	8,150,000: —							
Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i>								
	140,000: —							
Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan, <i>förslagsanslag</i> ...								
	110,000: —							
För anordnande af manlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, <i>förslagsanslag</i>								
	345,000: —							
För anordnande af kvinnlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, <i>förslagsanslag</i>								
	205,000: —							
För anordnande af undervisning i huslig ekonomi i folkskolor, högre folkskolor och folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i>								
	60,000: —							
Bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola, <i>förslags-</i>								
Transport 9,951,985: —	7,554,450	—	2,500	—	337,087	—	7,894,037	—

	Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
		Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
Transport 9,951,985: —	7,554,450		2,500		337,087		7,894,037
anslag. Nuvarande be- lopp 100,000: —							
Ökas med 25,000: —							
125,000: —							
Bidrag till aflönande af vikarie för lärare vid småskollärareseminarium, förslagsanslag 2,000: —							
Bidrag till aflönande af vikarie för lärare vid högre folkskola, förslags- anslag..... 2,000: —							
Sällskapet för folkundervisningens be- främjande (nytt) 4,500: —							
Folkskolan i Västerlösa, ersättning att utgå enligt hittills gällande grunder, förslagsvis 83: —	10,085,568						10,085,568
Understöd åt folkbibliotek, förslagsanslag 60,000							60,000
De tekniska läroverken. Nuvarande belopp 556,775: —							
Ökas med 1,500: —	558,275						558,275
Gymnastiska centralinstitutet 39,650							39,650
Farmaceutiska institutet 34,000							34,000
Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen 51,858							51,858
Svenska akademien 8,250							8,250
Vetenskapsakademien 14,460							14,460
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien (däraf 1,000 kronor reservationsanslag). Nuvarande be- lopp 42,200: —							
Ökas med 2,000: —	44,200						44,200
Akademien för de fria konsterna (däraf tvenne reserva- tionsanslag å tillhopa 24,500 kronor)..... 65,800							65,800
Musikaliska akademien (däraf 6,000 kronor reservations- anslag) 51,200							51,200
Naturhistoriska riksmuseum. Nuvarande belopp 92,700: —							
Ökas med 2,000: —	94,700						94,700
Meteorologiska centralanstalten (däraf 16,000 kronor reservationsanslag) 26,300							26,300
Kyrklig själavård åt döfstumma, förslagsanslag, högst 14,000							14,000
Transport	18,702,711		2,500		337,087		19,042,298

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				S u m m a.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport	18,702,711	—	2,500	—	337,087	—	19,042,298	—
Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:								
Till befrämjande af döfstumundervisningen, <i>förslags-</i>								
<i>anslag</i>	200,000:	—						
Institutet för blinda.....	50,150:	—						
Förskolan för blinda i Växjö.....	12,300:	—						
Förskolan för blinda å Tomteboda	10,500:	—						
	272,950	—	—	—	—	—	272,950	—
Serafimerlasarettet.....	120,000	—	—	—	—	—	120,000	—
Stora barnhuset i Stockholm	78,000	—	—	—	—	—	78,000	—
Frimurarebarnhuset	2,750	—	—	—	—	—	2,750	—
Barnhusen i landsorten	28,380	—	—	—	—	—	28,380	—
Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, <i>förslags-</i>								
<i>anslag</i>	185,000	—	—	—	—	—	185,000	—
Uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt af-								
seende försummade barn, <i>förslagsanslag</i>	70,000	—	—	—	—	—	70,000	—
Kyrkors underhåll.....	1,028	—	—	—	169,400	—	170,420	—
Resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgif-								
vande, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande								
belopp	26,500:	—						
Ökas med	18,500:	—						
	45,000	—	—	—	—	—	45,000	—
hvarjämte rubriken ändras till »Resestipendier samt								
läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgifvande,								
<i>reservationsanslag</i> ».								
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	120,000	—	—	—	—	—	120,000	—
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	6,000	—	—	—	—	—	6,000	—
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslags-</i>								
<i>anslag</i> (däraf till domkapitlens expeditioner högst								
9,000 kronor). Nuvarande belopp.....	55,046:	—						
<i>Minskas</i> för jämnande af hufvudtitelns								
slutsumma med.....	33:	—	55,013	—	—	—	55,013	—
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
Summa	19,701,832	—	2,500	—	506,487	—	20,210,819	—

Bil. Litt. B.

**Extra ordinarie anslagen under riksstatens
Åttonde hufvudtitel.**

		Kronor	ö.
Ecklesiastikdepartementet.			
<i>Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>			
Till arfvode åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet	5,900: —		
» biträden vid de statistiska arbetena inom ecklesiastikdepartementet	3,600: —	9,500	
<i>Riks- och landsarkiven:</i>			
Till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän i riksarkivet...	3,000: —		
» fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia ...	3,000: —		
» fortsatt utgifvande af »Svenska riksdagsakter» m. m.	1,500: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala...	1,800: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund	1,800: —		
För beredande af ökad tillgång till arfvoden åt extra biträden vid landsarkivet i Vadstena	1,300: —		
» ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund	1,000: —	13,400	
<i>Kungl. biblioteket:</i>			
Till redigering af Sveriges offentliga biblioteks gemensamma accessionskatalogs 22:a årgång, omfattande år 1907.....		1,500	
<i>Nationalmuseum:</i>			
För vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar.....	5,100: —		
» anordnande af nattlig bevakning vid nationalmuseumbyggnaden	2,000: —		
	Transport 7,100: —	24,400	
<i>Bih. till Riksd. Prot. 1907. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 8 Häft.</i>			20

		Kronor	ö.
För biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen i nationalmuseum äfvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar	Transport 7,100: —	24,400	—
» systematiskt genomforskande m. m. af hittills icke fackmässigt undersökta, i svenska samlingar befintliga konstverk eller märkligare konstslöjdföremål	2,000: — 2,000: —	11,100	—
<i>Lifrustkammaren:</i>			
För tillsyn, underhåll och vård af samlingarna		6,200	—
<i>Domkapitlens expeditioner:</i>			
Till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner	2,970: —		
För täckande af brister i domkapitlens expeditionskassor	1,484: —	4,454	—
<i>Universiteten:</i>			
För höjning af beloppet af docentstipendierna vid universiteten i Uppsala och Lund	21,000: —		
Till arfvode åt en lärare inom ämnesgruppen estetik samt litteratur- och konsthistoria vid hvarterdera af universiteten i Uppsala och Lund	5,000: —		
» förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala	2,000: —		
Bidrag till arfvode åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning	500: —		
För anställande vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken	9,000: —		
Till uppehållande af undervisning i nordisk och jämförande fornkunskap vid universitetet i Uppsala	2,500: —		
» uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala	1,500: —		
» aflöning åt en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade seismologiska undersökningarna	2,000: —		
» uppförande af en nybyggnad för den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala	107,080: —		
Transport	150,580: —	46,154	—

		Kronor	ö.
	Transport 150,580: —	46,154	—
Till arfvode åt ytterligare en amanuens vid fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala.....	500: —		
För införande af elektrisk belysning m. m. i universitetsbiblioteket m. fl. institutioner vid universitetet i Uppsala	10,700: —		
Till arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Uppsala	6,400: —		
» universitetsbiblioteket i Uppsala	10,000: —		
» uppförande af gymnastikbyggnad vid universitetet i Uppsala	100,000: —		
För utgifvande i tryck af vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet	5,000: —		
» anordnande af kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund.....	1,500: —		
» anställande vid universitetet i Lund af lektorer i tyska, franska och engelska språken	9,000: —		
» uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning i slaviska språk, företrädesvis ryska	2,500: —		
» aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett ...	2,000: —		
Till arfvode åt en amanuens vid universitetets i Lund konstsamlingar	500: —		
För uppehållande af undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarna vid universitetet i Lund	3,000: —		
Till ökning och komplettering af utrustningen vid universitetets i Lund zoologiska institution	2,500: —		
För ny inredning af gamla biblioteksbyggnaden i Lund samt för anskaffande af erforderliga inventarier	37,450: —		
Till arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund	2,500: —		
» personligt lönetillägg åt kamreraren vid universitetet i Lund O. G. Regnell	750: —		
» resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	10,000: —		
» tillfällig löneförbättring för år 1908 åt e. o. professorer m. fl. vid universiteten i Uppsala och Lund, <i>förlagsanslag</i>	40,000: —		
	Transport 394,880: —	46,154	—

		Kronor	ö.
Transport		394,880: —	46,154 —
Till anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen vid universitetet i Uppsala	1,500: —		
» arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Uppsala	3,000: —		
» höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala	400: —		
» anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund	1,500: —		
» arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Lund	2,000: —		
» höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten vid universitetet i Lund	200: —		
			403,480 —
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet:</i>			
För tillfällig löneförbättring för år 1908 åt vissa lärare vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, <i>förslagsanslag</i>	10,000: —		
Till arfvode åt en amanuens vid institutets medicinska poliklinik å serafimerlasarettet	750: —		
» arfvode åt en amanuens vid institutets kirurgiska poliklinik å serafimerlasarettet	750: —		
» arfvode åt en amanuens vid institutets oftalmiatriska poliklinik å serafimerlasarettet	750: —		
» arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus	900: —		
» arfvode åt en amanuens vid institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset St Göran	900: —		
» städning och uppsättning vid institutets hygieniska institution	500: —		
» en pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	1,800: —		
» en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	2,800: —		
» anskaffande och underhåll af materiell för oftalmiatriska kliniken vid institutet	500: —		
» bekostande af teckningar i vetenskapliga ändamål vid institutet	1,500: —		
Transport		21,150: —	449,634 —

		Kronor	ö.
	Transport	21,150: —	449,634 —
För upprätthållande af undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker under en del af år 1908	1,500: —		
Till arfvode åt en föreståndare för röntgeninstitutet å serafimerlasarettet, till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentariet, tillhoppa	5,000: —		
» anordnande af nya lokaler för den farmakologiska institutionen m. m.	90,000: —		
» anskaffande af fysikaliska apparater och utensilier m. m. för den fysiologiska institutionen vid institutet	1,500: —		
» förhöjning af materiellanslaget till den anatomiska institutionen vid institutet	1,000: —		
» arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid institutet	3,000: —		
» arfvode åt en biträdande lärare i kirurgi vid institutet	3,000: —		
» höjning af aflöningen för ordinarie professorn i medicin vid institutet	500: —		
» höjning af aflöningen för ordinarie professorn i kirurgi vid institutet	500: —		
» höjning af aflöningen för e. o. professorn i medicin vid institutet	1,000: —		
» höjning af aflöningen för e. o. professorn i kirurgi vid institutet	1,000: —		
» höjning af aflöningen för e. o. professorn i syfilidologi vid institutet	500: —		
» uppehållande af assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm	600: —		
» höjning af aflöningen för sekreteraren vid institutet	500: —		
» bestridande af kostnader för tryckning af studiehandböcker m. m.	500: —	131,250 —	
<i>Allmänna läroverken:</i>			
Till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken	150,000: —		
» arfvode åt en amanuens hos öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk	1,500: —	151,500 —	
Transport		732,384 —	

		Kronor	ö.
	Transport	732,384	—
<i>Understöd åt enskilda läroverk:</i>			
Till förhöjning af understöden åt enskilda läroverk		50,000	—
<i>Högre skolor för kvinnlig ungdom:</i>			
För beredande af tilläggsunderstöd åt högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor	156,000: —		
Till resestipendier åt föreståndarinnor och föreståndare samt lärarinnor och lärare vid högre läroverk för kvinnlig ungdom och enskilda samskolor äfvensom privata lärarinneseminarier	10,000: —		
» dels resestipendier, dels ock understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor såväl vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi som vid skolkök	2,000: —	168,000	—
<i>Högre lärarinneseminarier:</i>			
För uppehållande af undervisningen vid seminariet	12,000: —		
» uppehållande af den valfria fjärde årskursen vid seminariet	3,000: —		
» beredande af ökad utrymme för seminariet och normalskolan	3,000: —		
Till upprätthållande af undervisningen i huslig ekonomi vid seminariet och normalskolan för flickor	6,000: —		
» bestridande af kostnaderna för hushållsskolans flyttning m. m.	1,907: —	25,907	—
<i>Folkundervisningen:</i>			
Till anskaffande af undervisningsmaterieell vid folkskoleseminariet i Härnösand	5,000: —		
» uppförande af ny byggnad för folkskoleseminariet i Stockholm samt till anskaffande af gymnastikattiralj m. m.	168,850: —		
För uppförande af rektorsbostad vid folkskoleseminariet i Stockholm	31,000: —		
	Transport 204,850: —	976,291	—

		Kronor	ö.
	Transport	204,850: —	976,291 —
Till utförande af nya byggnader för seminariet i Växjö äfvensom anskaffande af gymnastikattiralj	110,000: —		
För begynnande af seminarieundervisning i Luleå vid början af höstterminen 1907 och uppehållande af undervisningen under samma termin äfvensom vår- och höstterminerna 1908	21,080: —		
Till den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Skara omändring till undervisningslokaler m. m. samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler	4,000: —		
» den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Umeå omändring till undervisningslokaler m. m. samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler m. m.	5,400: —		
» ordnande af skolträdgård vid folkskoleseminariet i Kalmar och till uppförande därstädes af en nybyggnad för trädgårdsskötarbostad och skolkök m. m., tillhopa	24,410: —		
För uppehållande af undervisning uti folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand och Skara förenade öfningsskolorna	10,207: —		
Till anordnande af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor	12,000: —		
För beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Sorsele, Tärna, Arjeplogs och Malå församlingar	11,000: —		
Till understöd åt mindre bemedlade manliga och kvinnliga lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel	35,000: —		
» resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna	2,000: —		
» resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor	4,000: —		
» anordnande af en utbildningskurs i hälsolära och alkohologi för ämneslärare vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken	25,000: —	468,947	—
<i>Tekniska läroverken:</i>			
Till tillfällig löneförbättring för år 1908 för lektorer vid tekniska högskolan	8,000: —		
» förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska högskolan	17,500: —		
Transport	25,500: —	1,445,238	—

		Kronor	ö.
	Transport	25,500: —	1,445,238 —
Till anskaffande af undervisningsmaterieU för tekniska högskolans maskinlaboratorium		15,279: —	
» tillfällig löneförbättring för år 1908 åt vissa lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt		13,900: —	
» förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska skolan i Stockholm		2,000: —	
» inköp och underhåU af inventarier och undervisningsmaterieU vid tekniska skolan i Stockholm		750: —	
För uppehåUande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Norrköping		2,800: —	
» uppehåUande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö		33,292: —	
» uppehåUande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro		19,920: —	
» uppehåUande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås		3,850: —	
» uppehåUande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand		4,640: —	
Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor		90,000: —	
» resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter		3,000: —	
» understöd för uppehåUande af slöjdföreningens i Göteborg skola		30,000: —	244,931 —
<i>Gymnastiska centralinstitutet:</i>			
För uppehåUande af undervisningen i den kvinnliga lärokursen vid institutet med ett ökadU antal elever			4,700 —
<i>Farmaceutiska institutet:</i>			
Till tillfällig löneförbättring för år 1908 åt extra ordinarie professorerna vid institutet, <i>förslagsanslag</i>		1,500: —	
» ökad ersättning åt sekreterare och kamrerare, till egendomens underhåU m. m., till bränsle, gas, vatten m. m. och till städning af lokalerna m. m.		3,600: —	5,100 —
	Transport		1,699,969 —

	Kronor	ö.
Transport	1,699,969	—
<i>Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:</i>		
Till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor m. m.	3,000	—
<i>Vetenskapsakademien:</i>		
För inlösen af en internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur	2,000:	—
» upprätthållande af den för en internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur anordnade regionalbyrån för Sverige	1,600:	—
Till bestridande af Sveriges andel i kostnaderna för den internationella jordmätningen	1,424:	—
» fullbordande af Sveriges andel i det s. k. medeleuropeiska gradmättningsarbetet	6,200:	—
	11,224	—
<i>Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:</i>		
Till täckande af brist i anslaget för tryckningskostnader	3,000:	—
» arvoden åt extra biträden vid ordnandet och vården af de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien ställda samlingarna m. m.	4,000:	—
För vidtagande af åtgärder till bevarande af Kronobergs slottsruin	5,750:	—
Till inköp af den kvarstående delen af Dädesjö församlings gamla kyrka m. m.	4,000:	—
	16,750	—
<i>Akademien för de fria konsterna:</i>		
Till bekostande af åtgärder för undanröjande af sanitära olägenheter uti det under akademiens inseeende ställda läroverkets lokaler	16,467	—
<i>Musikaliska akademien:</i>		
För anordnande af ökad undervisning vid musikkonservatorium m. m.	6,932:	—
Transport	6,932:	—
	1,747,410	—

		Kronor	ö.
	Transport	6,932: —	1,747,410 —
Till inköp och inbindning af musikalier och böcker m. m. för akademiens bibliotek.....	1,000: —	7,932 —	
<i>Naturhistoriska riksmuseum:</i>			
Till vård, underhåll och förkofran af museets etnografiska afdelning	3,500: —		
» inköp och insamling af naturalier vid museets afdel- ning för arkegoniater och fossila växter, till arbets- biträden därstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter	2,000: —	5,500 —	
<i>Meteorologiska centralanstalten:</i>			
Till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid anstalten	10,250: —		
» upprätthållande af två meteorologiska stationer, den ena i Gällivare och den andra i norra Värmland eller i norra Dalarna	600: —		
Bidrag från Sverige för år 1908 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luft- segling publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren	720: —		
Till utförande af meteorologiska observationer för en hy- drografisk undersökning af Sveriges färskvatten	10,800: —	22,370 —	
<i>Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:</i>			
För uppförande vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas af en nybyggnad, afsedd att inrymma port- vaktslägenhet och försäljningslokal	12,500: —		
» handtverksskolan i Kristinehamn för blinda	10,000: —		
Till tryckning af blindskrifter	2,500: —		
» understöd åt blindlärarelever och reseunderstöd åt blindlärare	1,200: —		
	Transport	26,200: —	1,783,212 —

		Kronor	ö.
	Transport 26,200: —	1,783,212	—
Till resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter)	1,000: —	27,200	—
<i>Undervisningsanstalter för vanföra:</i>			
Till understöd åt undervisningsanstalter för vanföra äfvensom för bekostande af dessa anstalters inspektion		12,000	—
<i>Diverse anslag:</i>			
För beredande af religionsvård åt svenska sjömän m. fl. i utländska hamnar	25,000: —		
Till aflöning åt pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin	6,000: —		
» anställande af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gällivare—Riksgränsen	3,500: —		
» anställande af fyra kontraktsadjunkter inom lappmarken	8,000: —		
» resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter ...	1,300: —		
» anställande af två kontraktsadjunkter inom Västerbottens fjärde kontrakt	4,000: —		
» resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter ...	500: —		
» två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket	1,500: —		
» resestipendier åt prästmän	8,000: —		
» bestridande af kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen, <i>förslagsanslag</i>	10,000: —		
» fullbordande af den nya kapellbyggnaden i Tärna församling	12,932: —		
För uppförande af en gudstjänstlokal i Gargnäs by af Sorsele församling	10,000: —		
» uppförande af en kapellbyggnad i Sjougdäsets kapelllag inom Frostvikens församling	15,500: —		
Bidrag till invändig restaurering af Strängnäs domkyrka ..	15,000: —		
För anordnande af erforderlig arkivlokal i domkapitelshuset i Västerås m. m.	15,000: —		
Till svenska fornskriftsällskapet	2,000: —		
» understöd åt samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia	1,000: —		
» nordiska museet	50,000: —		
	Transport 189,232: —	1,822,412	—

		Kronor	ö.
	Transport	189,232: —	1,822,412 —
Till kulturhistoriska museet i Lund	5,000: —		
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Nordiskt medicinskt arkiv	5,000: —		
» musikhistoriska museet	3,000: —		
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Acta mathematica	3,000: —		
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Sfinx	1,200: —		
» understöd åt sådana anstalter och föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen	200,000: —		
Bidrag till täckande af kostnaderna för de från universitetet i Uppsala och Lund utom universitetsstäderna år 1908 eller senare anordnade föreläsningskurser	6,000: —		
Bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som äro afsedda att under sommaren 1908 vid universitetet i Lund för allmänheten anordnas	4,000: —		
För bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af docenten Otto Nordenskjölds expedition till Södra Ishafvet under åren 1902 och 1903	10,000: —		
» bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af docenten Axel Hambergs och hans medarbetares undersökningar rörande högfjällsområdet mellan Kvickjock och Stora Sjöfallet i Lule lappmark	6,500: —		
Bidrag till kostnaderna för den elfte internationella geologiska kongressen i Stockholm år 1910	5,000: —		
Bidrag till Sveriges deltagande i den skolhygieniska utställningen vid den andra internationella kongressen för skolhygien i London år 1907	4,000: —		
Till utgifvande i tryck af en samling af Carl von Linnés bref	16,848: —		
» understöd åt professor O. Montelius för fortsättande af hans arbete »La civilisation primitive en Italie»	10,500: —		
» fasta årliga understöd åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst	10,000: —		
» befrämjande af svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran verksamhet	4,000: —		
» främjande af centralförbundets för nykterhetsundervisning verksamhet	4,000: —		
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Mimer	1,500: —		
» pedagogiska biblioteket i Stockholm	4,500: —		
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Svenska landsmål och svenskt folklif	3,650: —		
	Transport	496,930: —	1,822,412 —

		Kronor	ö.
	Transport 496,930: —	1,822,412	—
För underökningar rörande ortnamn inom Örebro län.....	10,000: —		
Till understöd för anordnande af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi	15,500: —		
För beredande af dyrtidstillägg för år 1907 åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk och kårer, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	60,000: —		
» beredande af ett extra lönetillägg för år 1907 åt en del vaktmästare och andra betjante i ecklesiastikdeparte- mentet samt därtill hörande ämbetsverk och kårer, <i>förslagsanslag</i>	5,900: —		
» återgåldande af belopp, som af statskontoret förskotts- vis utbetalts	62,139: —	650,469	—
	Summa	2,472,881	—

STOCKHOLM, IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI A. B., 1907.
